එල්ලංගා පැතිකඩ සහා මූලික සංවර්ධණ සැලැස්ම

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා

පද්ධති කළමනාකරණ කමිටුව

කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශය

මාර්තු 2025

උපදේශණය

ජ්‍යේෂ්ඨ උපදේශක සරත් වික්‍රමරත්න - ලෝක බැංකුව

උතුරුමැද පලාත් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂ ආර්.පී.එම්. දිසානායක මහතා - CSIAP

දායකත්වය

ආයතන සංවර්ධණ හා හැකියා වර්ධන විශේෂඥ ඩී.වී.බන්දුලසේන CSIAP - ප්‍රධාන කාර්යාලය

සංස්කරණ දායකත්වය - උතුරුමැද පලාත් කාර්යාලය - CSIAP

කෘෂිකර්ම විශේෂඥ ජේ.ඒ.එන්.කේ.ජයසිංහ

ව්‍යාපෘති තාක්ෂණ නිලධාරී අධිකාරී මහතා

පරිසර ආරක්ෂණ නිලධාරි ඩී.එච්.එම්.එස්.එස්.දිසානායක

ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය සංවර්ධණ නිලධාරිනී එම්.ඒ.පී.ගුණසේකර

සමාජ ආරක්ෂණ හා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජ භාවය සංවර්ධණ නිලධාරිනී එම්.එම්.පී.එන්.දිල්රුක්ෂි මහත්මිය

සහාය

කළමනාකරණ සහකාර නිලූකා නිලානි මුණසිංහ මහත්මිය

කාර්යාල සහායක ඊ.එම්.ජී.ඩී.ඒකනායක

සම්බන්ධීකරණය, සිතියම් කරණය, සංස්කරණය හා ඉදිරිපත් කිරීම

ආයතන සංවර්ධණ හා හැකියා වර්ධන විශේෂඥ යු.අයි.රත්නායක CSIAP - උතුරු මැද පලාත

පටුන

1. හැඳින්වීම (4-16)

1.1. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවක අවශ්‍යතාවය
1.2. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීම
1.3. එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය
1.4. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීමේ වැදගත්කම
1.5. එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ අරමුණු
1.6. ප්‍රදේශයේ පවතින එල්ලංගා පිලිබඳ මූලික හැඳින්වීම
1.7. නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව
1.8. නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව තිරසර ලෙස කලමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම

2. නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීමේ දී අනුගමනය කරන ලද ක්‍රමවේදය (17- 20)

2.1. නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීම
2.2. හරස්කඩ චාරිකාව

3.0 නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සකස්කිරීම (21-34)

3.1. නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව මුහුණදෙන මූලික අභියෝග හඳුනා ගැනීම
3.2. නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාවේ වර්තමාන පැතිකඩ

4.0 එල්ලංගා පද්ධතිය දැනට මුහුණ දෙන ගැටළු (35-38)

4.1. එල්ලංගාවේ වනාන්තර විනාශය
4.2. වැව් රක්ෂිත වගාබිම් බවට පරිවර්තනය කිරීම
4.3. වනාන්තර ගිනි තැබීම්
4.4. බඩඉරිඟු වගාව හා ඒ හා බැඳුනු පාරිසරික විනාශය
4.5. වන සම්පත් භාවිතය නිසා පාරිසරික ගැටළු වල ප්‍රබලත්වය හා ජන ජීවිතයේ පැවැත්මට එහි ඇති බලපෑම
4.6. සමාජ ආර්ථික ගැටළු (Socio-economic issues.)
4.7. හරස්කඩ සංචාරයේදී හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටලු

5.0 එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ දැනටමත් CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදුවන ඉදිකිරීම් කටයුතු සහා ක්‍රියාකාරකම් (39)

5.1. ඉදිකිරීම් කටයුතු

6.0 නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම (40 - 42)

6.1. මූලික පරමාර්ථ
6.2. එල්ලංගා පද්ධති කළමණාකරණ සැලැස්ම

7.0 ඇමුණුම් (43 - 51)

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා පැතිකඩ හා එල්ලංගා කලමනාකරණ මූලික සැලැස්ම

1. හැඳින්වීම

එල්ලංගා පද්ධතියක් යනු ශ්‍රී ලංකාවේ වියළි කලාපයේ ක්ෂුද්‍ර ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් තුළ සංවිධානය කරන ලද සම්බන්ධිත වැව් මාලාවකි. සෘතුමය දිය පහරකින් ජලය ගබඩා කිරීම සඳහා වැව් භාවිතා වේ. ගබඩා කර ඇති ජලය පහළ ඇති අනෙකුත් වැව් වෙත ගෙන යන අතර එම ජලය විවිධ කාර්යයන් සඳහා ඒවා භාවිතා වේ.

වැව් බොහෝ විට හුදකලා වැව් නොවන අතර ඒවා විශාල අන්තර් සම්බන්ධිත වැව් පද්ධතියක කොටසක් වන අතර එය 'වැව් කඳුරැල්ල පද්ධතිය' ලෙස හැඳින්වේ. එය ක්ෂුද්‍ර ජල පෝෂකයක් තුළ සංවිධානය කර ඇති වැව් මාලාවක් සමඟ සම්බන්ධ වී ඇත. 'එල්ලංගා පද්ධතියක්' යනු වැව් කළමනාකරණයේදී භාවිත වන සාම්ප්‍රදායික ඒකකයයි. ඈත අතීතයේ සිට එය හැඳින්වෙන්නේ 'එල්ලංගාව' යනුවෙනි.

CM මද්දුම බණ්ඩාර, 1985; පානබොක්කේ (2001)

රූපසටහන් : 01සාම්ප්‍රදායික එල්ලංගාවක හරස්කඩක්

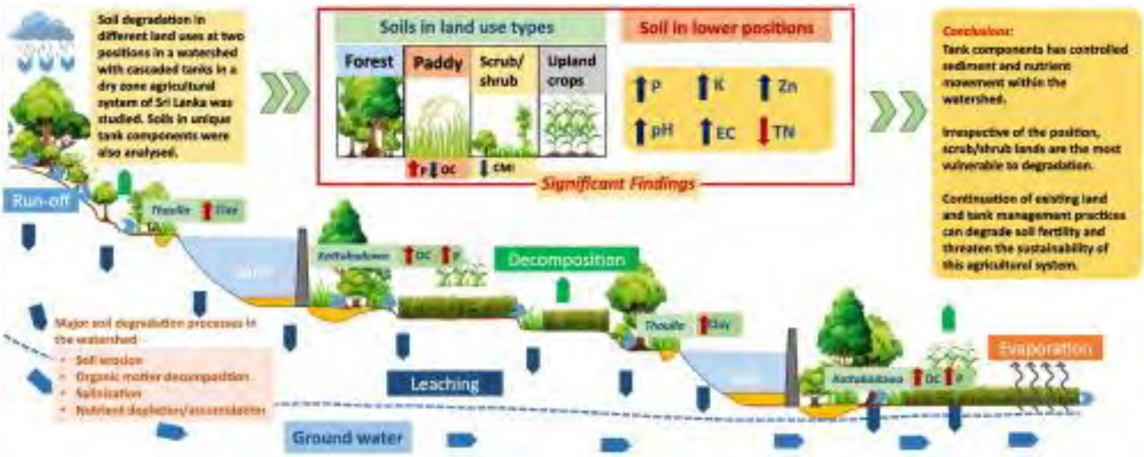

ප්‍රාථමික ජල මාර්ගයක හෝ ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ජාලයක පිහිටා ඇති ජල විද්‍යාත්මක ලෙස එකට බැඳුනු කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණයේ වැව් පද්ධති හෝ කුඩා වැව්, මධ්‍ය ප්‍රමාණයේ වැව් සහ අමුණු පද්ධති හා අමුණු වලින් සමන්විත වූ ද්විතිය හා තෘතිය ජල මාර්ගයකට ජලය මුදා හරිනු ලබන මධ්‍ය ජල ධාරා ප්‍රදේශය එල්ලංගාව ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. එල්ලංගාව අපගේ වාරි ශිෂ්ඨාචාරයේ විශිෂ්ඨ නිර්මාණයක් වන අතර එමගින් මුලු පරිසර පද්ධතියේම තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු කරයි.

වාරි ශිෂ්ඨාචාරයේ ඉතාමත් විශිෂ්ඨ නිර්මාණයක් වන එල්ලංගාව ආරක්ෂා කර සංරක්ෂණය කර මනා කලමණාකරනයක් තුලින් සංවර්ධන කටයුතු තිරසර ලෙස පවත්වා ගෙන යාම සහ එල්ලංගා කලමණාකරනය පහසු කිරීම සඳහා එල්ලංගාවේ ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් සහ සියලුම රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන වලින් සමන්විත එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටු වීමට ලෝක බැංකු ආධාර යටතේ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය කටයුතු

කරනු ලබයි. එල්ලංගාවේ සියලු පාර්ශව එකතු වී සියලු සම්පත් මනාව කලමණාකරනය කිරීම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවල මූලික වගකීම වන අතර එම කාර්යය පහසු කිරීම සඳහා අවශ්‍ය සැලසුමක් සැකසීමට අවශ්‍ය තොරතුරු එකතු කිරීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩක් (Profile) ව්‍යාපෘති බල ප්‍රදේශයේ සෑම එල්ලංගාවක් සඳහාම සකස් කරනු ලබයි. එල්ලංගා පැතිකඩක් සැකසීමේ ප්‍රධාන අපේක්ෂාව වන්නේ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සැකසීමයි. ඒ අනුව එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව හරහා එල්ලංගාව හා ජලධාරා ප්‍රදේශය ආරක්ෂා කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කරනු ලබයි.

1.1. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවක අවශ්‍යතාවය

එල්ලංගාවක්, ජල පෝෂක ප්‍රදේශයේ මතුපිට මෙන්ම භූගත ජල මට්ටම සුරක්ෂිත කරන අතර එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස ජනතාවට ආහාර පිසීම වැනි ගෘහ කටයුතු සහ වගා කටයුතු වලට ජලය සපයනු ලබයි. රූප සටහන් අංක 1 අනුව රාජ්‍ය,පෞද්ගලික සහ ප්‍රතිලාභී පාර්ශවකාර ආයතන එල්ලංගාව ආරක්ෂා කරනු ලබයි. එසේ වුවද අංක 3 කොටසේ සඳහන් පරිදි නියමිත ලෙස පාර්ශවකරුවන්ගේ අවධානය යොමු නොවීම සහ ස්වාභාවික සහ මානව ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් එල්ලංගාව දැඩි ලෙස පරිහානියට පත්ව ඇත. එල්ලංගාව ආරක්ෂාව කිරීම සඳහා පාර්ශවකරුවන් සම්බන්ධ වීමට වඩාත් යෝග්‍ය ආයතන ව්‍යුහයක් නොමැති වීම නිසා එල්ලංගාව තව දුරටත් හානියට ලක් විමේ ප්‍රවනතාවක් පවතී. එම නිසා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුව වැනි සම්බන්ධීකරණ ආයතනයක් එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමට වඩාත් අවශ්‍ය වී ඇත.

1.2. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීම

එල්ලංගා පද්ධතියක් යනු අතීතයේ සිට වාරි කලමණාකරනයේදී භාවිතා කරන ලද සාම්ප්‍රදායික ජල කලමණාකරන ක්‍රමවේදයකි. එල්ලංගාව යන වචනය සිංහල භාෂාවේ වචන දෙකක් එනම්, ″**එල්ලන්**″ සහ ″ගාව″ යන වචන දෙක එකතු වී සකස් වී ඇත. ″**එල්ලන්**″ යනු එල්ලෙන යන්නයි. ″ගාව″ යනු එකකට පසු අනෙක් ඒවා යන්නයි. එල්ලංගාව යන වචනයේ අදහස වනුයේ ඉහල සිට පහලට එකිනෙකට සම්බන්ධිත ලඟින් පිහිටි වැව් පද්ධතියක් යන්නයි. ශ්‍රී ලංකාවේ මෙම වාරි තාක්ෂණ එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධානය (FAO) විසින් ලෝක උරුමයක් ලෙසද නම් කර ඇත. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීමේ අදහස වනුයේ දශක කිහිපයකට පෙර පැවති ලෙස එල්ලංගාව පවත්වාගෙන යාම සඳහා එල්ලංගාවට කලමණාකරන සම්බන්ධිත සියලුම පාර්ශවකරුවන් පොදු සංසදයක් ලෙස වැඩ කර එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීමට කටයුතු කිරීමයි. එසේම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු නීතිගත කිරීමටද අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක 11 ක අදාල ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටු වල සහාය ඇතිව ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් නිකුත් කරන ලද අංක 06/2023 දරන චක්‍ර ලේඛය අනුව (ඇමුණුම 01) එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු 53 ක් පිහිටුවීමට ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව බලාපොරොත්තු වේ. ලෝක බැංකු මූල්‍ය ආධාර මත කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය මගින් ක්‍රියාත්මක දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව සහ අදාල පාර්ශවකරුවන් සමඟ සමීපව කටයුතු කර එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු 53 පිහිටුවීමේ සමස්ථ ක්‍රියාවලිය සඳහා සහාය ලබාදේ.

එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු සාමාජිකත්වය පහත ආයතන නියෝජිතයින්ගෙන් සමන්විත වේ. ඒවා නම් ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව, පළාත් සහ අන්තර් පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල, ගොවි සංවිධාන, ප්‍රජා මූල සංවිධාන, ජල සම්පත් මණ්ඩලය, ආපදා කලමණාකරන කාර්යාංශය, පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව, ජාතික ජලජ ජීවී සංවර්ධන අධිකාරිය, පරිසර අධිකාරිය, පෞද්ගලික අංශය, ඉඩම් පරිහරණ සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතන වේ. එල්ලංගා

කලමණාකරන කමිටුවක මූලික වගකීම වනුයේ එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සහ පවත්වාගෙන යාම සඳහා සුදුසු ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම සඳහා උපාය මාර්ගික මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීමයි. රාජ්‍ය ආයතන,පෞද්ගලික අංශය, ප්‍රජා මූල සංවිධාන ඇතුලු පාර්ශවකරුවන් රාශියකට එල්ලාංගාව ආරක්ෂා කිරීමේ හා කළමනාකරණ කිරීමේ වගකීම පැවරී ඇති අතර ප්‍රධාන පාර්ශවකරුවන් පහත රූප සටහන් 1 මගින් දක්වා ඇත.

රූපසටහන් 1: එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරනය සඳහා වර්තමානයේ සම්බන්ධිත ප්‍රධාන ආයතන

1.3 එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය

එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අතීතයේ පැවති සාම්ප්‍රදායික ග්‍රාමීය ආයතන ව්‍යුහය හා සමාජ ආර්ථික වත් පිළිවෙත්, සම්ප්‍රදායන් හා චාරිත්‍ර වාරිත්‍ර නිසා එල්ලංගාවේ තිරසර පැවැත්ම තහවුරු වූ අතර ක්‍රමානුකූලව මෙම තත්වයන් වෙනස් වීමත් සමග එල්ලංගා පද්ධතිය හායනයට පත් විය. වර්තමානය වන විට එය ඉතාමත් වේගයෙන් හායනයට ලක් වෙමින් පවතී. එල්ලංගා පද්ධති නැවත ප්‍රතිෂ්ඨාපනය කිරීමේදී, සම්පත්

භායනය වලක්වා ගැනීමේදී හා මනා කලමණාකරනයක් කිරීමේදී එල්ලංගාවේ වර්තමාන තත්වය සහ පවතින ගැටළු හා ඒවා අතර ඇති වඩාත් උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම ඉතාමත් වැදගත් වේ.මේ සඳහා එල්ලංගාවේ භූගෝලීය ගැටළු, ජල විද්‍යාත්මක ගැටළු, පරිසර විද්‍යාත්මක ගැටළු හා සමාජ ආර්ථික ගැටළු හඳුනා ගත යුතු වේ.එසේම එල්ලංගාව තුල වර්තමානයේ සිදුවන මානව ක්‍රියාකාරකම් පිලිබඳව, විවිධ ක්‍රමවේද ඔස්සේ එනම් හරස්කඩ චාරිකා, ද්විතීය දත්ත සහ කුඩා කණ්ඩායම් සාකච්ඡා මගින් තොරතුරු එකතු කර එල්ලංගා පැතිකඩක් සකස් කරනු ලබයි. මෙම එල්ලංගා පැතිකඩ එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරනයේදී මූලික අවශ්‍යතාවයකි.

1.4 එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීමේ වැදගත්කම

එල්ලංගා පැතිකඩ, ස්වාභාවික හා මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා එනම් වර්ෂාව අඩු වීම, අවිධිමත් හේන් වගාව, වනාන්තර එළිපෙහෙලි කිරීම, සත්ව පාලන කටයුතු, කැලි කසල බැහැර කිරීම, පස් කැපීම, පතල් කැපීම සහ වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය විනාශ කිරීම යනාදී හේතු නිසා එල්ලංගාව හානියට පත්වී ඇති ආකාරය, එහිදි පාර්ශවකරුවන් වගකිව යුතු ක්ෂේත්‍ර හා ඔවුන්ගේ වගකීම් පිලිබඳව විවිධ මානයන් ඔස්සේ පාර්ශවකරුවන් හා ගොවි ප්‍රජාව අතර තොරතුරු හුවමාරු කරගැනීම සඳහා බෙහෙවින් ඉවහල් වේ. එල්ලංගා පැතිකඩ ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ට, ප්‍රාදේශීය දේශපාලකයින්ට, පාර්ශවකාර ආයතන වලට සහ ගොවි ප්‍රජාවට එල්ලංගාව පිලිබඳව නිවැරදි අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට සහ එල්ලංගාව ආරක්ෂා කර ගැනීම සඳහා නිවැරදි තීරණ ගැනීමට තවදුරටත් වැදගත් වේ. එල්ලංගා පද්ධතිය ආරක්ෂා කර ගැනීමට සාමූහිකව හා සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්මක් සැකසීම (Cascade Management Plan) සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩ විශේෂයෙන්ම වැදගත් වේ. මෙහි සඳහන් මූලික එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්ම එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව විසින් සකස් කරන ලද එල්ලංගා පැතිකඩ පදනම් කරගෙන සකස් කරනු ලබයි.

1.5 එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමේ අරමුණු

එල්ලංගා පද්ධතියේ සම්පත් ආරක්ෂා කිරීම සහ ඒවායේ තිරසර පැවැත්ම තහවුරු කිරීම සඳහා එල්ලංගා කලමණාකරන වැඩසටහනක් දැඩි ලෙස අවශ්‍ය වී ඇත. එසේම එල්ලංගාවේ සියලුම පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගීත්වය ඇතිව සුදුසු ආයතන ව්‍යුහයක් හරහා ඒකාබද්ධව ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලංගාව කලමණාකරනය කල යුතුවේ. ඒ සඳහා පහත අරමුණු ඉටු කර ගැනීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩ සහ කලමණාකරන සැලැස්ම සකස් කරනු ලබයි.

1.5.1. ප්‍රධාන වශයෙන් භූගෝල විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක, බෝග වගා රටාවන් සහ මානව ක්‍රියාකාරකම් නිසා එල්ලංගා පද්ධතියට වන හානි පිලිබඳ තොරතුරු සහ භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධතිය (GIS) උපයෝගී කරගෙන සකස් කරන ලද සිතියමක්ද, ඇතුලත් විස්තරාත්මක එල්ලංගා පැතිකඩ (Cascade Profile) පාර්ශවකාර සංවිධාන වල ප්‍රයෝජනය සඳහා සැකසීම මගින් පාර්ශවකාර සංවිධාන වලට එල්ලංගාව සුරැකීමට පහසුකරණය කිරීම .

1.5.2. එල්ලංගා පද්ධතියේ වඩාත් උග්‍ර ගැටළු විසඳීම සඳහා වන උපාය මාර්ගික මැදිහත් වීම්, ඒ සඳහා වන දල වියදම් ඇස්තමේන්තු, ක්‍රියාත්මක කිරීමේ කාල වකවානු සහ සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා මැදිහත්විය යුතු පාර්ශවකාර ආයතන යන මූලිකාංග ඇතුලත් එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරන මූලික සැලැස්මක් (Cascade Management Plan) සැකසීම.

1.5.3. එල්ලංගා පද්ධතියේ වඩාත් උග්‍ර ගැටළු සහ ඒවා මගින් එල්ලංගා පද්ධතියට සිදු වී ඇති සහ සිදුවෙමින් පවතින හානි පිලිබඳව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින් හා පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම.

1.6 ප්‍රදේශයේ පවතින එල්ලංගා පිලිබඳ මූලික හැඳින්වීම:

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව යාංඔය ගංගා දෝණියේ කහටගස්දිගිලිය හා හොරොව්පොතාන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශ දෙකේ ග්‍රාම නිලධාරි වසම් 5 ක කොටසක ව්‍යාප්තව ඇත. මෙම එල්ලංගාවට

නැගෙනහිරින් හීහොඳවැව එල්ලංගාවත් බටහිරින් කොක්කබේ එල්ලංගාවත් පිහිටා ඇති අතර කෝන්වැව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන බලප්‍රදේශයේ කුඹුක්ගොල්ලෑව, පන්වැල්ල, පඬරල්ලෑව හා මීකුඹුක්වැව යන ග්‍රාමනිලධාරි වසම් 04 සහ පරංගියවාඩිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන බලප්‍රදේශයේ දැකැතිපොතාන යන ග්‍රාමනිලධාරි වසම ආවරණය වන හෙක්ටයාර 3463 ක භූමියක පැතිර ඇත. මෙම එල්ලංගාවේ වැව් 14 ක් සිතියම් වල දක්නට ඇතත් මේ වන විට ඇලපත්වැව මුලුමනින්ම ලොඩ බෝග වගාකරුවන් විසින් අත්පත් කරගෙන ඇත. ම වැවෙන් පෝෂණය වූ හෙක්. 10 පමන කුඹුරු ඉඩම් කොඩින්නෑව වැවේ පෝෂිත ප්‍රදේශයට ඒකතුව ඇත. මෙම කුඹුරු ඉඩම් හිමිකරුවන් විසින්ම මෙම වැව් භූමිය අත්පත් කරගෙන තිබීම නිසා සමාජීය ප්‍රශ්ණයක් ලෙස ඉස්මතු වී නැත. වැව් 26 කින් සමන්විත මීහොඳවැව එල්ලංගාවත්, වැව් 31 කින් යුත් කොක්කබේ එල්ලංගාවටත් මැදිව මෙම ඒල්ලංගාව පිහිටා ඇත. දේශගුන සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය විසින් සංවර්ධණය සඳහා තෝරාගෙන ඇති එල්ලංගාවන් 6 ක් ඒකිනෙකට යාබදව පිහිටා ඇති අතර එම එල්ලංගාවන් 6 ම දැක්වෙන සිතියමක් සිතියම් අංක 01හි දක්වා ඇත.

***සිතියම් 01-* නාම්බාකඩ කැඳඹේ** *එල්ලංගාව ආශ්‍රිතව පිහිටා ඇති අනෙකුත් එල්ලංගා*

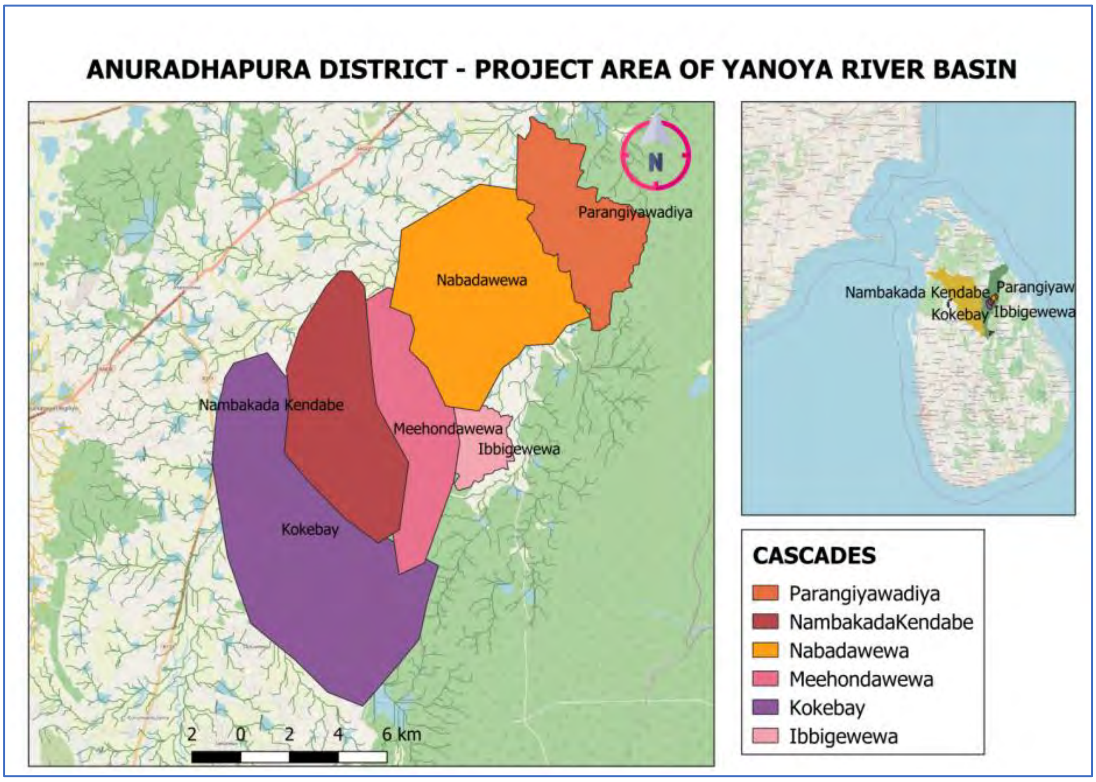

1.7. නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගාව

අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ටාශයේ කුඹුක්ගොල්ලෑව, පන්වැල්ල, පඬරල්ලෑව හා මීකුඹුක්වැව යන ග්‍රාමනිලධාරි වසම් 04 සහ හොරොව්පොතාන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ටාශයේ දැකැතිපොතාන යන ග්‍රාමනිලධාරි වසම ආවරණය කරමින් **නාම්බාකඩ කැඳඹේ** එල්ලංගාව පිහිටා ඇත. හෙක් 3463 වපසරියක විහිදුනු **නාම්බාකඩ කැඳඹේ** එල්ලංගාවේ වැව් 13 ක් සක්‍රියව පවතින අතර ඇලපත්වැව මුලුමනින්ම ගොඩ වගාබිම් බවට පරිවර්තණය වී ඇත. මීට අමතරව අමුණු 4ක් මඟින් කුරුඳුවැව හා දැකැතිපොතාන වැව්වල වගාබිම් සඳහා වාරි ජලය සපයනු ඇත.

මෙම එල්ලංගාවේ ඉහල කොටස වන දකුණට මායිම්ව ඇති කොඩින්නෑව එල්ලංගාවේ මුලින්ම ඇති වැව වන අතර ඊට වයඹින් ඇති කුරුඳුවැව යන වැව් දෙකම හුරුළු වන රක්ෂිතයට මායිම්ව ඇත. මෙම එල්ලංගාවේ හෙක්ටයාර 1040 පමණ එනම් එල්ලංගාවේ වපසරියෙන් 30% පමණ

වනාංතර වලින් වැසී ඇත. වගාබිම් හා ජනාවාස සඳහා හෝටයාර 2000 ආසන්න ප්‍රමාණයක් යොදා ගෙන ඇත. එය එල්ලංගාවෙන් 57% ක ප්‍රමාණයක්ය.

මෙම එල්ලංගාවේ පවතින දැකැතිපොතාන හා වහගහපුවැව යන වැව් දෙක මධ්‍ය වාරි ජලාශ යන අතර එම වැව් දෙකේ පාලනය හුරුළුවැව වාරිමාර්ග ඉංජිනේරු කාර්යාලය විසින් සිදු කරනු ඇත. අනෙකුත් වැව් සියල්ලම ගොවි ජන සංවර්ධණ දෙපාර්තමේන්තුව හෝ පලාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව යටතේ පවතී. මෙම මධ්‍ය වාරි ජලාශ දෙකම යාංඔය හරස්කර ඉදි කර ඇති අමුණ මගින් පෝෂණය වේ.

මෙම එල්ලංගාව් උතුරු කොටසට වන්නට ඇති ගල්ගේ වැව වන සංරක්ෂණ කලාපය තුල පිහිටා ඇති අතර එම වැව් බැම්ම ඉතාම දුර්වල තත්වයේ පවතී. දේශගුන සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් 2023 වර්ශයේදී මෙම වැව පුනරුත්ථාපනය කිරීමට මුදල් වෙන් කලත් වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය නොලැබීම නිසා අතහැර දැමීමට සිදු විය. නමුත් මෙම වැව යටතේ හෙක්. 4 පමන වගාබිමක ගොවීන් වගාකටයුතු සිදු කරයි. මෙම එල්ලංගාවේ හරස්කඩ සංචාරය සිදු කරන විට මෙම වැවේ පුනරුත්ථාපණය පිළිබඳව නැවත සමාලෝචනය කල අතර මෙම වැවේ වාන පමනක් සකස් කිරීමට වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු අවධානය යොමුකර අනුමැතිය ලබාගැනීමට මැදිහත් වීමක් සිදු කරන බවට එම දෙපාර්තමේන්තුවේ සහබාගි වු නිලධාරීන් ඒකග විය.

භූමියේ පිහිටීම අනුව එල්ලංගාවේ උතුරු කොටස මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 85 ක් පමණ උස වන අතර එල්ලංගා පද්ධතියේ දකුණු කොටස මීටර් 92 ක ස්ථානීය උසක් මීටරේ සිතියමේ පෙන්වයි. ඒ අනුව **නාම්බාකඩ කැදඹේ** එල්ලංගාව දකුණේ සිට උතුරු දෙසට මීටර 07 ක පමන සුළු බෑවුමකින් යුතු තැනිතලා භූමියකි.

වගුව 1: නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව පිලිබඳ පරිපාලන තොරතුරු

මූලික තොරතුරු	විස්තර	විශේෂිත කරුණු
දිස්ත්‍රික්කයේ නම	අනුරාධපුර	–
ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයේ නම	කහටගස්දිගිලිය/ හොරොව්පොතාන	–
මැතිවරණ කොට්ඨාශයේ නම	හොරොව්පොතාන	–
ගංගා දෝණියේ නම	යාංඔය	–
එල්ලංගාවේ නම	නාම්බාකඩ කැදඹේ	–
ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයේ නම	කෝන්වැව හා පරංගියවාඩිය	–
ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශවල නම්	දැකැතිපොතාන, කුඹුක්ගොල්ලෑව, පන්වැල්ල, පඬරුල්ලෑව හා මීකුඹුක්වැව	
එල්ලංගාවේ භූමි ප්‍රමාණය	හෙක්.3463	
කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන වැව් සංඛ්‍යාව	13	මීට අමතරව ප්‍රධාන අමුණු 4 ක් ඇත

පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි ජල පෝෂක ප්‍රෙද්ශ	වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු රක්ෂිත කැලෑවට ඇතුලත් ජල පෝෂක ප්‍රදේශ 6ක් ඇත.	
ලඳුකැලෑ	ප්‍රාදේශීය ලේකම් භාරයේ ඇත	
එල්ලංගාව තුලින් ජීවනෝපාය සැලසෙන පවුල් සංඛ්‍යාව	{204 (209), 60 (210), 45 (211), 40 (212), 145 (153)} පවුල් 494, ජනගහනය 2223. කාන්තා 1178 පිරිමි 1045	

1.7.1 නාම්බාකඩ කැඳබේ එල්ලංගා පද්ධතියේ සිතියම

දැනට පවතින නාම්බාකඩ කැඳබේ එල්ලංගා සිතියම යාවත්කාලීන වී නැත. එම නිසා වඩාත් නිවැරදි එල්ලංගා සිතියමක් එල්ලංගා පැතිකඩට ඇතුලත් කිරීමේ අපේක්ෂාවෙන් හරස්කඩ වාරිකාවේදී එකතු කර ගන්නා ලද දත්ත, ගූගල් සිතියම් (Google Base Map), වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත හා මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත භාවිතා කරමින් දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් සකස් කරන ලද නාම්බාකඩ කැඳබේ එල්ලංගා සිතියම, සිතියම් අංක 02 යටතේ පහත දැක්වේ.

සිතියම් 02- නාම්බාකඩ කැඳබේ එල්ලංගා සිතියම

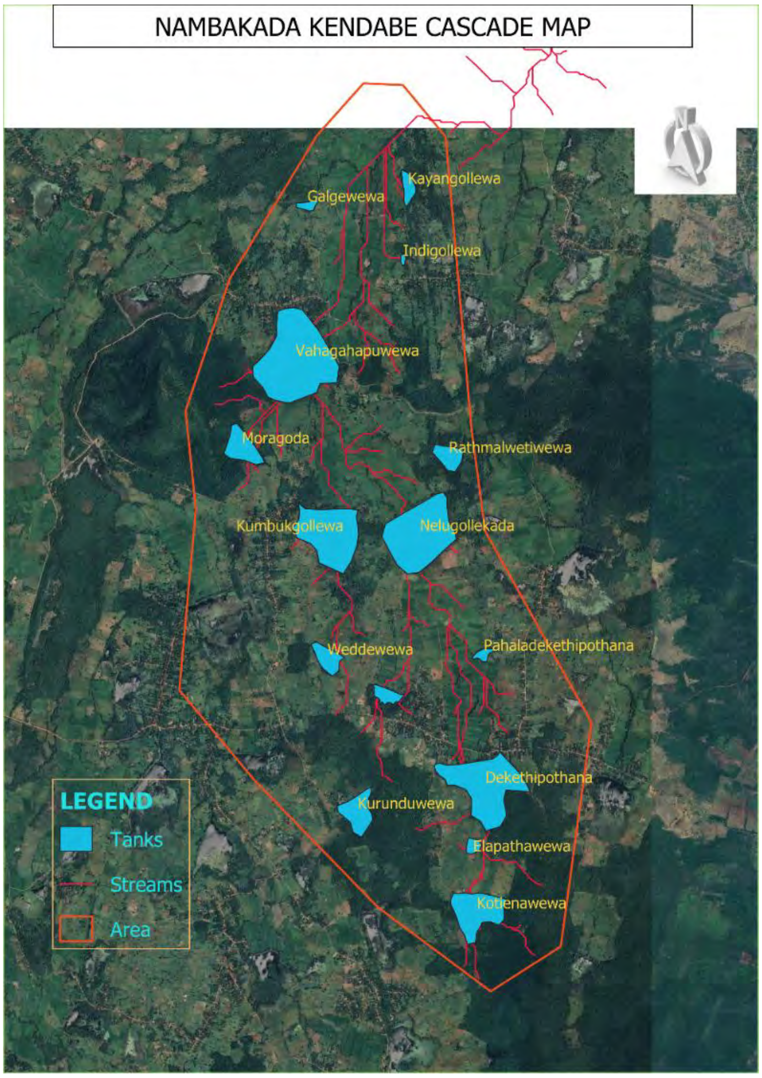

1.7.2 එල්ලංගාවේ ඉඩම් පරිහරණ රටාව

හෙක්ටයාර 3463 ක ව්‍යාප්තියක් සහිත **නාම්බාකඩ කැඳබේ** එල්ලංගාව වනාන්තර, කුඹුරු ඉඩම්, ගොඩඉඩම්, වැව්, ලඳුකැලෑ සහා ජනාවාස ලෙස වෙන්කර හඳුනාගත හැකිය. මෙම එල්ලංගාවේ භූමියෙන් හෙක්. 906 පමන එනම් මුලු බිම් ප්‍රමාණයෙන් 26% ක් පමණ ගොඩබෝග වගාකරන ගොඩබිම් වේ. විශේෂයෙන් මුං, කව්පි, රටකජු, මිරිස්, ලොකු ලූනු හා එලවලු වැනි වගාවන් සහා පැපොල්, අඹ වැනි පළතුරු වර්ගද මෙම ඉඩම්වල වගා කර ඇත. තවත් හෙක් 732 පමණ (21% පමණ) වී වගා බිම් වේ. මෙම ගොඩ බෝග වගා බිම් වල 50 අධික වගාලිං ඇති අතර ඉන් 30 ක් දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් වැඩි දියුණු කර ඇත. හෙක්. 1041 ක් (30%) වනාන්තර හෝ ලඳුකැලෑ වන අතර හෙක්. 30 (1%) පමන වනාන්තර විනාශ කර ඇත. මෙම භූමියෙන් 9% ක් එනම් හෙක්. 318 ක් ගෙවතු වේ. හෙක්. 316 ක් (9%) වැව් ජලය ඒකරාශී වන භූමිය වන අතර තවත් හෙක්. 120 ක් (3.4%) ස්වභාවික ජල ධාරාවන් හා වෙනත් අවශ්‍යතා සඳහා යොදාගෙන ඇත. එල්ලංගාවේ ඉඩම් පරිහරණ රටාව පහත අංක 01 ප්‍රස්ථාර සටහන මඟින් දක්වා ඇත.

*ප්‍රස්ථාර සටහන් **01 - නාම්බාකඩ කැඳබේ** එල්ලංගාවේ ඉඩම් පරිහරණ රටාව*

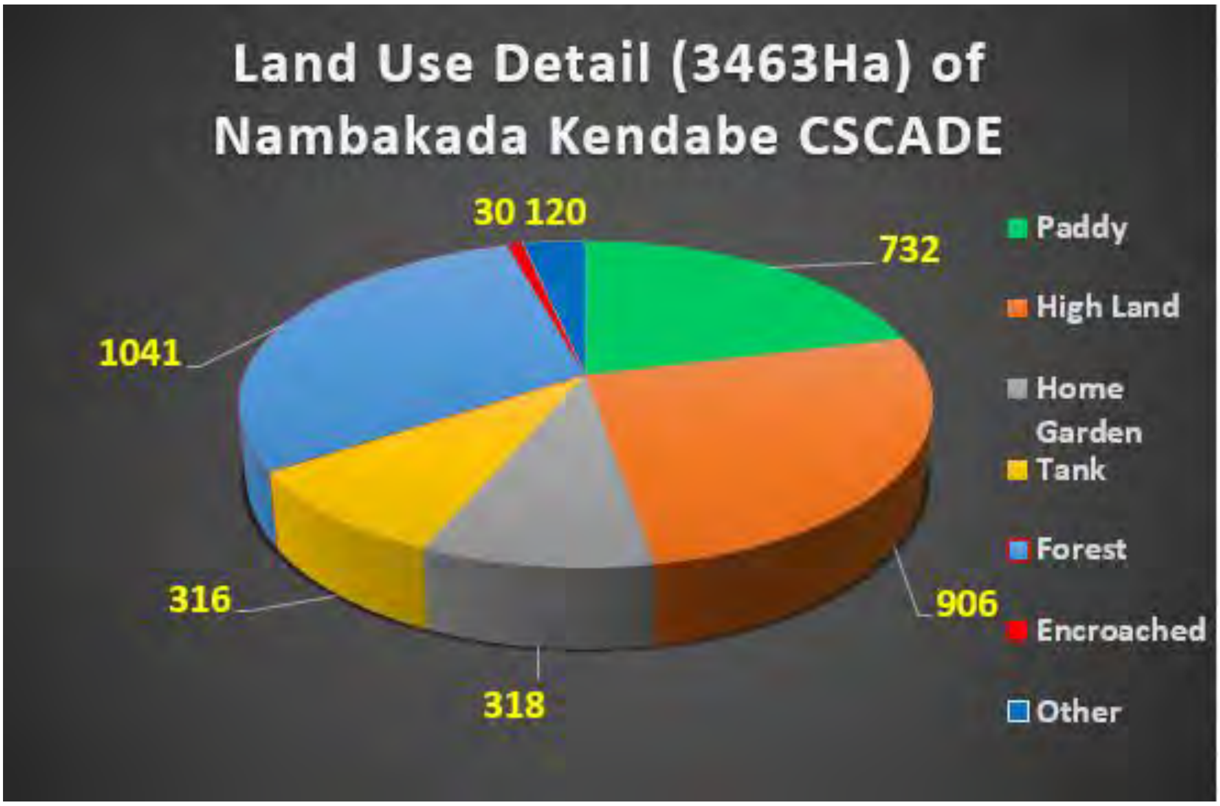

***සිතියම 03 - නාම්බාකඩ කැඳඹේ** එල්ලංගා සිතියම - ඉඩම් පරිහරණය*

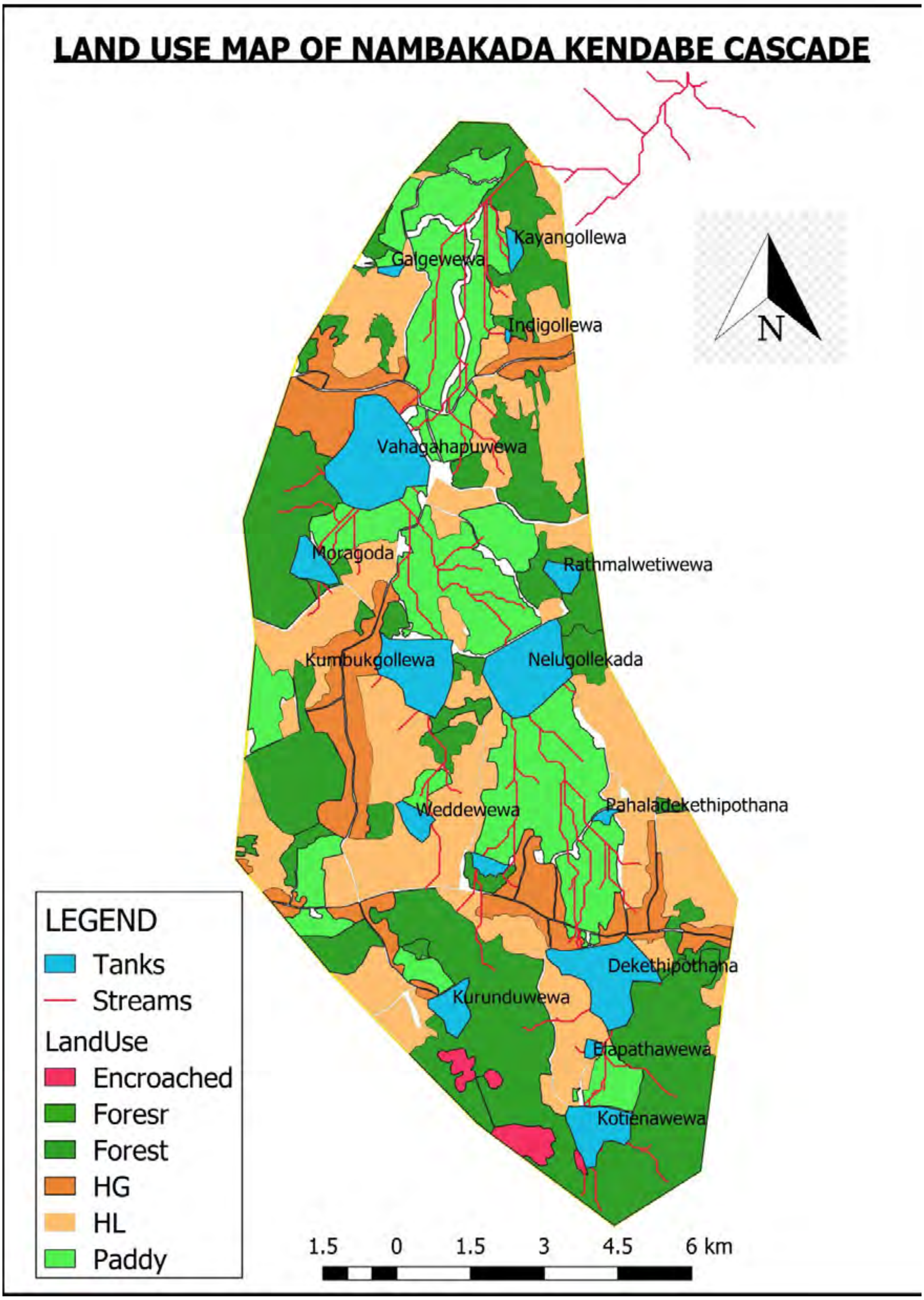

*මූලාශ්‍රය : ගූගල් සිතියම් **(Google Base Map)**, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත හා මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුවේ දත්ත හා සිතියම් ඇසුරින් සකස් කරන ලදී.*

1.7.3 එල්ලංගාවේ ජනගහන විස්තර

හොරොව්පොතාන හා කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාශයන් දෙකේම කොටස් ආවරණය කරන **නාම්බාකඩ කැදගේ *එල්ලංගාව,*** එම කාර්යාල දෙකේ වෙබ් අඩවි වල දත්ත පදනම් කරගෙන මෙම එල්ලංගාවේ ජනගහන විස්තරය පහත පරිදි විශ්ලේෂණය කර ඇත. එම දත්ත අනුව මෙම එල්ලංගාවේ ගොවි පවුල් 1029 පමන ජීවත් වේ. 4630 පමණ ජනගහනයක් ජීවත්වන මෙම එල්ලංගාව ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ 04 ක් සහා ගම්මාන 11 කින් සමන්විතය. එල්ලංගාවේ ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශ අනුව ජන ව්‍යාප්තිය පහත වගු හා ප්‍රස්ථාර සටහන් මඟින් දැක්වේ.

ප්‍රස්ථාර සටහන් 02 සහ වගු අංක 02 - - **නාම්බාකඩ කැදගේ** *එල්ලංගාවේ ජනගහන විස්තර*

ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාශය	ගම් ගනන	පවුල් ගණන	ජනගහනය		
			එකතුව	පුරුෂ	ස්ත්‍රී
කුඹුක්ගොල්ලෑව - 209	2	204	920	419	501
පඬරැල්ලෑව - 210	2	187	841	377	464
පන්වැල්ල - 211	3	175	786	384	402
කුඹුක්වැව - 212	2	230	1036	492	544
දැකැතිපොතාන - 153	2	233	1047	486	561
	11	1029	4630	2158	2472

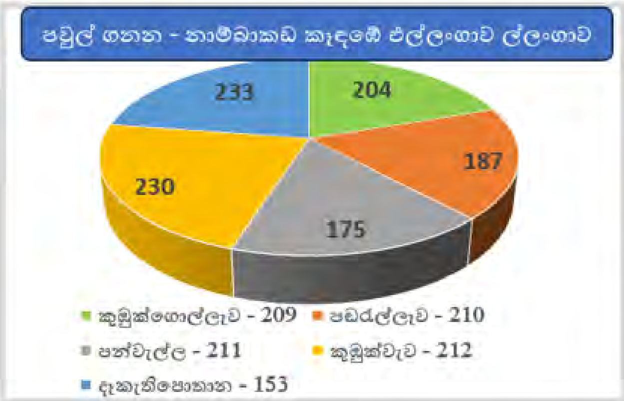

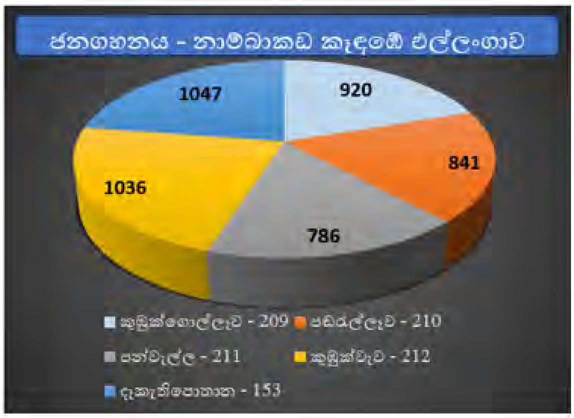

මූලාශ්‍රය: හොරොව්පොතාන හා කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලීය වෙබ් අඩවිය

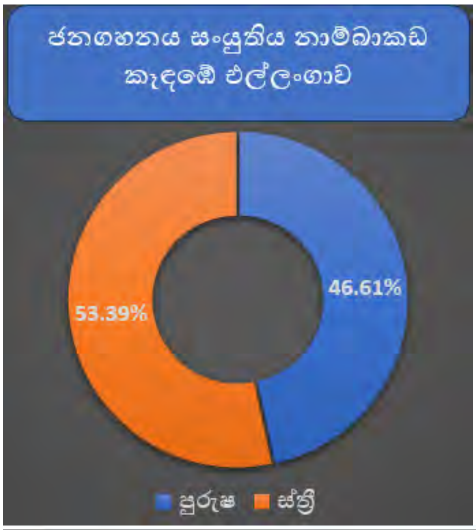

මෙම ජනගහන දත්ත විශ්ලේෂණයේදී ස්ත්‍රී - පුරුෂ වශයෙන් සංයුතිය ගණනයේදී දකින්නට ලැබෙන විශේෂත්වය වන්නේ ස්ත්‍රී පුරුෂ සංයුතියේ 5% පමණ විචල්‍යක් පැවතීමයි. මෙම එල්ලංගාවේ ජනගහනයෙන් 53.39% කාන්තාවන් වන අතර පුරුෂ නියෝජනය 46.61% පමන පහල අගයක් ගැනීම විශේෂ තත්වයකි.

මෙම ජනගහන සංඛ්‍යා දත්ත **නාම්බාකඩ කැඳෙඹේ *එල්ලංගාව* ට** අදාල කරගත්තත් එල්ලංගාවේ මායිම් හා ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාශ මායිම් සමාන නොවීම නිසා එල්ලංගාව තුල ජීවත්වන සත්‍ය ජනගහනය මෙම අගයට වඩා පහල අගයක් ගන්නා බව අවධාරණය කරමි.

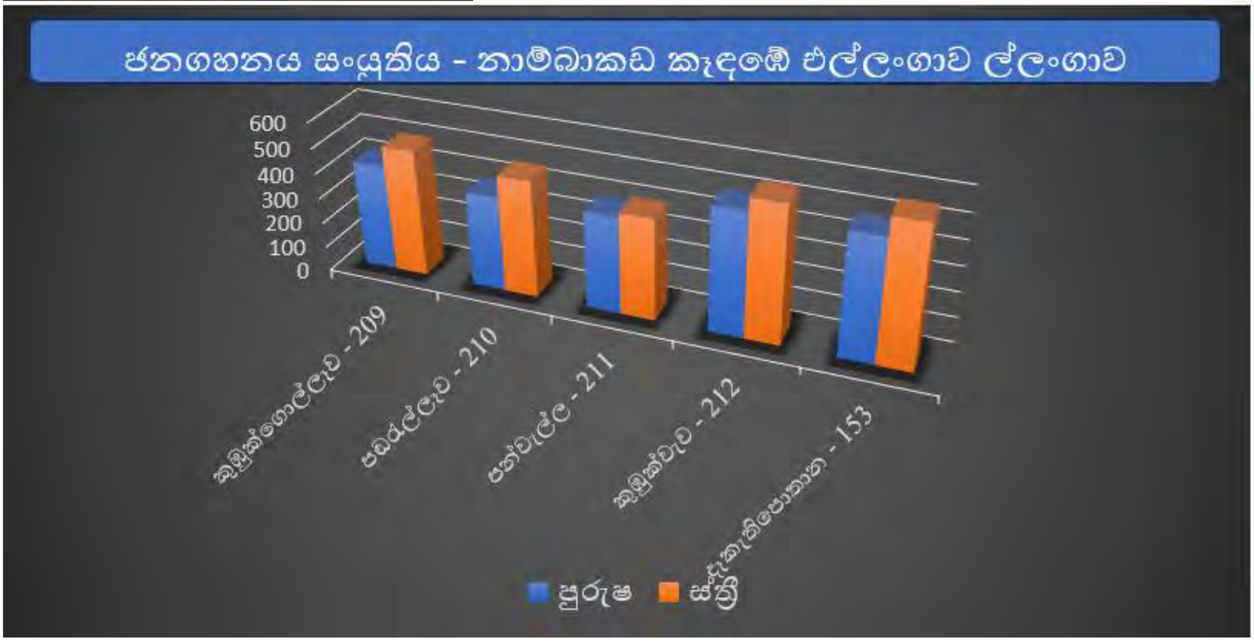

මූලාශ්‍රය: හොරොව්පොතාන හා කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලීය වෙබ් අඩවිය

1.7.4 නාම්බාකඩ කැඳෙඹේ එල්ලංගාවේ වැව් පිලිබඳ තොරතුරු

මෙම එල්ලංගාවේ සුලු වාරිමාර්ග වැව් 12 ක් ඇත් අතර මධ්‍ය වාරි ජලාශ දෙකක් ද ඇත. සුලු වාරිමාර්ග වැව් 12 න් *ඇලපත්වැව* මේ වන විටත් මුලුමනින්ම ගොඩ බෝග වගාවන් සඳහා අස්වද්දා ඇති අතර වැවක සළකුණක්වත් නොමැත. මීට අමතරව අමුණු 4 ක් පමණ ඇත. එල්ලංගාවේ පිහිටි වැව් පිළිබද තොරතුරු පහත වගු අංක 02 හි දැක්වේ. දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ පළමු අදියර යටතේ මෙම එල්ලංගාවේ වැව් 5 ක් මුලුමනින්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට ප්‍රසම්පාදන කටයුතුද අවසන් කල නමුත් ගල්ගේවැව පුනරුත්ථාපණය සඳහා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ අවසරය නොලැබුනි. දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියරේ 2025 වර්ශයේදී මධ්‍ය වාරි ජලාශ හැර ඉතිරි වැව් 5 පුනරුත්ථාපණය කිරීමට අවශ්‍ය ප්‍රසම්පාදන කටයුතු අවසන්ව ඇත.

වගුව 03 : නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගාවේ පිහිටි වැව් වල මූලික තොරතුරු

අං	වැවේ නම	ග්‍රාම නිලධාරි වසම	වැවේ පැතුරුම් ප්‍රදේශය හෙක්.	වැවේ ධාරිතාවය (අක්. අඩි)		ධාරිතාවය වැඩිවීමේ ප්‍රතිශතය	ගොවි පවුල් ගණන
				පුනරුත්ථාපණයට පෙර	පුනරුත්ථාපණයට පසු		
01	රත්මල්වැටිවැව	209	8.24				
02	වහගහපුවැව	209	78.47				
03	මොරගොඩ	209	13.29				
04	වැද්දේවැව	211	8.50				
05	කුරුඳුවැව	211	14.20				
06	කොඩින්නැව	212	26.41				
07	ඇලපත්වැව	153	2.76				
08	දැකැතිපොතාන	153	52.14				
09	කායන්ගොල්ලැව	209	4.80				
10	කුඹුක්ගොල්ලැව	209	45.01				
11	ඉදිගොල්ලැව	209	0.66				
12	ගල්ගේවැව	209	2.29				
13	පහළදැකැතිපොතාන	153	2.43				
14	නෙළුගොල්ලේකඩ	209	56.19				
15							

1.8 නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගාව තිරසර ලෙස කලමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම

නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගාවේ ජීවත්වන 1000 ට අධික පවුල් ගනනක 4500 අධික ජනගහනයක් මෙම ඒල්ලංගාවේ පවතින ඉඩම් හා වැව් පද්ධතිය මත තම ජීවිත පදනම්ව ඇත. හෙක්ටයාර 3463 පුරාවට විහිදුනු මෙම එල්ලංගාවේ හෙක්. 1000 ක් පමණම වනාංතර වලින් ආවරණය වී තිබීම මෙම එල්ලංගාවේ පැවැත්ම හා තිරසාර භාවය ආරක්ෂා කිරීමේ වැදගත්කම විදහාපාන සාධකයකි. හුරුළු වන රක්ෂිතයට මායිම්ව පිහිටි කොඩින්නැව, කුරුඳුවැව, දැකැතිපොතාන වැනි වැව් වගේම කුඹුක්ගොල්ලැව, නෙලුගොල්ලැකඩ හා වහගහපුවැව යනාදි වැව් වල ජල ප්‍රභවයන් යල මහ කන්න දෙකම වගාකිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් ජල පහසුකම් ලබා දෙන වාරි පද්ධතියකි මෙම එල්ලංගාව.

කාලයක් තිස්සේ වනාංතර ලෙස පැවති අද වන විට කොඩින්නැව වැවෙන් පෝෂණය වන හෙක් 20 ක පමණ කුඹුරු හා මෙම වැව් ප්‍රදේශය වසර 12 ට පමණ පෙර වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කර වනාංතර හෙලිකර ඒක් පුද්ගලයෙකුගේ වගාබිමක් බවට පත්කර ඇති අතර ඊට පහලින් ඇති ඇලපත්වැවෙන් පොෂණය වූ හෙක්. 10 පමණ කුඹුරු යාය අද වන විට කොඩින්නැව වැවේ පහු වතුරින් පෝෂණය වුවත් විධිමත් වාරි පද්ධතියක් නොමැත. වැදගත්ම කාරණය වන්නේ ඇලපත්වැවෙ ඉඩම් අයිතිකරුවන් ඇලපත්වැව මුලුමනින්ම වගාබිමක් බවට පරිවර්තනය කර ගොඩබෝග වගාව සිදු කරයි. මෙම තත්වය එල්ලංගාවන්ගේ තිරසාර පැවැත්ම අභියෝගයන්ට පත්ව ඇති බවට උදාහරණ සපයයි. මෙම වැව් දෙකට පහලින් ඇති මධ්‍ය වාරි ජලාශයක් වන දැකැතිලොතාන වැවේ තිරසාර පැවැත්මට මෙම වන විනාශය දිගුකාලීනව බලපෑ හැකිය. මෙම එල්ලංගා සිතියම සිතියම් ගත කිරීමේදී මෙම වන විනාශය සංඛ්‍යාත්මකව නිරූපණය නොවන්නේ අද වන විට මෙම වගාබිම් වන රක්ෂිත මායිම් වලින් බැහැර කිරීමට තරම් දේශපාලන බලය ශක්තිමත් වීම නිසාය. කෙසේ වෙතත් කොඩින්නැව වැවට පහලින් ඒනම් ඇලපත්වැවෙ කුඹුරු කරුවන් මෙම වෙනස්වීම සුභවාදීව දකින අතර ඊට හේතුව වන්නේ කොඩින්නැව වැව හා මාර්ගය ඉදිවීම නිසා ඔවුනගේ වගාබිම් වලට ප්‍රවේශයන් සකස් වීම හා යල කන්නය වගාකිරීමට හැකි වී තිබීම නිසාය.

කෙසේ වෙතත් මෙම එල්ලංගාවේ ඉහල කොටසේ සිදුව ඇති මෙම වන විනාශය මගින් පරිසර පද්ධතියට සිදුව ඇති බලපෑම අවම කිරීමට නැවත මෙම පරිසර පද්ධතිය හැකි පමණින් පුනරුත්ථාපණය කිරීමටත් මින් මතුවට කිසිදු එල්ලංගාවක මෙවැනි තත්වයක් සිදු නොවීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවට පැවරෙන වගකීමකි. මේ පිළිබඳව ගැඹුරින් අවධානය යොමු කිරීම වඩාම වැදගත් වන්නේ යාංඔය ගංගා ද්‍රෝණියේ වැව් සිය ගණනක් වන රක්ෂිතයන් තුල තවමත් පවතී. පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයන් වලට එම වැව් පිලිසකර කිරීම ආරම්භ වූවොත් විශාල පරිසර හානියක් සිදුවීම හා එල්ලංගාවන්ගේ පැවැත්ම තර්ජනයකට ලක්වීම හා වන අලි මිනිස් ගැටුම තවතවත් තීව්‍ර වීම සිදුවනු ඇත. එමනිසා **එල්ලංගාවන් තිරසර ලෙස කලමනාකරණය කිරීම වැදගත්ය.**

2.0 නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීමේ දී අනුගමනය කරන ලද ක්‍රමවේදය

දේශගුණ සුහුරුවාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය, නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාවේ පවතින තත්වය විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පසුව එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සියලු පාර්ශවකාර ආයතන සම්බන්ධිත එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව වැනි ආයතනයක අවශ්‍යතාවය තහවුරු විය. මෙම අරමුණ ඉටුකර ගැනීමට සඳහා එල්ලංගා කලමණාකරනය සඳහා ප්‍රධාන කාර්යයක් ලෙස විද්‍යානුකූල හා සහභාගීත්ව ප්‍රවේශයකින් යුත් එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් අවශ්‍ය බවටද දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියට අවබෝධ විය. එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුවට විධිමත් එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ එල්ලංගා කලමණාකරන සැලැස්මක් සකස් කිරීමට එය උදව්වක් විය. පිලිවෙලින් එල්ලංගාව අධ්‍යනය කිරීම හා ද්විතීය හා ප්‍රාථමික දත්ත හා තොරතුරු එකතු කිරීම, තොරතුරු ජනනය කිරීම එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීමේ පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් විය.

2.1 නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීම

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කිරීම සඳහා මූලාංශ්‍ර කිහිපයක් ඔස්සේ තොරතුරු ලබා ගන්නා ලදී. හරස්කඩ චාරිකා, ද්විතීය දත්ත, කණ්ඩායම් සාකච්ඡා ඒ අතර ප්‍රධාන වූ අතර ද්විතීය දත්ත ලෙස ව්‍යාපෘතියේ සංවේදී කලාප සඳහා සකස් කරන ලද කෘෂිකාර්මික සංවර්ධන සැලැස්ම, ඉංජිනේරු සමීක්ෂණය, ජල විද්‍යාත්මක තක්සේරුව හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වලින් වනජීවී හා වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු වලින් ලබා ගත් තොරතුරු භාවිතා කරන ලදී.

ද්විතීයික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා, "සම්පත් පැතිකඩ" සහ කහටගස්දිගිලිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ අදාළ මූලාශ්‍රයන් හා වෙබ් අඩවියත්, පොහොර ලියාපදිංචි කිරීමේ ලැයිස්තුව සහ කෝන්වැව හා පරංගියවාඩිය ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන බල ප්‍රදේශයන්හි කෘෂිකර්ම සංවර්ධන සැලැස්ම, ඉංජිනේරු සමීක්ෂණය, ජල විද්‍යා සමීක්ෂණ, චන්ද්‍රිකා ඡායාරූප, GIS තාක්ෂණය සහ අන්තර්ජාලය ද ඩිජිටල් තොරතුරුද භාවිතා කරන ලදී. විශේෂයෙන්ම මෙම එල්ලංගා පැතිකඩේ ඇති තොරතුරු එල්ලංගා කලමණාකරන මූලික සැලැස්ම සැකසීම සඳහා ඉතාමත් වැදගත් වන අතර එල්ලංගාව අධ්‍යනය කරනු ලබන අයට එල්ලංගාව පිළිබඳව තොරතුරු ලබා ගැනීමේදී සහ එල්ලංගාවේ ඉදිරි සංවර්ධන සැලසුම් කිරීමේදී බෙහෙවින් ඉවහල් වනු ඇත. මීට අමතරව ප්‍රාථමික දත්ත ජනනය කිරීම සඳහා හරස්කඩ චාරිකාවක්ද (Transect Walk) සියලු පාර්ශවකාර සංවිධානවල සහභාගීත්වයෙන් සිදුකරන ලදී.

2.2 හරස්කඩ චාරිකාව

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාවේ හරස්කඩ සංචාරය 2025 පෙබරවාරි 06 දින සංවිධානය කරන ලදී. ඒ සඳහා එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු විසින් අදාල රාජ්‍ය නිලධාරීන් ඇතුලු ගොවි සංවිධාන නිලධාරීන්ට, වෙනත් ප්‍රජාමූල සංවිධාන නියෝජිතයින්ට, පොදුවේ ගොවීන් ඇතුලුව සියලූම පාර්ශවකරුවන්ට නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා පද්ධතියේ ඉහළ සිට පහළට නිරීක්ෂණය හා සාකච්ඡා

මඟින් දත්ත එකතු කිරීමටත් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් එල්ලංගා කළමනාකරණය සිදුකිරීම සඳහා සාමූහිකත්ව ප්‍රයත්නයක් දැරීමට ඔවුන් පොළඹවා ගැනීම සඳහා ආරාධනා කරන ලදී.

හරස්කඩ සංචාරයේ ගමන් මාර්ගයේ භූගෝලීය තොරතුරු, භූ විද්‍යාත්මක තොරතුරු, ජල විද්‍යාත්මක තොරතුරු, පරිසර විද්‍යාත්මක තොරතුරු, සමාජ ආර්ථික තොරතුරු, සම්පත් හායනය හා සම්පත් හායනයේ බරපතලකම පිලිබඳව නිරීක්ෂණ හා සාකච්ඡා මඟින් තොරතුරු එකතු කර ගන්නා ලදී. හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා ප්‍රතිලාභීන් ගොවි සංවිධාන සාමාජිකයින් හා සියලු රාජ්‍ය ආයතන වල නිලධාරීන් සහභාගී වූ අතර චාරිකාවෙන් පසුව ඒ සඳහා සහභාගී වූ සියලු පාර්ශවවල සහභාගීත්වයෙන් වැඩමුළුවක් පවත්වා තොරතුරුවල නිරවද්‍යතාවය තවදුරටත් තහවුරු කරගන්නා ලදී. මෙම සංචාරයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වූයේ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම, මුළු එල්ලංගා පද්ධතියම නිරීක්ෂණය කිරීම, එල්ලංගාවේ ගැටළු සහ සම්පත් හඳුනා ගැනීමය.

ඒ අනුව 2025 පෙබරවාරි 06 දින නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගාවේ කුරුඳුවැව හා කුඹුක්ගොල්ලෑව ප්‍රජාශාලාවන් අසලදී හමු වූ සියලු පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම හා හරස්කඩ චාරිකාවේ කාර්යය සහ අරමුණ පිළිබඳව ව්‍යාපෘතියේ ආයතන සංවර්ධන හා හැකියා වර්ධන විශේෂඥ විසින් සියලු දෙනාම දැනුවත් කරන ලදී. එතැන් සිට කණ්ඩායම් දෙකක් ලෙස බෙදී හරස්කඩ සංචාරය සිදුකරන ලදී. ඒ අනුව පලමු කණ්ඩායම කුරුඳුවැවේ සිට පහල දැකැතිපොතාන දක්වාත් අනෙක් කණ්ඩායම කායන්ගොල්ලෑව සිට කුඹුක්ගොල්ලෑව දක්වාත් නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගාව හරස්කඩ සංචාරය සඳහා ආවරණය කරන ලදී.

සිතියම 04: හරස්කඩ සංචාරය සඳහා කණ්ඩායම් කිරීමේ සිතියම සහා හරස්කඩ සංචාරය අතරතුර

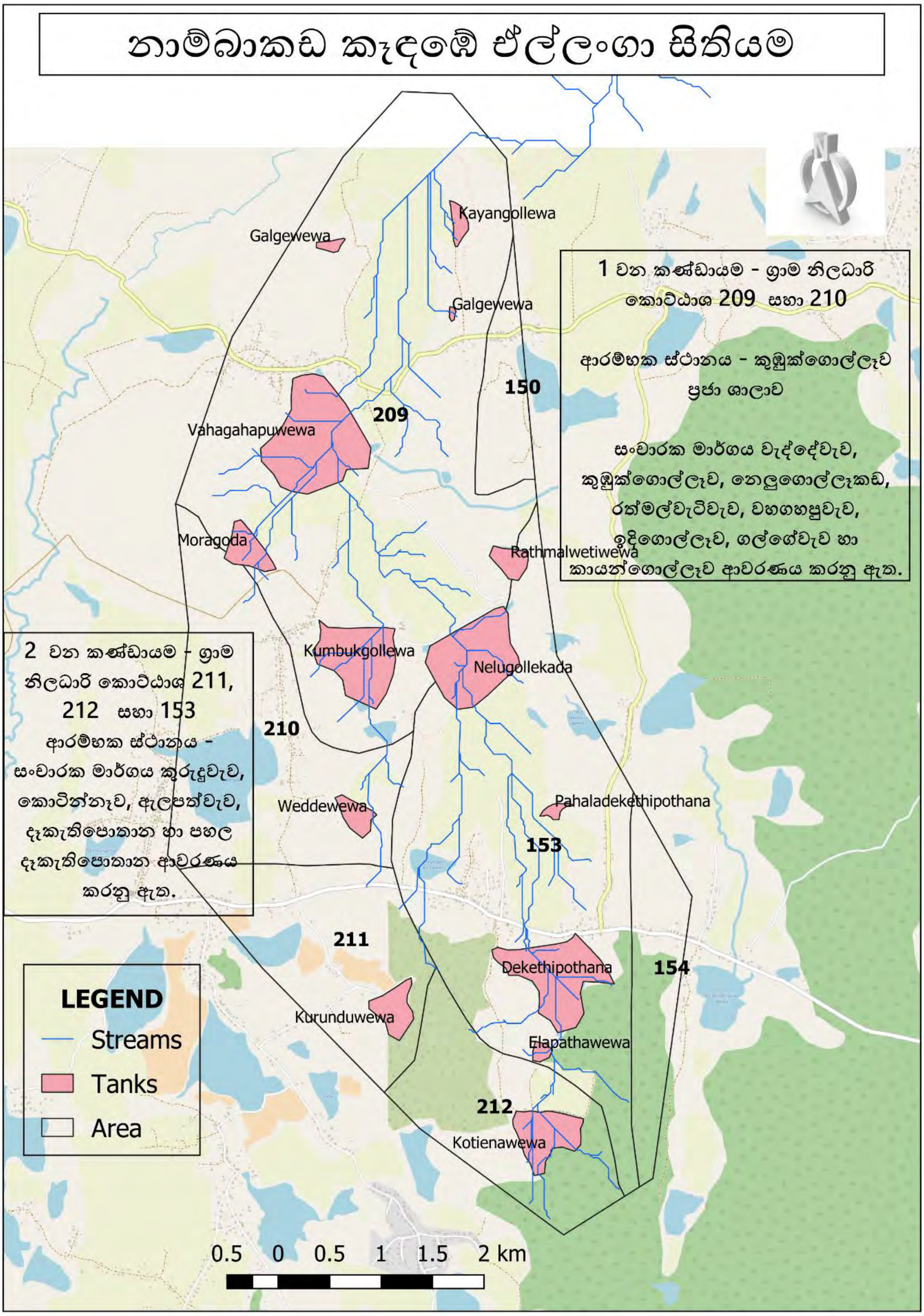

මෙහිදී සෑම කණ්ඩායමකටම ගමන් විඩාව අවම කිරීමටත් කණ්ඩායමට අවශ්‍ය ආහාර පානාදිය ප්‍රවාහනය සඳහාත් එක් ට්‍රැක්ටරය බැගින් සැපයූ අතර මෙම දිනවල දිවා උෂ්ණත්වය සෙල්සියස් අංශක 36 – 39 අතර පැවති බවද සඳහන් කිරිමට කැමැත්තෙමි. මෙම උනුසුම් තත්ත්වය නොසලකා හරස්කඩ සංචාරයේ වැදගත්කම තේරුම්ගෙන සහභාගි වූ සියලු රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ හා ගොවීන්ගේ කැපවීමත් ඒ සඳහා සියලු දෙනාම උනන්දු කිරීම සඳහා නිතර සොයා බැලීම් කල එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටුව ඉටුකල කාර්යභාර්ය ඉතා වැදගත් වේ. හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා ගොවි නායකයින් ඇතුලුව ගොවීන් 70 දෙනෙකු පමණ සහභාගී විය. තවද ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව, වනජීවී දෙපාර්තමේන්තුව, පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව, සත්ව පාලන දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව යන ආයතනවල නියෝජිතයන් සහ සමෘද්ධි නිලධාරීන්, ග්‍රාම නිලධාරී, සංවර්ධන නිලධාරීන් සහභාගි වූහ.

මෙහිදී තොරතුරු එකතු කිරීම සඳහා ආකෘති පත්‍ර කීපයක් (ඇමුණුම් 1 – 4) භාවිතා කල අතර මාර්ග සැලැස්ම, පෝෂණ ස්ථාන ඇතුළු මාර්ග විස්තර සහ ආහාර පැකට් සහ ප්‍රථමාධාර ද්‍රව්‍ය එක් එක් කණ්ඩායම සඳහා බෙදා දෙන ලදී.

මෙම හරස්කඩ චාරිකාව සඳහාද GPS තාක්ෂණය භාවිතා කරන ලදී. GPS Device එකක් පමනක් තිබුන නමුත් "Place" නම් වූ මෝබයිල් ඇප් එක භාවිතයෙන් කණ්ඩාංක (GPS Coordinate) සටහන් කිරීම සිදුකල අතර හරස්කඩ සංචාරය ආරම්භයට පෙර මෙම මෝබයිල් ඇප් එක බාගත කරගැනීමටත් එය භාවිතා කර ආකෘතිපත්‍ර වලට තොරතුරු සටහන් කිරීම පිළිබඳවත් පුහුණුව ලබාදෙන ලදී.

විශේෂයෙන්ම මෙම එල්ලංගා පැතිකඩේ ඇති තොරතුරු එල්ලංගා කලමනාකරණ මූලික සැලැස්ම සැකසීම සඳහා ඉතාමත් වැදගත් වන අතර එල්ලංගාව අධ්‍යයනය කරනු ලබන අයට එල්ලංගාව පිලිබඳව තොරතුරු ලබා ගැනීමේදී සහ එල්ලංගාවේ ඉදිරි සංවර්ධන කටයුතු සැලසුම් කිරීමේදී බෙහෙවින් ඉවහල් වනු ඇත. හරස්කඩ චාරිකාවේ කණ්ඩායම් දෙක ආවරණය කරන ලද කලාපය දැක්වෙන සිතියම සිතියම් අංක 04හි දැක්වේ.

3.0 නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සකස්කිරීම

එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීම ක්ෂේත්‍ර මූලික ක්‍රියාකාරකම් ඇතුලත් බහුවිධ කාර්යයකි. ඒ සඳහා එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීමට පෙර එල්ලංගා පැතිකඩ සකස් කල යුතු අතර එහිදී එල්ලංගාවේ භූ විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, සිතියම් විද්‍යාත්මක හා සමාජ පැතිකඩ තක්සේරු කිරීම සඳහා සහභාගීත්ව හා බහු පාර්ශවීය ක්‍රමවේද භාවිතා කරනු ලබයි. දත්ත උත්පාදනය, ත්‍රිමානකරණය, දත්ත විශ්ලේෂණය, වාර්තා ලිවීම, සැලැස්ම සැකසීම සහ පාර්ශවකරුවන්ගෙන් ඒවායේ නිවැරදිභාවය තහවුරු කර ගැනීම සඳහා බහුවිධ දක්ෂතා ඇති පුද්ගලයින් අවශ්‍ය වේ. මෙම සියලුම කාර්යයන් ලෝක බැංකු කාර්ය මණ්ඩලයේ උපදෙස් ඇතිව දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ නිලධාරීන් විසින් ඉටුකරනු ලැබීය. එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසිම සඳහා දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය සහ හවුල්කාර ආයතන එකතු වී පහත ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කරන ලදී.(i) රැස්වීම් පැවැත්වීම (ii) ද්විතීය දත්ත එකතු කිරීම (iii) හරස්කඩ වාරිකාව වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර ප්‍රාථමික දත්ත උත්පාදනය කිරීම (iv) එල්ලංගාව මුහුණ දෙන අභියෝග හඳුනා ගැනීම (v) එකතු කරන ලද හා උත්පාදනය කරන ලද දත්ත හා තොරතුරු මත පුරෝකථන කිරීම (vi) එල්ලංගා පැතිකඩ සැකසීම (vii) ගැටළු ගස වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම, යුගල සැසඳීම වැනි සහභාගීත්ව තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කර කඩිනමින් අවධානය යොමු කල යුතු උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගැනීම (viii) එල්ලංගා සැලැස්ම සැකසීම (ix) පාර්ශවකරුවන්ගේ සහභාගිත්වයෙන් එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මේ නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගැනීම (x) එල්ලංගා කලමනාකරණ කමිටුවේ විශේෂ රැස්වීමකදී උග්‍ර ගැටළු විසඳීම හෝ අවම කිරීම සඳහා අවශ්‍ය උපායමාර්ගික සැලසුම් සකස් කිරීම (xi) යෝජිත උපායමාර්ගික මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා කෙටිකාලීන (Short Term), මධ්‍යකාලීන (Medium Term) හා දීර්ගකාලීන (Long Term) වශයෙන් බෙදා වෙන් කරන ලද ප්‍රායෝගික කාලවකවානු තීරණය කිරීම, දල ඇස්තමේන්තුවක් සකස් කිරීම ආදිය එල්ලංගා කලමනාකරණ කමිටුවට පහසුවෙන් ක්‍රියාත්මක කිරීමට හැකිවන ලෙස එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මට ඇතුලත් කරන ලදී.

3.1 නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව මුහුණදෙන මූලික අභියෝග හඳුනා ගැනීම

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව මුහුණදෙන ප්‍රධාන අභියෝග හඳුනා ගැනීම එල්ලංගා පැතිකඩ හා එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සැකසීමේ ක්‍රියාවලියේ එක් ප්‍රධාන කාර්යයකි. දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වන පළාත් 6 ක දිස්ත්‍රික්ක 11 ක එල්ලංගා පද්ධති **57** ආවරණය වන පරිදි එල්ලංගා කලමනාකරණ කමිටු 53 ක් පිහිටුවීමට පහසුකරනය කිරීමෙන් පසුව, ව්‍යාපෘතියේ ඊළඟ කාර්යය වී ඇත්තේ සෑම එල්ලංගා කලමනාකරණ කමිටුවක් සඳහාම එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කර දීමට එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවට සහාය වීමයි. එල්ලංගාව සහ එල්ලංගාව මුහුණ දෙන ගැටළු හඳුනා ගැනීමට එල්ලංගා පැතිකඩ සැකසීම අතිශයින් වැදගත් වන අතර එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මක් සැකසීමට එල්ලංගා පැතිකඩ ඉතා වැදගත් වේ. ඒ අනුව අභියෝග හඳුනා ගත යුතු ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර තීරණය කිරීම, දත්ත එකතු කිරීම හා උත්පාදනය කිරීම සඳහා අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රමවේද තීරණය කිරිම, එල්ලංගා පැතිකඩේ හා එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මේ දත්ත හා තොරතුරු ජනනය කිරීම සඳහා ආකෘති සැකසීම සම්බන්ධයෙන් දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ නිලධාරීන් හා ලෝක බැංකු නිලධාරීන් එක්ව උපදේශන මට්ටමේ රැස්වීම් කීපයක්ම පවත්වන ලදී. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ලේඛණ පරිශීලනය කිරීමට අමතරව සහභාගීත්ව ක්‍රමවේදයක් වන හරස්කඩ වාරිකා ක්‍රමවේදය එල්ලංගාව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ප්‍රධාන ක්‍රමවේදයක් ලෙස භාවිතා කරන ලදී. එහිදී එල්ලංගාව හරහා වාරිකා කරමින් එල්ලංගාවේ ස්වභාවය සහ මෙහි 4 වන කොටස යටතේ දක්වා ඇති ප්‍රධාන අභියෝග

හඳුනා ගන්නා ලදී. අභියෝග ප්‍රධාන වශයෙන් කොටස් කිහිපයකට වර්ගීකරණය කරන ලදී. ඒවා නම් 1. **භූගෝල විද්‍යාත්මක** 2. **භූ විද්‍යාත්මක** 3. **ජල විද්‍යාත්මක** 4. **පාරිසරික විද්‍යාත්මක** 5. **මානව හැසිරීම්** 6. **සමාජ ආර්ථික** 7. **කෘෂිකාර්මික** 8. **වාරිමාර්ග කලමනාකරණ** 9. **පෝෂිත ප්‍රදේශයේ තත්ත්වය** යන ආදියයි. මේවා එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කිරීමේදී භාවිතා කිරීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩේ සවිස්තරාත්මකව දක්වා ඇත. මෙම අභියෝග තව දුරටත් විග්‍රහ කර උග්‍ර ගැටලු හඳුනා ගෙන ඒවායේ නිවැරදිතාවය තහවුරු කර ගෙන ඒවා පිළිබඳව ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ, පාර්ශවකරුවන්ගේ සහ ආධාරකරුවන්ගේ කඩිනම් අවධානය යොමු කරවීමට එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්මට ඇතුලත් කර ඇත.

3.2 නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගාවේ වර්තමාන පැතිකඩ

3.2.1 භූගෝලීය (Geographical) තොරතුරු

නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගා පද්ධතියේ ඉඩම් වලින් වැඩිම පංගුව නියෝජනය කරනුයේ ඒනම් 30% ක් පමණම වනාංතරය වේ. කෘෂිකාර්මික ඉඩම් වනුයේ 21% වන කුඹුරු හා 26% වන ගොඩ ඉඩම් වගාබිම්ය. තවත් 9% පමණ ජනාවාස හා ගෙවතු හඳුනාගත හැකිය. ඒ අතර වනාන්තරව පැවති භූමියෙන් විශාල කොටසක් එළි පෙහෙළි කර ඇතත් දේශපාලන තීරණයන් මගින් මෙම අනීතික ක්‍රියාවන් නීතිමය තත්වයකට ගෙනවිත් ඇති බැවින් 1% තරම් නොසැලකිය යුතු තරමේ වන විනාශයක් සටහන් කිරීමට සිදු වී ඇත.

වගු අංක 04 සහා ප්‍රස්ථාර සටහන් 04 - නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගාවේ ඉඩම් පරිහරණ රටාව

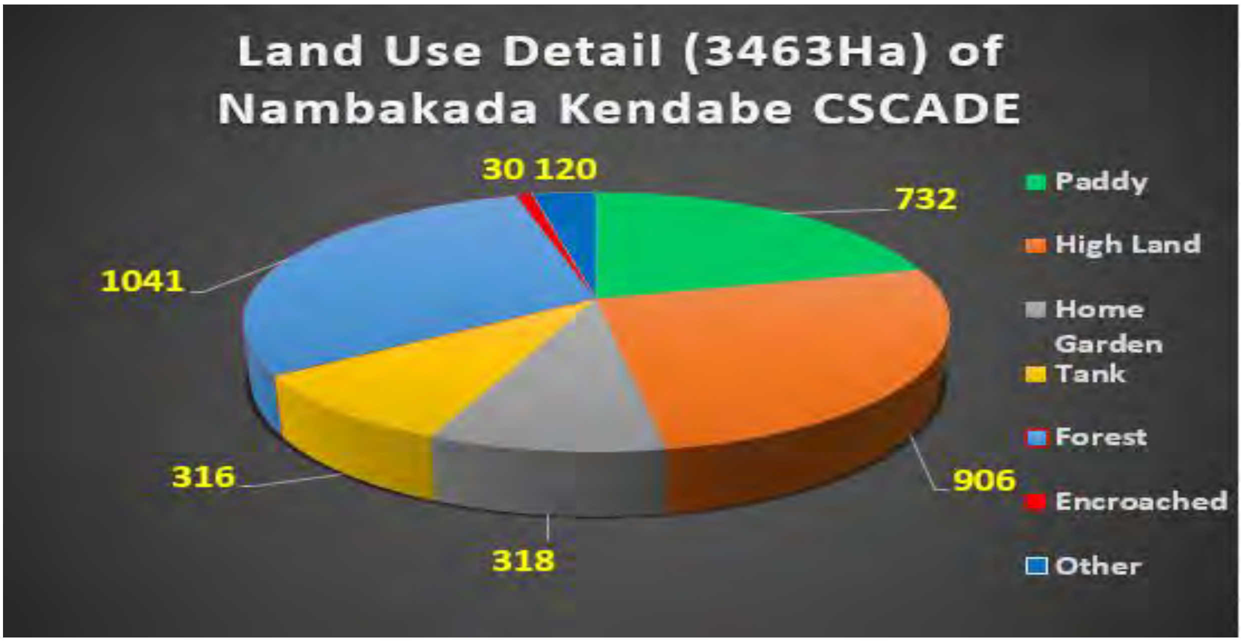

3.2.2 භූ විද්‍යාත්මක (Geological) තොරතුරු

මෙම ප්‍රදේශයට ආවේණික රතු දුඹුරු පසක් සහිත (RBE) මෙම එල්ලංගාවේ භූමිය අතිරේක බෝග වගාවන්ට ඉතාම උචිතය. අතිරේක බෝග ලෙස මහ කන්නයේදී බඩඉරිඟු වගාව ප්‍රධානම වගාව වන අතර යල කන්නයේදී අතිරේක බෝග වගාවන් ඉතාම සුළු ප්‍රමාණයක් කරන අතර ඊට ප්‍රධානම සාධකය

වනුයේ ගොවිබිම් වටා රක්ෂිත වනාංතර පිහිටා තිබීම නිසා වන අලින්ගේ තර්ජනය පාලනය කිරීම දුෂ්කර වීමයි.

එල්ලංගාව දකුණේ සිට උතුරු දෙසට බෑවුම් වන අතර දකුණු කොටසේ මීටර 100 සමෝච්ච රේඛාව වැටී ඇති අතර උතුරු කොටසේ වහගහපුවැවට පහලින් මුහුදු මට්ටමේ සිට උස මීටර 85 ක් ලෙස දැක්වෙන ස්ථානීය උසක් මීටරේ සිතියමේ දැක්වේ. ඒ අනුව එල්ලංගාවේ ආනතිය මීටර 15ක තරමේ සුළු ආනතියක් ඇති බව නිරීක්ෂණය වේ.

උතුරු මැදට ආවේනික ශාකයන් සියල්ලම පාහේ උතුරු හා නැගෙනහිර මායිම් වල ඇති වනාන්තර වල ඇති අතර මී පැණි එක්කාසු කිරීම මෙම එල්ලංගාවේ මිනිසුන්ගේ ජීවිකාවට අත්උදව්වක් වී ඇත. නිතරම වන අලින්ගෙන් සිදුවන දේපල හානි හා ජීවිත හානි සිදුවීම සාමාන්‍ය තත්ත්වයකි.

3.2.3 ජල විද්‍යාත්මක (Hydrological) තොරතුරු

***සිතියම 05:** හරස්කඩ සංචාරය සදහා කණ්ඩායම් කිරීමේ සිතියම සහා හරස්කඩ සංචාරය අතරතුර*

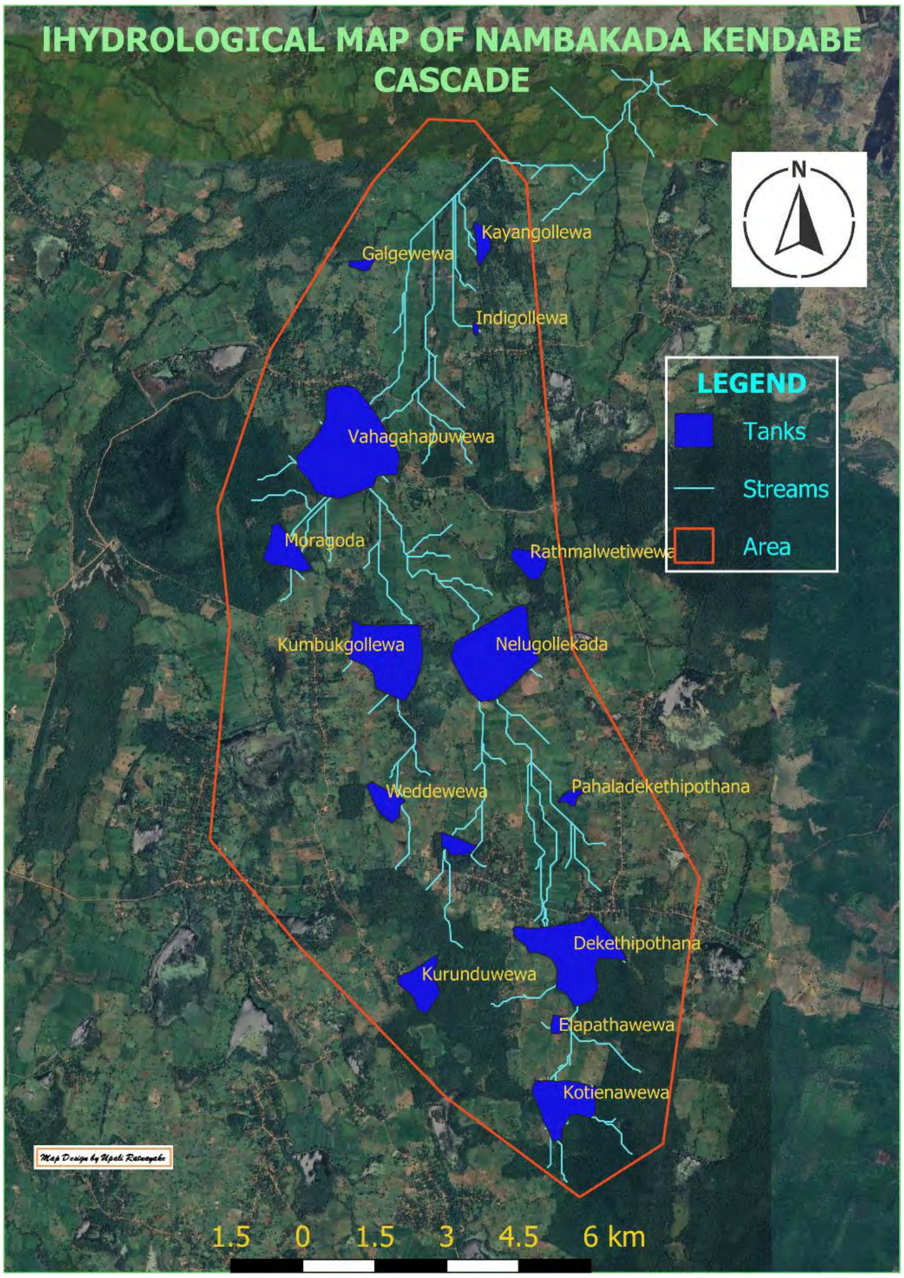

එල්ලංගාව මධ්‍යයේ දකුණේ සිට උතුර දක්වා ගලායන වනාංතර මූලාශ්‍ර කරගෙන කොඩින්නෑව, කුරුඳුවැව, වැද්දේවැව හා මොරගොඩ හරහා පටන් ගන්නා ප්‍රධාන ජලමාර්ග 4 ක් ඊට සම්බන්ධ වූ තවත් උප ජලමාර්ග ගණනාවකින් මෙම එල්ලංගාව පෝෂණය වේ. මීට අමතරව යාංඔය හරස්කර ඉදිකර ඇති ඇල්ලපොතාන අමුණින් දැකැතිපොතාන හා වහගහපුවැවට අතිරේක ජල ප්‍රමාණයක් ලැබෙන අතර එය එල්ලංගාවේ ජල අවශ්‍යතාවය සපුරා ගැනීමට විශාල සහායක් ලබා දී ඇත.

වගුව 5 - නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගා පද්ධතියේ මූලිකාංග

ජල විද්‍යාත්මක ලක්ෂණ	වර්තමාන තත්ත්වය
මහ වැව හෝ පහල වැව	මෙම එල්ලංගාවේ මහ වැව හෝ පහල වැව වශයෙන් වැව් කීපයක් ඇත. දැකැතිපොතාන, වහගහපුවැව, නෙලුගොල්ලැකඩ හා කුඹුක්ගොල්ලැව යන වැව් විශාල මෙම්ම එල්ලංගාවේ පහල කොටසේදී හඳුනාගත හැකිය. මෙම වැව් වටා ප්‍රධාන ජනාවාසයන් එනම් ගම්මාන පිහිටා ඇත.
කුළු වැව්	කුළු වැව් දක්නට ඇත. මහවැව් වලට ඉහලින් වැව් පද්ධතියක් හඳුනා ගත හැකිය
කයාන් වැව	පහල දැකැතිපොතාන, ඇලපත්වැව හා රත්මල්වැටිය යන වැව් කායන් වැව් වන නමුත් සියළුම වැව් යටතේ වගාවන් සිදුවන අතර ඇලපත්වැව මුලුමනින්ම අස්වද්දා ඇත.
ඔලගම් වැව	කොඩින්නෑව, වැද්දේවැව හා මොරගොඩ ඔලගම්ය.
ඉහල වැව	නොමැත
ගොඩ වල	නොමැත
ඉස්වැටිය	නොමැත

මූලාශ්‍රය - එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටුව විසින් පවත්වන ලද හරස්කඩ වාරිකාවේදී මෙම තොරතුරු එකතු කර ඇත.

එසේම සාම්ප්‍රදායික එල්ලංගාවේ පිහිටි ගස්ගොම්මන බොහොමයක් වැව් වල දක්නට ඇත්තේ වන රක්ෂිතයන් වීම නිසාය. පහල දැකැතිපොතාන වැවේ ඉහල කොටස වැවද ආක්‍රමණය කරමින් මාස් කන්නයේ බඩඉරිඟු වගාව සිදුකර ඇත. මේ පාංශු ඛාදනය මගින් වැව් වල රොන්මඩ තැන්පත් වීම බහුලව දක්නට ඇත. එසේම එල්ලංගා තුල ජලය පරිහරණය කරන්නන් අතර ජල හුවමාරුවක් සිදු නොවන අතර කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ප්‍රමුඛතාවය හිමි වී ඇත. තවද වැව් අතරද ජල හුවමාරුවක් සිදු නොවේ.

3.2.4.පාරිසරික විද්‍යාත්මක තොරතුරු (Environmental information)

එල්ලංගාව තුල ප්‍රධාන ඉඩම් පරිහරණ රටාවන් ලෙස ඝන වනාන්තර, ලඳු කැලෑ, උස් බිම් වගා ඉඩම්, වැව්, කුඹුරු යායවල්, නිවාස සහ ගෙවතු වගාවන් දැක්විය හැකිය. එක් එක් ඉඩම් පරිහරණ රටාවන් අනුව පැහැදිලිව හඳුනාගත හැකි ස්භාවික පරිසර පද්ධතීන් හා මිනිසා විසින් කෘතිමව සකස් කරණ ලද පරිසර පද්ධතීන් රාශියක් දැක ගත හැකිය. වනාන්තර පරිසර පද්ධතිය, වැව් (මතුපිට ජල මූලාශ්‍ර) ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය, වර්ෂාපෝශිත ගොඩ බෝග වගා පද්ධති ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය, කුඹුරු ආශ්‍රිත වගා පරිසර පද්ධතිය, කෘෂි ළිං ආශ්‍රිත බෝග වගා පරිසර පද්ධතිය, ගෙවතු ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ආදිය ප්‍රධාන වේ. එල්ලංගාවේ තිරසර පැවැත්ම සහතික වීම සඳහා ඉහත ස්වාභාවික පරිසර පද්ධති සංරක්ෂණයත්, මිනිසා විසින් කෘතිමව සකස් කරණ ලද පරිසර පද්ධතීන් නිසා සිදුවිය හැකි පරිසර හානිය අවම කරමින් ස්වාභාවික සම්පත් ධරණීය ලෙස උපයෝජනය කිරීමත් කළමනාකරණයත් අත්‍යවශ්‍ය වේ. මෙම එල්ලංගාව තුල සම්පත් භාවිතා කරන ප්‍රජාව දැනුවත්ව හෝ නොදැනුවත්ව සිදු කරණු ලබන ක්‍රියාකාරකම් නිසා එල්ලංගාවේ පස, ජලය, වාතය, ශාක හා සත්ව හැසිරීම් රටාවන් දැඩි තර්ජනයකට ලක් වෙමින් පවතී. එබැවින් නාම්බාකඩ කැඳඹේ එල්ලංගා පද්ධතියේ හරස්කඩ වාරිකාවේ දී හා වෙනත් මූලාශ්‍ර හරහා හඳුනාගත් පාරිසරික ගැටලු සවිස්තරාත්මකව පැහැදිලි කිරීම පහතින් ඉදිරිපත් කරමි.

3.2.4.1 වනාන්තර ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය

එල්ලංගාව තුල හෙක්ටයාර් 1000 ක පමණ වපසරියක, ප්‍රධාන වශයෙන් නැගෙනහිර හා දකුණු දිශාවන්ට මායිම්ව ඝන වනාන්තර ව්‍යාප්තව පවතී. මේවා හුරුළු වන රක්ෂිතයන්ට අයත් වේ. වියලි මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තර හා කටු පඳුරු සහිත ලඳු කැලෑ එල්ලංගාවේ දැකිය හැකි වනාන්තර වර්ග වන අතර ඒවායේ වියළි කලාපීය මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තරවල සුලබව දැකිය හැකි පලු, වීර, බුරුත, වෙලං, මොර, කලුවර, මයිල, මිල්ල, දඹ වැනි ශාක ඝන වනාන්තරවල ප්‍රමුඛ වන අතර සේරු, එරමිනියා, කටුපිල, දෙමට, කැලිය, දිවුල් වැනි ශාක ලඳු කැලෑවල ප්‍රමුඛ ශාක විශේෂ ලෙස හඳුනාගත හැකිය. එමෙන්ම වන අලි, ඌරන්, ඉත්තෑවන්, මීමින්නන්, ගෝනුන්, මුවන්, රිලවුන් හා වඳුරන් වැනි සිවුපාවුන්ද, තලගොයා, කබරගොයා, සර්පයින්, මැඩියන් වැනි උරගයන් හා උභය ජීවීන්ද වලි කුකුළන්, මයිනන්, කොක්කු, මොනරුන් කොබෙයියන්, කොණ්ඩ කුරුල්ලන් ආදි පක්ෂි විශේෂ එල්ලංගාවේ ප්‍රමුඛ සතත්ව විශේෂ වේ. මීට අමතරව වලසුන් හා දිවියන් වැනි සතුන්ද සිටින බවට ගම්මුන් පවසයි. මෙම වනාන්තර ප්‍රදේශ වලට යාබදව කොඩින්නෑව, කුරුඳුවැව, දැකැතිපොතාන හා මොරගොඩ පිහිටා ඇත. එල්ලංගාවේ පහලින්ම උතුරට වන්නට ඇති ගල්ගේවැව වනරක්ෂිතය තුලම පිහිටා ඇත. මෙම වැව් ආශ්‍රිතව ජීවත් වන ප්‍රජාව පාරිසරික සේවාවන් රාශියක් වනාන්තර පරිසර පද්ධතියෙන් ලබා ගනී එනම් පළතුරු හා වෙනත් ආහාරයට ගත හැකි ශාකමය ද්‍රව්‍ය, ඖෂද වර්ග, මී පැණි, වගා කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය කුඩා ලී, දර හා ගවයින් සඳහා ආහාර සපයා ගැනීම ආදී සේවාවන් වේ.

වසර 12 පමණ පෙර පුනරුත්ථාපණය කරන ලද කොඩින්නෑව වැව වන රක්ෂිතයේ පිහිටා තිබූ අතර ඇපලත්වැවේ හෙක්. 10 පමන කුඹුරු ප්‍රමාණයක් පමණක් තිබී ඇත. පසුව විශාල වන විනාශයක් කර මෙම වැව පුනරුත්ථාපනය කර හෙක්. 20 පමණ වැව පහලද වනාංතරය විනාශකර තනි පුද්ගල අයිතිය යටතේ වගාබිමක් සකස් කර ඇත. ඊට පහලින් ඇති ඇලපත්වැවෙන් පොෂණය වූ හෙක්. 10 පමණ කුඹුරු යාය අද වන විට කොඩින්නෑව වැවේ පහු වතුරින් පෝෂණය වුවත් විධිමත් වාරි පද්ධතියක් නොමැත. වැදගත්ම කාරණය වන්නේ ඇලපත්වැවෙ ඉඩම් අයිතිකරුවන් ඇලපත්වැව මුලුමනින්ම වගාබිමක් බවට පරිවර්තනය කර ගොඩබෝග වගාව සිදු කරයි. මෙම තත්වය එල්ලංගාවන්ගේ තිරසාර පැවැත්ම අභියෝගයන්ට පත්ව ඇති බවට උදාහරණ සපයයි. මෙම වැව් දෙකට පහලින් ඇති මධ්‍ය වාරි ජලාශයක් වන දැකැතිපොතාන වැවේ තිරසාර පැවැත්මට මෙම වන විනාශය දිගුකාලීනව බලපෑ හැකිය. මෙම එල්ලංගා සිතියම සිතියම් ගත කිරීමේදී මෙම වන විනාශය සංඛ්‍යාත්මකව නිරූපණය නොවන්නේ අද වන විට මෙම වගාබිම් වන රක්ෂිත මායිම් වලින් බැහැර කිරීමට තරම් දේශපාලන බලය ශක්තිමත් වීම නිසාය. කෙසේ වෙතත් කොඩින්නෑව වැවට පහලින් ඒනම් ඇලපත්වැවෙ කුඹුරු කරුවන් මෙම වෙනස්වීම සුභවාදීව දකින අතර ඊට හේතුව වන්නේ කොඩින්නෑව වැව හා මාර්ගය ඉදිවීම නිසා ඔවුනගේ වගාබිම් වලට ප්‍රවේශයන් සකස් වීම හා යල කන්නය වගාකිරීමට හැකි වී තිබීම නිසාය.

කෙසේ වෙතත් මෙම එල්ලංගාවේ ඉහල කොටසේ සිදුව ඇති මෙම වන විනාශය මගින් පරිසර පද්ධතියට සිදුව ඇති බලපෑම අවම කිරීමට නැවත මෙම පරිසර පද්ධතිය හැකි පමණින් පුනරුත්ථාපණය කිරීමටත් මින් මතුවට කිසිදු එල්ලංගාවක මෙවැනි තත්වයක් සිදු නොවීමට අවශ්‍ය පියවර ගැනීම එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවට පැවරෙන වගකීමකි. මේ පිළිබඳව ගැඹුරින් අවධානය යොමු කිරීම වඩාම වැදගත් වන්නේ යාංඔය ගංගා ද්‍රෝණියේ වැව් සිය ගණනක් වන රක්ෂිතයන් තුල තවමත් පවතී. පුද්ගලික න්‍යාය පත්‍රයන් වලට එම වැව් පිලිසකර කිරීම ආරම්භ වූවොත් විශාල පරිසර හානියක් සිදුවීම හා එල්ලංගාවන්ගේ පැවැත්ම තර්ජනයකට ලක්වීම හා වන අලි මිනිස් ගැටුම තවතවත් තීව්‍ර වීම සිදුවනු ඇත. එමනිසා **එල්ලංගාවන් තිරසර ලෙස කලමනාකරණය කිරීම වැදගත්ය.**

3.2.4.2 වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය

පුරාණ වැවක දැකගත හැකි ප්‍රධාන අංග ලෙස ගස්ගොම්මන, කට්ටකාඩුව, පෙරහන, ඉස්වැටිය, තිස්බඹේ, කිවුල් ඇළ, පිටවාන ආදිය වේ. මෙම එක් එක් අංග මඟින් වැවේ ජල සංරක්ෂණය හා තිරසාර පැවැත්ම සහතික කිරීම සඳහා සුවිශේෂී කාරයභාරයක් ඉටු කරයි. නමුත් මෑත අතීතයේ සිදුකල හා වර්තමානයේ දී සිදු කරන්නා වූ විවිධ වූ මානව ක්‍රියාකාරකම් හේතුවෙන් එල්ලංගාව තුළ පිහිටි වැව් පරිසර පද්ධතීන් බොහොමයක් මේ වන විට පරිහානියට පත් වී ඇති බව දැකගත හැකිය. මේ නිසා එල්ලංගාවේ තිරසාර පැවැත්මට, පාරිසරික සේවාවන් දුර්වල වීමට, පීවනෝපායන් අවහිර වීම වැනි පාරිසරික, සමාජීය හා ආර්ථික විපර්යාසයන්ට ජන ජීවිතය භාජනය වෙමින් පවතී. වැවේ ක්ෂුද්‍ර පරිසර පද්ධතිය හොඳින් පැවතීම, වැවේ හා පෝෂක ප්‍රදේශයේ ඵලදායිතාව හා තිරසාරත්වය කෙරෙහි සෘජුවම බලපායි. ගස්ගොම්මන, කට්ටකාඩුව, පෙරහන, ඉස්වැටිය, තිස්බඹේ, කිවුල් ඇළ ආදි පුරාණ වැවක පැවති කොටස් වලින් වැව් බැම්ම හරහා හරස් ජල කාන්දුව අවම කිරීම, වාෂ්පීකරනය අවම කිරීම, පාංශු ඛාදනය අවම වීම, බැර ලෝහ රඳවා ගැනීම, ලවනීකරණය වැළැක්වීම වැනි පරිසර හිතකාමී කාර්යයන් රැසක් ඉටු කරනු ලබයි. නමුත් වර්තමානය වන විට මෙම වැව් පරිසර පද්ධතියේ ශේෂයන් පමණක් නඹඩවැව එල්ලංගා පද්ධතියේ බොහෝ වැව් ආශ්‍රිතව දක්නට ලැබේ. කට්ටකාඩුව දක්නට නොලැබෙන අතර ගොවීන් විසින් එය අතික්‍රමණය කර කුඹුරු අස්වද්දා ඇත. මෙම එල්ලංගා වැව් ආශ්‍රිතව කුඹුක්, නාඹඩ, තිඹිරි, කරඳ, මී, මයිල, කදුරු, කැලිය, දෙඹට, කැප්පිටියා හා ඕලු, නෙළුම්, මානෙල්, කෙකටිය, පන් වර්ග වැනි දේශීය ජලජ ශාකද ජපන් ජබර, සැල්විනියා වැනි ආක්‍රමණශීලි ශාක ඇතුලුව විශාල පරාසයක ශාක විශේෂ දැකිය හැකිය. එමෙන්ම කබර ගොයන්, කිඹුලන්, සර්පයින් වැනි උරගයින්, ගෙම්බන් වැනි උභය ජීවීන්, මතසා විශේෂ (ලූලා, තෙප්පිලියා, පෙතියා, කාවයියා වැනි ආවේණික මතසයින් හා තිලාපියා, මෙරිගෝල්ඩ් වැනි හඳුන්වා දුන් මතසයින්) හා පක්ෂීන් (කොක්කු, දියකාවන්, පිළිහුඩුවන් ආදි) ඇතුලු සත්ත්ව විශේෂ විශාල ප්‍රමාණයක් මෙම එල්ලංගාවේ වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය වාසස්ථාන ලෙස යොදාගෙන ඇත.

3.2.4. 3 කෘෂිකාර්මික බෝග වගා පද්ධති ආශ්‍රිත පරිසර ගැටලු

එල්ලංගා පද්ධතිය තුල පහත සඳහන් කෘෂි බෝග වගා පද්ධති හඳුනා ගැනිමට හැකි විය.

- වර්ෂාපෝෂිත උස්බිම් වගාව - ප්‍රධාන වශයෙන් මාස් කන්නයේ බඩඉරිඟු වගාව ප්‍රමුඛව අතිරේක ආහාර බෝග වගාව
- කෘෂි ළිං ආශ්‍රිත බෝග වගාව- වර්ෂය පුරා එළවළු, පලතුරු හා අතිරේක ආහාර බෝග වගා කිරීම
- කුඹුරු ආශ්‍රිත බෝග වගාව - වැව් යටතේ හා වර්ෂාපෝෂිතව මාස් කන්නයේ වී වගාව මෙන්ම යල කන්නයේ ද වී වගාව පමණක් සිදු කෙරේ.

එල්ලංගාවේ පිහිටි වන රක්ෂිතයට මායිම් නොවුනු සෑම ගොඩ ඉඩමකම මාස් කන්නයේදී බඩඉරිඟු වගාව ප්‍රධානතම බෝගය වී ඇත. මෙම වගාවන් විධිමත් ලෙස සිදු නොකිරීම නිසා පාරිසරික වශයෙන් සිදුවන හානිය ප්‍රබල වී ඇත. මාස් කන්නය ඇරඹීමට පෙර පවතින වියළි කාලයේ මෙම උස්බිම්වල පවතින ඉපනැල්ල ගිනි තැබීම පුරුද්දක් ලෙස සිදු කරනු ලබයි. මෙම ගිනි තැබීම් නිසා සංරක්ෂිත ප්‍රදේශ දක්වා ද ගින්න පැතිරයාම සිදු වේ. පාංශු සංරක්ෂණ ක්‍රම අනුගමනය නොකරමින් වගා කටයුතු සිදු කරනු ලබන අතර එම නිසා පාංශු ඛාදනය සිදු වී ජලයත් සමඟ ගලාගොස් වැව් හා වෙනත් ඇළ මාර්ගවල රැඳීම නිසා ඒවායේ ධාරිතාවයට හා යහපැවැත්මට තර්ජන ඇති කරයි. දිගින් දිගටම සිදුවන පාංශු ඛාදනය පාංශු හායන තත්ත්වයට පත් වී මෙම ඉඩම් ආන්තික ඉඩම් තත්ත්වයට පත් වීමේ විභවතාවයක්ද ඇත. එමෙන්ම, මතුපිට පස නොමැතිවීම නිසා පස තුලට ජල ක්ෂරණය හා කාන්දුව (Infiltration & Percolation) දුර්වල වීම නිසා මතුපිට අපදාවය (Run-off) වැඩිවීම නිසා පාංශු ඛාදනය ත්වර වී ඇත.

එල්ලංගා පද්ධතියේ වහගහපුවැව ආක්‍රමණශීලී ජලජ ශාක හා වෙනත් ජලජ ශාක රාශියක් ශීඝ්‍ර වර්ධනයක් හා ව්‍යාප්තියක් පවතී. මේ සඳහා ප්‍රධාන ලෙස බලපාන්නේ උස් බිම්හි වගා කරනු ලබන බඩඉරිඟු හා එළවළු වගාවන් සඳහා නිර්දේශිත ප්‍රමාණය ඉක්මවා කෘෂි රසායන ද්‍රව්‍ය යෙදීම නිසා පාංශු ඛාදනයත් සමඟ අතිරේක පාංශු පෝෂක වැව්වලට එකතු වීමයි. මේ නිසා වැව් ජලයේ සුපෝෂණ තත්ත්වයන් ඇති වන අතර එමගින් වැව් ජලය දූෂණය වීම මෙන්ම දේශීය ජලජ ශාක වද වී යාම, වැව් ගොඩවීම වේගවත් වීම, උත්ස්වේදන වාෂ්පීකරණය ඉහළ යාම නිසා වැවේ ජල මට්ටම අඩු වීම සීඝ්‍ර වීම හා මත්ස්‍යයන්ට ජීවත් වීමට සුදුසු ස්ථානයක් නොවන (ඔක්සිජන් හිඟ වීම, ආලෝකය ප්‍රමාණවත්ව නොලැබීම) බවට පත් වේ.

වන සතුන්ගෙන් එල්ලංගාව තුල බෝග වගාවන්ට හා බෝග වගා නිෂ්පාදනයන්ට සිදු කරණු ලබන හානිය 10% සිට 40% පමණ දක්වා පරාසයක විහිදී ඇති බව හරස්කඩ චාරිකාවේදී දැන ගත හැකි විය. වන අලි, රිළව්, මොනරුන්, දඬු ලේනුන් හා සමහර පක්ෂීන් විවිධ ආකාරයෙන් විවිධ අවස්ථාවන්හි දී බෝගයන්ට හා අස්වැන්නට හානි කරයි. මෙම සතුන්ගේ හානිය වසර පුරා එල්ලංගාව පුරාම සිදු කරණු ලබයි. වන අලින් විසින් බෝග විනාශයට අමතරව දේපල වලට හානි කිරීම, නිවෙස් වල ගබඩා කර ඇති අස්වැන්න හානි කිරීම, පහරදීම් නිසා ජීවිත හානි වීම් ද වාර්තා වෙයි. වන අලි මෙම එල්ලංගාවේ වැව් බැම් හරහා හා ඇළ වේලි පද්ධතීන් හරහා ගමන් කිරීම නිසා ඒවාට හානි වීම සිදු වෙයි. එමෙන්ම මිනිසුන්ගේ ක්‍රියාකාරකම් නිසා වන අලින්ට සිදුවන හිරිහැරද වැඩි වී ඇත. මෙම අලි මිනිස් ගැටුම හා අනෙකුත් සතුන්ගේ ක්‍රියා නිසා කෘෂිකාර්මික බෝග අස්වැන්නෙන් සැලකිය යුතු කොටසක් (10% - 40%) එල්ලංගා ප්‍රජාවට අහිමි කරනු ලබයි. පදිංචි හැරයාම්, රාත්‍රී කාලයේ ගමනාගමනයට ඇති බිය, පිරිමි පුද්ගලයින් රාත්‍රී පැල් රැකීමට යාම නිසා කාන්තාවන් නිවෙස් වල තනිවීම වැනි සමාජීය ගැටලු ඇති වීමට ද වන අලි ගැටලුව බලපා ඇත.

වැව් රක්ෂිත වල අනවසරයෙන් වගා කිරීම්, කැලේ කැපීම වැනි අවස්ථා කීපයක් ම එල්ලංගා පද්ධති හරස්කඩ චාරිකාවේ දී නිරීක්ෂණය විය. විශේෂයෙන්ම කොඩින්නෑව වැව පුනරුත්ථාපනයේදී හා වැව පහලින් කුඹුරු ඉඩම් අස්වැද්දීම සඳහා කර ඇති වන විනාශය මෙන්ම පහල දැකැතිපොතාන වැව ඉස්මත්ත මුලුමනින්ම වැව් පිටියද ආක්‍රමණය කරමින් සිදුකර ඇති පාරිසරික හානිය මෙම එල්ලංගාවේ පැවැත්මට තර්ජනාත්මක බලපෑමක් සිදු කරයි.

3.2.5. රජයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘති පිළිබඳ තොරතුරු.

කොඩින්නෑව වැව පුනරුත්ථාපනය හා එම වැවට ප්‍රවේශ මාර්ගය හැරුනු කොට පසුගිය වසර 45 රජයේ සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් ක්‍රියාත්මක වී නොමැති අතර මෙම ප්‍රදේශය සිවිල් යුද්ධයෙන් පීඩාවට පත් වූ ප්‍රදේශයකි. 2019 සිට ක්‍රියාත්මක දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මඟින් මෙම එල්ලංගාවේ වැව් 04 ප්‍රතිසංස්කරණය කර ඇති අතර ඒ සඳහා රු.මිලියන 50 ක පමණ මුදලක් ආයෝජනය කර ඇත. එසේම ව්‍යාපෘතියේ දෙවන අදියර යටතේ තවත් වැව් 05 ක පුනුරුත්තාපන කටයුතු ආරම්භ කිරිමට යෝජිතය.

3.2.6. සමාජ ආරක්ෂණ තොරතුරු

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා පද්ධතිය තුල ගොවි පවුල් 1000 ක් පමන ජීවත් වන අතර ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන ජීවනෝපාය වී ඇත්තේ කෘෂිකර්මාන්තයයි. සමාජ ආරක්ෂණ තක්සේරුවට අනුව නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා පද්ධතියේ පවුල් 52 අවදානම් සහගත පවුල් වන අතර මෙම අවදානම් සහගත පුද්ගලයන් අතර වැඩිහිටියන්, අබාධිත පුද්ගලයන්, වැන්දඹු කාන්තාවන් දක්නට ලැබේ. බොහොමයක් පිරිස නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව යටතේ පදිංචිකරුවන් වන අතර පවුල් කිහිපයක් එල්ලංගාව පදිංචි කරුවන් නොවුණද, ඔවුන් එම ප්‍රදේශය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු වල නිරත වෙයි. සියලුම ගොවීන් කුඹුරු හා ගොඩ ඉඩම් භාවිතා කරමින් වගා කටයුතු වල නිරත වේ. කෘෂිකාර්මික කටයුතු කරන කාල සීමාවලදී, තාවකාලික පැල්පත් සාදා ගෙන ගොවීන් රාත්‍රී කාලයේදී තමන්ගේ වගා බිම් ආරක්ෂා කිරීමට ඇප කැප වී ඇත්තේ වන සතුන්ගෙන් තම වගාවන් ආරක්ෂා කිරීම සඳහාය. ඇත්තෙන්ම මෙම එල්ලංගා පද්ධතිය තුල ජීවත් වන සියලුම ගොවීන් වන අලි තර්ජනයට ඉතාමත් දරුණු ලෙස මුහුණ දෙන අතර ඒ හේතු නිසා අවස්ථා ගණනාවකදී, විශාල ගොවීන් පිරිසකගේ වගා බිම් විනාශ වී ඇත. ඒ හේතුව නිසාවෙන් අස්වනු නෙළා ගැනීම වන තෙක් ඔවුන් තම වගා බිම් ආරක්ෂා කරන අතර ඉන් පසු වගා බිම් වල පැල්පත් ආදියෙන් ඉවත් වී යයි.

කුරුඳුවැව, කොඩින්නෑව හා දැකැතිපොතාන වැව් බැම්ම මතින් වන ජීවි දෙපාර්තමේන්තුව මගින් ත්‍රිකර නඩත්තු කරන අරක්ශිත විදුලි වැටත් ඇති අතර කොඩින්නෑව වැවේ දකුණු ඉවුරට වන්නට දිවා රාත්‍රී ක්‍රියාත්මක ආරක්ශිත මුර පොලක්ද වන ජීවි දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පවතිවාගෙන යයි.

බොහෝ විට වැව් ජලය තිබෙන කාල වලදී එනම්, යල කන්නයේදී සහ මාස් කන්නයේදී වී ගොවිතැන මූලික කරගත් කෘෂිකර්මාන්තයකට ගොවීන් සීමා වී ඇත්තේ වන අලි උවදුර නිසාමය.

එමෙන්ම මෙම එල්ලංගාවේ මධ්‍යයට වන්නට විශාල ගොවීන් පිරිසක් ගොඩබෝග වගාවන්ට හුරු වී ඇති අතර විවිධ බෝග වගා කරමින් වගා කටයුතු සිදු කිරීමට පෙළඹී ඇත. දීර්ඝ කාලයක් එකම බෝගය වගා කිරීම වෙනුවට බෝග විවිධාංගීකරණයට හුරු වී ඇත. නමුත් කෘෂිකාර්මික වශයෙන් තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා කරමින් වගා කිරීමට අවශ්‍ය දැනුම, අවබෝධය, සහ කුසලතා ගොවීන් සතු නොවීම කෘෂිකර්මාන්තයේදී දක්නට ලැබෙන අඩුපාඩුවකි.

එල්ලංගාවල ප්‍රදේශය තුල ගොවි සංවිධාන, නිෂ්පාදන සමිති මූලික වේ. කාන්තා සමිති, ජල සමිති, මරණාධාර සමිති වැනි ප්‍රජා මූලික සංවිධාන හා සමාජ සංවිධාන පවතින අතර එම සංවිධාන සහ සංඛ්‍යාව පහත පරිදි වේ.

සංවිධානය	සංඛ්‍යාව	සාමාජික සංඛ්‍යාව
නිෂ්පාදන සමිති	7	370
ගොවි සංවිධාන	5	780
කාන්තා සමිති	3	175
මරණාධාර සමිති	4	600
ජල සමිති	2	580

වාරිත්‍ර සහ විශ්වාස

නාම්බාකඩ කැඳබේ එල්ලංගා පද්ධතිය තුල පුල්ලයාර් දෙවියන් මූලික කරගෙන පුද පූජා පවත්වන අතර වැව්වල යම් කටයුත්තක් වේද, ඒ සඳහා දෙවියන්ගෙන් අවසර ගැනීම සිදු වේ. ඊට අමතරව අස්වනු නෙලීමෙන් පසු ලබා ගන්නා අස්වැන්නෙන් කිරි ඉතිරීමේ මංගල්‍යා සිදු කරන අතර ඒ සඳහා ගමේ සියලුම ප්‍රජාව සම්බන්ධ වේ. මීට අමතරව අවුරුදු කීපයකට වතාවක් මුට්ටි නැමීමේ මංගල්‍යාක්ද පවත්වා දෙවියන් පුදා තම කෘෂිකාර්මික කටයුතු සශ්‍රීක කර දෙන ලෙස ඉල්ලයි. අතීතයේදී ගම් මඩු උත්සවයක් පවත්වනු ලබන අතර අතීතයේ වැවේ රාජකාරී කටයුතු සියල්ලම වෙල් විදානේ සිදු කල ඇති අතර වර්තමානයේ එම රාජකාරී කටයුතු සිදු කරනු ලබන්නේ යාය නියෝජිත වේ.

කාන්තා සංවර්ධනය

නාම්බාකඩ කැඳබේ එල්ලංගා පද්ධතිය තුල කාන්තාවන්ද විවිධ අභියෝග වලට මුහුණ දෙයි. වියලි කලාපයේ නිරන්තරයෙන්ම කුඩා වැව්වලට, ගෘහාශ්‍රිත කටයුතුවලට, වාරි කටයුතු වලට සහ වෙනත් ජීවනෝපායන් සඳහා අවශ්‍යම ජලය සපයන ප්‍රධාන මූලාශ්‍රයක් ලෙස එල්ලංගා පද්ධති හඳුනා ගත හැකිය. පුරාණ ගම තුල, පවුල් තුල, තම කුටුම්බය තුල සහයෝගය, සහජීවනය, එකිනෙකා අතර අන්තර් සම්බන්ධතාවයන්, ආහාර බෝග රටාවන් එල්ලංගා පද්ධතිය මූලාශ්‍ර කරගෙන පැවති බව ඉතිහාසය පිරික්සීමේදී අවබෝධ වන කරුණකි. ඒ තුල සංස්කෘතිමය වටිනාකමක්, කෘෂිකාර්මික නැඹුරුතාවයන් නිපුණ වූ නමුත්, නව තාක්ෂණය සමඟ මුහු වෙමින් එදවස පැවතී ගති ලක්ෂණ මෙන්ම සිතුම්, පැතුම් වෙනස් වීමකට භාජනය වීම නිසා කෘෂිකාර්මික රටාවේ වෙනස්කම්, ආර්ථිකය, සෞඛ්‍ය රටා පිළිවෙත්වලට මහත් අභියෝගයක් එල්ල වී ඇත. එසේම නවීන තාක්ෂණික ක්‍රම කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා යහපත් ලෙස උපයෝගී කරගනිමින් මෙම ප්‍රදේශවලට අනගි සම්පතක් වන වැව ආශ්‍රිත පරිසරය ආරක්ෂා කරමින් තම පවුල ආර්ථිකමය වශයෙන් ඉහළ මට්ටමකට ගෙන ඒම තුල රටේ දළ ජාතික නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියට එළදායී දායකත්වයක් ලබාදීමට හැකි වෙනු ඇත.

එල්ලංගාවට අදාළ කාන්තාවන් පිලිබඳ සලකා බලන විට බොහොමයක් කාන්තාවන් තම ස්වාමිපුරුෂයන් සමඟ එක් වී කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නිරත වෙයි. ඊට අමතරව පවුල තුල දරුවන් රැක බලා ගැනීම, දරුවන් පෝෂණය කිරීම වැනි කාර්යයන්වලදී ඉහළ වගකීමක් දරයි. මුල් කාලීනව කාන්තාවන් පවුල තුලට පමණක් සීමා වෙන අතර ගෙදර දොර වැඩ සිදු කලද, පසු කාලීනව පවුල තුල ඇති වන ආර්ථික ගැටළු හමුවේ කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාකාරකම් වලට නැඹුරු වී ඇත.

බොහොමයක් පවුල් වල සිටින කාන්තාවන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම යම් පමණකට හොඳ මට්ටමක පවතින අතර එල්ලංගාවට අදාලව පවත්වන සමිති සමාගම්වල කටයුතු අවබෝධයකින් සහ පිළිවෙලකින් යුතුව සිදු කිරීමට හැකි වී ඇත. නමුත් සමහර අවස්ථා වලදී කාන්තාවන්ගේ සහභාගීත්වය පිලිබඳ සැහීමකට පත් විය නොහැකි අතර නිල තල දැරීමටද අකමැත්තක් බියක් දක්වන අවස්ථා මීට පෙර අවස්ථා ගණනාවකදී දක්නට ලැබුණි. කාන්තා සහභාගීත්වය අවම ප්‍රමාණයක පැවතීම දක්නට ලැබෙන්නේ වැව් නඩත්තු කිරීම් කටයුතුවලදී සහ සමිති සමාගම්වලට සම්බන්ධවීම් වලදීය.

එල්ලංගාව තුල වැන්දඹු කාන්තාවන්, කාන්තා මූලික පවුල් දක්නට ලැබේ. ඔවුන් තම එදිනෙදා ජීවිතයේ කාර්යයන් හා කෘෂිකාර්මික කටයුතු තනිවම සිදු කරගන්නා අතර දරුවන් සිටින පවුල්වල දරුවන්ගේ

රැකවරණ කටයුතු පිළිබඳවද අවධානය යොමු කරයි. එල්ලංගාව තුල වැන්දඹු කාන්තාවන් 38 දෙනෙකු පමණ සිටින අතර 31 දෙනෙකු පමණ කාන්තා මූලික පවුල් වේ. එල්ලංගාවට අදාලව සැලකිය යුතු කාන්තාවන් ප්‍රමාණයක් ස්වයං රැකියා කටයුතුවල නිරත වෙමින් තමන්ට ජීවත්වීමට අදායම් මාර්ගයක් සොයා ගනු ලබයි. ඔවුන් කරනු ලබන ස්වයං රැකියා අතර බිම්මල් සැකසීම, තුනපහ කුඩු සැකසීම, ඇඳුම් මැසීම, පොල් තෙල් නිෂ්පාදනය කිරීම සහ වී මෝල් පවත්වාගෙන යාම ප්‍රධාන තැනක් ගනී.

මෙම එල්ලංගාවට අයිති ගම්මාන වල හරස්කඩ සංචාරයේදී ප්‍රජාව සමඟ කරන ලද සාකච්ජාවලින් සහ අනෙකුත් මූලාශ්‍රවලින් ලබා ගත් තොරතුරු අනුව මෙම එල්ලංගාව ආශ්‍රිතව ජීවත්වන සියලුම පවුල්වල ප්‍රධානතම ජීවනෝපාය වනුයේ කෘෂිකර්මාන්තයයි . කාන්තාව පවුලේ ප්‍රබලම භූමිකාව නිරූපණය කරයි. පවුල් පෝෂණය, සෞඛ්‍ය වගේම අනොන්‍ය සම්බන්ධතා රැක ගැනීම යනාදී වගකීම් ගෘහණියගේ ප්‍රබලතම කාර්යයන් වේ. නමුත් වර්තමානයේ පවතින ආර්ථික ගැටළු නිසාවෙන් මවගේ හෝ බිරිඳගේ භූමිකාව අතහැර ප්‍රදේශයෙන් බැහැර වීම නිසා බිඳුණු පවුල්ද දක්නට ලැබේ. ඒ පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම් වැඩසටහන් සිදු කිරීම තුල ඔවුන් සවිබල ගැන්වීම තුල තම පවුලේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කර ගැනීමට ඔවුන්ට හැකියාව ලැබේ.

උදා- බොහෝ විට කාන්තාව විදේශගතවීම හෝ වෙනත් රැකියාවකට පවුලෙන් බැහැරවීම එසේම ස්වාමි පුරුෂයන්ද තම පවුලෙන් දුරස් වී ආර්ථිකමය කටයුතු සඳහා වෙනත් ප්‍රදේශවල ජීවත්වීම දක්නට ලැබේ. විශේෂයෙන්ම මෙම ගැටළු නිසා දරුවන්ගේ සුරක්ෂිතභාවය, පෝෂණය, අධ්‍යාපනය පිළිබඳ ගැටළු මතු වී ඇති අතර එය සමාජයේ තිරසාර පැවැත්ම පවත්වාගෙන යාමට අභියෝගයක් වී ඇත.

3.2.7. එල්ලංගා පද්ධතියේ කෘෂි කාර්මික බෝග වගා රටා (Cropping Patterns) පිළිබඳ තොරතුරු

හෙක්. 3463 පමණ ආවරණය වන නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව වැව් 14 න් හා ඇනිකට් 4 න් යුක්තය. දල වශයෙන් හෙක්. 732 පමණ වී වගා බිම් ඇති අතර මහ කන්නයේ වර්ෂාව සමග හෙක්. 906 ක් පමන වන ගොඩ බෝග වගාව කෙරෙන අතර 42 ක් පමණ වගාළිං භාවිතා කරමින් හෙක්. 50 අධික අතිරේක බෝග වගාවන් සිදු කෙරේ.

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාව පද්ධතිය තුල වැව්වල සහ අමුණු වැව් යටතේ ගොවි පවුල් 765ක් පමණ කෘෂිකාර්මික කටයුතු කරනු ලබයි. මීට අමතරව හේන් වගා හා බහු වාර්ෂික බෝග වගා කරන ගොවීන් සංඛ්‍යාව 244 ක් පමණ වේ. එල්ලංගාවේ ප්‍රධාන පාංශු කාණ්ඩය රතු දුඹුරු පස වන අතර ඊට අමතරව ලොම් හියුමික් අලු පස් හා බොරළු හා ගල් සහිත ප්‍රදේශයන්ද දැකිය හැක. මුළු පද්ධතියට අයත් භූමි ප්‍රමාණයෙන් 56% ක් පමණ වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගෙන ඇති අතර 30% ක් පමණ කැලෑ හා ලඳු කැලෑ වේ.

එල්ලංගාවේ වාර්ෂික සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනය මිලි මීටර 750 ක් වන අතර පසුගිය වසර 10 ක වර්ෂාපතන රටාව සැලකූ විට යල කන්නයට අඩු වර්ෂාපතනයකුත් මහ කන්නයට සාපේක්ෂව වැඩි වර්ෂාපතනයක්ද බොහෝ ප්‍රදේශවලට ලැබී ඇත. එල්ලංගා පද්ධතිය තුල වගා කටයුතු සිදු කරනු ලබන ප්‍රධාන වැව් 12 ක් ඇති අතර සියළුම වැව් යටතේ මහ කන්නයේ ප්‍රමාණවත් වර්ෂාපතනයක් ලැබුනු පසු වී වගාවන් කිරීමත්, ගොඩ ඉඩම් ප්‍රදේශවල හෙක් 900 ක් පමණ හේන් වගාවත් බහු වාර්ෂික බෝග වගාවන් සිදු කරනු ලබයි. හේන් වල ප්‍රධාන වශයෙන් කුරක්කන්, මුං, කව්පි, රටකජු, තල වැනි බෝග වගා කරන අතර මීට අමතරව මිරිස් හා එළවළු වර්ගද හේන් තුල වගා කරනු ලබයි. මහ කන්නය තුල වගා කරන භූමියෙන් 95% ක් ම වී වගාකරනු අතර බඩ ඉරිඟු 95% ක් පමණ හේන් තුල වගා කරනු ලබන අතර 5% ක් පමණ රටකජු සහ එලවලු වගා කරනු ලබයි. ජලය ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා යල කන්නයේදී එල්ලංගාවේ වැව් යටතේ වී වගාව කරනු ලබන බිම් ප්‍රමාණය අඩුවේ. එසේම වගා ළිං ආශ්‍රිතව හෙක්ටයාර් 50 ක් පමණ රටකජු, මුං, කව්පි, බඩඉරිඟු ඇතුලු අතිරේඛ ආහාර බෝග සහ එලවලු වගා කරයි. එසේම ජල පහසුව නිසා මහ කන්නයේ වැඩිපුර කුඹුරු ඉඩම් වල වි වගා කිරීමට හැකි වී ඇත.

වගුව 08 - බෝග ජල අවශ්‍යතාවය (අක්කර 1ක භූමි ප්‍රමාණයක් සඳහා)

බෝගය	කන්න අනුව අක්කර 1 සඳහා සාමාන්‍ය ජල අවශ්‍යතාවය (මිලි.ලී.)	
	යල	මහ
වී (මාස 3 ½)	1250	910
මිරිස්	920	590
රටකජු	735	395
බඩඉරිඟු	825	460
ලොකු ළූණු	700	-
මුං	460	245
කව්පි	770	370
සෝයා	710	390

ව්‍යාපෘතිය ආරම්භයේදී සිදුකරන ලද මූලික සමීක්ෂණයේදී (සංවේදි කලාප සඳහා වන කෘෂි තාර්මික සැලැස්ම) හඳුනාගත් පරිදි කුඹුරු අක්කරයක වී අස්වැන්න බුසල් 60 ට පහල මට්ටමක පැවතුණි. හරස්කඩ චාරිකාවේදී හදුනාගත් පරිදි හොඳ බීජ වී පරිහරණය නොකිරීම අස්වැන්න අඩුවීමට ප්‍රධාන හේතුවකි. යල කන්නයේදීද වී වගාකල හැකි වැව් කීපයක්ම තිබුණද ඒවා සමග බීජ වී නිෂ්පාදනයට ගොවීන් යොමු වී නොමැත. යල කන්නයේදී මහ කන්නයේ වි වගාව සඳහා අවශ්‍ය බීජ වී නිෂ්පාදනය කල යුතුවේ.

මහ කන්නයේ වි වගාව ගොවියාගේ ආර්ථිකයේ ප්‍රධාන තැනක් ගන්නා බැවින් මෙහිදී වැඩි ඵලදායිතාවයක් ලබා ගැනිම සඳහා යෝජිත දේශගුණ සුහුරු කෘෂි ක්‍රියාකාරකම් යටතේ යෝජිත බිම් ප්‍රමාණයන් පහත වගු අංක 10හි දැක්වේ.

විශේෂිත කරුණු

- යල කන්නයේ කුඹුරු ඉඩම් තුල අතිරේක අහාර බෝග වගාව අතරින් රටකජු ප්‍රධාන වන අතර සහ අතරමැදි කන්නයේ මුං වගාව ප්‍රධාන තැනක් ගනි. මෙහිදි නියං ප්‍රතිරෝධි, කෙටිකාලින ප්‍රභේද, රෝග ප්‍රතිරෝධී ප්‍රභේද ප්‍රධාන වේ.
- විශේෂයෙන් ගොඩ සහ මඩ ඉඩම් සඳහා කාබනික ද්‍රව්‍ය කොල පොහොර බෝග අවශේෂ වසුන්ලෙස යොදා ගැනිම, සන්හෙම්ප් වැනි රනිල බෝග වගා කර පසට යෙදීම වැනි ක්‍රියාකාරකම් සිදුකල යුතුවේ.
- වි වගාව සඳහා බිජ මාස 3-3 ½ සහ වැඩි දියුණු කල බිජ ලබා ගැනිම උනන්දු කරවිම සහ සුහරු කෘෂි ක්‍රියාකාරකම් කිරිම ප්‍රචලිත කලයුතු වේ.
- ගෙවතු සඳහා වැඩි හරිත අවරණයක් සහිත, වැඩි ආර්ථීක ප්‍රතිලාභ අත්කර ගත හැකි පළතුරු බෝග සහ පොල් වැනි අත්‍යාවශ්‍ය බෝග පැල ලබාදිම මගින් කෘෂී වනාන්තර (Agro forestry) සංකල්පය ක්‍රියාවට යෙදවිය යුතුය.
- පස සෝදා යාම වලක්වා ගැනිමට පාශු සංරක්ෂණ වැටි යෙදීම, අගල් කානු කැපිම, පසට වසුන් යෙදිම සහ අවම බිම් සැකැස්ම වැනි ක්‍රම ප්‍රචලිත කිරිම එල්ලංගාවේ තිරසාර පැවැත්මට බෙහෙවින් ඉවහල් වේ.
- මෙම කියාකාරකම් ප්‍රවර්ධනය සහ තාක්ෂණික දැනුම ලබා දිම සඳහා පුහුනු වැඩසටහන් පැවැත්විය යුතු වේ.
-

3.2.8 එල්ලංගාවේ වාරිමාර්ග කලමනාකරණය (Irrigation Management) පිලිබඳ තොරතුරු

එල්ලංගා පද්ධතිය තුල පිහිටි වැව් 13 ක් යටතේ වර්ෂාව ලැබීම අනුව මහ කන්නයේ වගා කරන අතර බොහොමයක් වැව් වල යල කන්නයේ වගාව සඳහා සුළු වශයෙන් ජල ප්‍රමාණයක් ඉතිරි වේ. ඒ හේතුවෙන් සම්පූර්ණ වැව් යටතේ ඇති ඉඩම් ප්‍රමාණයෙන් ¼ ක් හෝ 1/2 ක් පමණක් යල කන්නයේදී වගා කරනු ලබයි. මහ කන්නයේ මෙම වැව් 13 යටතේ ඇති සියලුම භූමි ප්‍රමාණයන් අපහසුවකින් තොරව වගා කරනු ලබයි.

එල්ලංගාවට අයත් සෑම වැවකම පාහේ මහ කන්නයට සහ යල කන්නයට ගොවිතැන් සිදුකරනු ලබන අවස්ථාවේදී, නඩත්තු කටයුතු සිදුකරනු ලබන අතර, එම හේතුවෙන් වැව් කන්ඩිවල සහ ඇලවේලි වල විශාල වශයෙන් කැලේ වැවීමක් සිදුනොවේ. කන්න දෙකෙහිදිම ජලය නිකුත් කරනු ලබන්නේ මුර ක්‍රමයක් යටතේ බැවින් ජල නාස්තියක් සිදුවන්නේ බොහෝ විට අඩුවෙනි. නමුත් ප්‍රදේශයේ පවතින වන අලි ගැටළුව හේතුවෙන් බොහෝමයක් වැව් යටතේ ඇති ඇළවල් පස් වලින් සැකසූ ඇළවල් වීම නිසා වන අලින්ගෙන් සිදුවන හානි හේතුවෙන් ගොවීන්ට නිරන්තරයෙන් එම ඇළවල් පිළිසකර කිරීමට සිදුවේ. ජල පරිහරණය කෘෂිකාර්මික කටයුතු වලට පමනක් සීමා වී ඇති අතර වසර පුරා ජලය රඳාසිටින වැව් පහේ ධීවර කර්මාන්තය දියුණු කිරීමට ඉඩ ප්‍රස්තාව පැවතුනත් ඒ සඳහා යොමුව නැත. වැව් හා සෙරොව් ගේට්ටු යනාදි වාර්ශිකව නඩත්තු කලයුතු අයිතමයන් සඳහා ප්‍රමාණවත් නඩත්තු මුදලක් සහා වැඩපිලිවෙලක් නොමැත. වැව් ආශ්‍රිතව ධීවර කර්මාන්තය නගාසිටුවීමට පියවර ගන්නේනම් වැව්වල නඩත්තුව සඳහා ප්‍රමාණවත් මුදලක් එකතු කරගැනීමට ගොවි සංවිධාන වලට හැකිවනු ඇත.

3.2.9 පෝෂක ප්‍රදේශයේ (Command Area) වර්තමාන තත්වය පිලිබඳ තොරතුරු

එල්ලංගාවේ වැව් යටතේ ඇති කුඹුරු ඉඩම් වල ප්‍රමාණය වැව සංවර්ධනය කල පසුත් පවත්වාගෙන යා හැක්කේ, දැනට පවතින ප්‍රමාණයටම වීම නිසා, වගාකල හැකි සමස්ථ කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය වැඩිවීමක් සිදුනොවේ. එයට හේතුව නම්, එල්ලංගාවේ කුඹුරු ඉඩම් පවතින්නේ වැව් දෙකක් අතරමැද වීම හේතුවෙනි. (ඉහළින් ඇති වැවෙහි වැව් බැම්ම අසලින් ආරම්භ වන කුඹුරු ඉඩම් එම වැවට පහළින් ඇති වැවෙහි වාන් මට්ටම් උසට ජලය පිරෙන ප්‍රෙද්ශය දක්වාම විහිදී ඇත.) නමුත්, ජල කලමනාකරණයේ ඇති වාසිදායක තත්වය හේතුවෙන් ව්‍යාපෘතිය මගින් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට පෙර මහ කන්නය නිමවූ පසු වැවේ ඉතිරි වන ජල ප්‍රමාණයට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් ව්‍යාපෘතිය මගින් වැව ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමෙන් පසු යල කන්නයේ ගොවිතැන සඳහා ඉතුරු කරගැනීමට හැකිවී ඇත. මෙය හේතුකොටගෙන වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමට කලින් යල කන්නයේදී වැව් යටතේ වගාකල කුඹුරු ඉඩම් වලට සාපේක්ෂව වැඩි ඉඩම් අක්කර ප්‍රමාණයක් වැව් ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීමෙන් පසු ගොවියන් විසින් අස්වැද්දීම සිදුකරනු ලබයි.

3.2.10 එල්ලංගාව තුල ක්‍රියාත්මක වන කෘෂිකර්මය හා බැඳුණු සංවිධාන

දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ප්‍රතිලාභීන් සංවිධාන ගත කොට ව්‍යාපෘති කටයුතු වලට දායක කර ගැනීමේ හා රාජ්‍ය ආයතන ක්‍රියාකාරී ලෙස ව්‍යාපෘති කටයුතු වලට දායක කරගැනීම සඳහා සංවිධාන ව්‍යුහයන් කීපයක් ගොඩ නගා ඇති අතර ඒ පිළිබඳ තොරතුරු පහත දැක්වේ.

3.2.10.1 නිෂ්පාදන සමිති

දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කරන ප්‍රදේශ වල ගොඩ ඉඩම් හා කුඹුරු ඉඩම් මූලික කරගත් කෘෂිකාර්මික කටයුතු සිදුකරන ගොවීන් සංවිධානගත කර, ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරී දායකත්වය ව්‍යාපෘති කටයුතු වලට ලබාගැනීම සඳහා නිෂ්පාදන සමිති ගොඩනගන ලදී. ගොවීන් 50-60 කණ්ඩායමක් හා යම් නිශ්චිත භූගෝලීය වශයෙන් මායිම් වූ භූමියක් සඳහා ව්‍යාපෘතියේ වැඩසටහන්

ක්‍රියාත්මක කිරීමට සහාය ලබාගැනීම සඳහා මෙම සංවිධාන ව්‍යුහය ගොඩනගන ලදී. ඒ අනුව මෙම එල්ලංගාවේ පහත නිෂ්පාදන සමිති ක්‍රියාත්මක වන අතර නාම්බාකඩ හා නාම්බාකඩ කැදඹේ ගම්මාන මූලික කරගෙන ස්ථාපිත නිෂ්පාදන සමිති වඩාත් ක්‍රියාකාරී නිෂ්පාදන සමිති වේ.

වගුව 03 : එල්ලංගාවේ ක්‍රියාත්මක නිෂ්පාදන සමිති පිළිබඳ මූලික තොරතුරු

අං	නිෂ්පාදන සමිතියේ නම	ගම්මානය	පුරුෂ සාමාජික	ස්ත්‍රී සාමාජික	මුලු සාමාජික
	රංතරු නිෂ්පාදන සමිතිය	කුරුළුවැව	10	16	26
	නවෝදයා නිෂ්පාදන සමිතිය	කොඩින්නෑව	11	14	25
	ගොවි සවිය නිෂ්පාදන සමිතිය	දෑකැතිපොතාන	50	59	109
	සුහුරු නිෂ්පාදන සමිතිය	කුඹුක්ගොල්ලෑව	40	32	72
	පුබුදු නිෂ්පාදන සමිතිය	වහගහපුවැව	17	54	71

මූලාශ්‍රය : දේශගුණික සුහුරු ව්‍යාපෘතියේ නියෝජ්‍ය ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ කාර්යාලය-උතුරුමැද පළාත

මෙම නිෂ්පාදන සමිති මගින් දේශගුණ සුහුරු ක්‍රියාකාරකම් ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා සුදුසු ගොවීන් හඳුනාගැනීම, ව්‍යාපෘති කටයුතු පිළිබඳ තොරතුරු ව්‍යාපෘතියට ලබාදීම, 25% ගොවි දායකත්වය එකතු කර ව්‍යාපෘතියට ලබාදීම. උපකරණ ගොවීන් වෙත බෙදාදීම, ගොවීන් හා ව්‍යාපෘතිය අතර සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදුකිරීම කරනු ලබයි. එසේම ඉහත සමිති ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ගිණුම් කරණ පුහුණුව, නායකත්ව ගති ලක්ෂණ වැඩිදියුණු කිරීම හා කණ්ඩායම් වැඩ, ව්‍යාවසායකත්ව සංවර්ධන පුහුණුව ලබා දී ඇත.

3.2.10.2 නිෂ්පාදන සංගම්

දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් ගොඩනගන ලද නිෂ්පාදන සමිති ඒකරාශී කර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන මට්ටමින් අලෙවිකරණය හා වෙළඳපොල සම්බන්ධීකරණය සඳහා නිෂ්පාදන සංගම් පිහිටුවන ලදී. ඒ අනුව කෝන්වැව ගොවිජන සේවා බල ප්‍රෙද්ශය පදනම් කරගෙන ගොඩනගන ලද කෝන්වැව නිෂ්පාදන සංගමය එල්ලංගා පද්ධති 3ක් ආවරණය වන ලෙස පිහිටුවා ඇත.

3.2.10.3 ගොවි සංවිධාන

ව්‍යාපෘතියේ වාරිමාර්ග පුනරුත්ථාපනයේදී සහ මෙහෙයුම් නඩත්තු කටයුතුවලදී ගොවි සංවිධාන විසින් සුවිශේෂී කාර්යභාරයක් ඉටුකරනු ලබයි. ගොවි සංවිධාන ශක්තිමත් කිරීම සඳහා ගිණුම් පවත්වාගෙනයාම, නායකත්ව ගුණාංග වර්ධනය හා ජල කළමනාකරණය පිළිබඳ පුහුණු වැඩ සටහන් 03 ක් පවත්වා ඇත. මෙම එල්ලංගාවේ තිබෙන වැව් 13 සහ අමුණින් වගාකටයුතු කරන ගොවීන් ගොවි සංවිධාන 7 ක් වටා ඒකරාශී වී ඇත. පහත වගුවේ ගොවි සංවිධාන 8 ක් ලෙස සඳහන් වුවත් ජයන්ති වැව යටතේ ගොවි පවුල් 05 පමනක් සිටින අතර ඔවුන් මීහොඳවැව එල්ලංගාවේ බංඩාරවැව ගොවි සංවිධානයේ සාමාජිකයින් වේ.

වගුව 5 : එල්ලංගාවේ ගොවි සංවිධාන වල මූලික තොරතුරු

අංකය	වැව	ග්‍රා.නි. කොට්ඨාශය	ගොවි සංවිධානයේ නම	සාමාජිකත්වය			ලි.ප.අංකය
				පිරිමි	ගැහැණු	එකතුව	
01	රත්මල්වැටිවැව	209					
02	වහගහපුවැව	209					
03	මොරගොඩ	209					
04	වැද්දේවැව	211					
05	කුරුළුවැව	211					

06	කොඩින්නැව	212	කොඩින්නැව				
07	ඇලපත්වැව	153					
08	දැකැතිපොතාන	153					
09	කායන්ගොල්ලෑව	209					
10	කුඹුක්ගොල්ලෑව	209					
11	ඉදිගොල්ලෑව	209					
12	ගල්ගේවැව	209					
13	පහළදැකැතිපොතාන	153					
14	නෙළුගොල්ලේකඩ	209	බංඩාරවැව ගො.සං.	3	2	*5	DAD/19/612/23

මූලාශ්‍රය : කෝන්වැව ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය

3.2.10.4. සමාජ විගණන කමිටු

ලෝක බැංකු සංකල්පයක් අනුව ව්‍යාපෘති ක්‍රියාකාරකම් එහි ප්‍රතිලාභීන් විසින් සුපරීක්ෂණය කිරීම සඳහා සමාජ විගණන කමිටු හඳුන්වාදෙන ලදී. 2023 වර්ෂ වල ඉදිකල කුඹුක්ගොල්ලෑව, නෙලුගොල්ලෑකඩ, ඉදිගොල්ලෑව හා වැද්දේවැව සඳහා සමාජ විගනන කමිටු 4ක් මෙම එල්ලංගාවේ 2024 වර්ශය දක්වා ක්‍රියාත්මක විය. ව්‍යාපෘතියේ අදියර 2 යටතේ පුනරුත්ථාපණය කිරීමට නියමිත කොඩින්නැව, කුරුඳුවැව, නෙලුගොල්ලෑකඩ, මොරගොඩ, රත්මල්වැටිය හා කායන්ගොල්ලෑව යන වැව් 6 සඳහා සමාජ විගණන කමිටු පිහිටුවා ඇත.

මෙම සමාජ විගනන කමිටු සාමාජිකයින්ට පුහුණුව ලබාදී ඔවුන් වෙත පැවරෙන වගකීම ඉටුකිරීමට ඔවුන් සවිබල ගැන්වීම ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදු කරන ලදී.

4. එල්ලංගා පද්ධතිය දැනට මුහුණ දෙන ගැටළු

4.1 එල්ලංගාවේ වනාන්තර විනාශය

2010 දී පැවතී වනාංතර වපසරිය හා 2024 ගූගල් චන්ද්‍රිකා සිතියම් අධ්‍යනයේදී මෙම එල්ලංගා ප්‍රෙද්ශයේදී පමණක් සිදුකර ඇති වන විනාශය හඳුනාගත හැකිය. හෙක්ටයාර 4363 ක් වූ මෙම එල්ලංගා කොටසේ වනාන්තර විනාශය ඉතාම අවම මට්ටමකින් පෙන්නුම් කර ඇතත් සත්‍ය වශයෙන් සිදුව ඇති වන විනාශය විශාලය. විශේෂයෙන් හෙක්. 20 පමණ තනි අයිතිය යටතේ පවතින කොඩින්නෑව වී වගා බිම හා වැව් ආවරණය වනාංතර හෙලිපෙහෙලි කර සිදුකර ඇත. වර්තමානයේ මෙම ඉඩම් වනාංතර ප්‍රදේශයෙන් බැහැර කර ඇති නිසා වන විනාශය ලෙස දැක්විය නොහැකිය. මෙය අවසන්ව නැත. එල්ලංගා කළමනාකණ කමිටුවක අවශ්‍යතාවය මතුවනුයේ පරිසර පද්ධතියේ විනාශයන් පාලනය කිරීම, එම පද්ධතිය නැවත ප්‍රතිශ්ඨාපනය කිරීම හා එල්ලංගාවේ තිරසාර පැවැත්ම සහතික කිරීම සඳහා රාජ්‍ය ආයතන හා ප්‍රජාවගේ ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් ලබාගැනීමට සංවිධාන ව්‍යුහයක අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන්ය.

4.2 වැව් රක්ෂිත වගාබිම් බවට පරිවර්තනය කිරීම

මෙම එල්ලංගාවේ පැවති ඇලපත්වැව නම් වු වැව මේ වන විට මුලුමනින්ම වගාබිම් බවට පරිවර්තණය කර ඇත. ඒ වගේම පහල දැකැතිපොතාන වැව රක්ෂිතය වැවේ පැවැත්මට තර්ජනයක් වන ලෙස වගාවන් සිදු කරමින් පවතී.

4.3 වනාන්තර ගිනි තැබීම්

අධික වියලි කාලයේදී යල කන්නයේ අතහැර දැමූ වගාබිම් මාස් කන්නයේ වගාවට සුදානම් කිරීම සඳහා මානා වැවුනු ඉඩම් ගිනි තැබීම් සිදුකිරීම පුරුද්දක් වී ඇත. මෙම සිදුවීම අගෝස්තු හා සැප්තැම්බර් මාස වලදී සිදුවීම හා දැඩි නියං කාලය වීම නිසා විශාල වශයෙන් වන විනාශයක් මෙන්ම වන සතුන්ටද හානි සිදුවීම් දැකිය හැක.

4.4 බඩඉරිඟු වගාව හා ඒ හා බැඳුනු පාරිසරික විනාශය

අදින් වසර 25 ට පෙර පැවති වැව් තාවුලු ප්‍රෙද්ශ හා වනාන්තර 50% ට වඩා වගා බිම් බවට පරිවර්තනය වී ඇති අතර මේ තත්වය සඳහා ප්‍රධානතම හේතුව බඩඉරිඟු වගාව ප්‍රචලිත වීමයි. මෙම වගාව හා බැඳුනු ගොවීන්ගේ චර්යාවන් හඳුනා ගනිමු.

බිම් සකස් කිරීම - වියලි කලාපයට අන්තර් මෝසම් වැසි සැප්තැම්බර් මස ආරම්භ වීමත් සමග බඩඉරිඟු වගාව සඳහා ගැඹුරට බිම් සකස් කිරීම කරන අතර අනතුරුව පැමිනෙන මහා වැසි විසින් මෙම බිම් සෝදාපාලුවට ලක්වී එම රොන්මඩ වැව් වල තැන්පත් වීමෙන් වැව් වල ධාරිතාවය අඩුවී ඇත. එමෙන්ම සීඝ්‍රයෙන් පස නිසරු වී අස්වනු අඩුවීමේ ප්‍රවනතාවයක්ද පවතී.

වනවිනාශය - වසර 25ක පමන පසුගිය කාලයේ උතුරු මැද පලාත් සභාවේ මූලිකත්වයෙන් ප්‍රචලිත කල බඩඉරිඟු වගාව වන විනාශය තීව්‍ර කර ඇත.

පාරිසරික විනාශය - පස සොදාපාලුවෙන් ආරක්ෂා කරගැනීම හා වෙනත් පාරිසරික බලපෑම් පිළිබඳව කිසිදු අවධානයක් යොමු නොකිරීම නිසා එල්ලංගා පද්ධතියක වසර දහස් ගනනක් පැවති පාරිසරික පද්ධතිය විනාශ වී ඇත.

4.5 වන සම්පත් භාවිතය නිසා පාරිසරික ගැටළු වල ප්‍රබලත්වය හා ජන ජීවිතයේ පැවැත්මට එහි ඇති බලපෑම

වන අලින්ගේ නිජභූමි හා ඔවුන් නිතර සැරිසැරූ වැව් තාවුලු සහා සතුන් එහාමෙහා සංක්‍රමණය වූ කොරිඩෝවන් වගා බිම් හෝ මිනිස් වාසස්තාන ලෙස පරිවර්තනය වීම නිසා වසරකට දල වශයෙන් මිනිස් ජීවිත 3ක් අලි 4-5 පමණ අහිමි වන අතර විශාල වගා විනාශයන් සිදුවේ. එමෙන්ම වගාවන් සතුන්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගැනීමට විශාල මිනිස් ශ්‍රමයක් හා බල ශක්ති ප්‍රමාණයක් නාස්ති වීම යනාදි ගැටලුද නිර්මාණය වී ඇත. වන විනාශය සමග මොනරු ගහනය විශාල ලෙස වැඩවීම කෘෂිකර්මාන්තයට විශාල සෘණාත්මක බලපෑමක් සිදුවී ඇත. ප්‍රදේශවාසීන්ගේ විශ්වාසය අනුව වන විනාශය හේතුවෙන් නරින්ගේ වාසභූමි අහිමිවීමෙන් මොනර බිත්තර විනාශවීමේ ස්වභාවික සමතුලිතභාවය බිඳ දමා තිබීම හා විශාල ලෙස වැඩුණු ආක්‍රමණශීලී තෘණ විශේෂයක් වන මානා කැලෑව මොනරු බිත්තර ආරක්ෂාව සඳහා පරිසරය සකස් වීම මොනරු ගහනය වැඩි වීමට හේතු වී ඇති බවයි.

4.6 සමාජ ආර්ථික ගැටළු Socio-economic issues.

වසර 30 ක ජනවාර්ගික යුද්ධයේ ගොදුරක් වූ මේ ප්‍රදේශයේ ජනතාව වසර 20 ට අධික කාලයක් ප්‍රදේශය අතහැර ගොස් සිට ඇත. එහි අතුරු ඵලයක් ලෙස සමහර ඉඩම් වන සංරක්ෂණ ඉඩම් ලෙස ගැසට් කර ඇත. මේ සම්බන්ධයෙන් පරිපාලනමය ගැටලු පැන නැගී ඇත.

එමෙන්ම යුද්ධයේ අතුරුඵල ලෙස පවුල් වලින් 15% ක් පමන ගෘහ මූලිකයා ආබාධිත හෝ වැන්දඹු කාන්තා මූලික පවුල් දක්නට ඇත. එමෙන්ම විශ්‍රාමික හමුදා සෙබලුන් විශාල ප්‍රමාණයක් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නියැලී තිබීම සාධනීය ලක්ෂණයකි. බොහෝමයක් එවැනි ගොවීන් ඵලදායි ලෙස කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල නියැලී ඇත.

කෘෂි නිෂ්පාදන සෘජු වෙළඳපොලවල් සමග සම්බන්ධ නොවීම ගැටලුවක්ව පවතී. මාර්ග පද්ධතියේ පවතින දුෂ්කරතාවයන් හා වෙළෙඳ පොලවල් සම්බන්ධීකරණය සඳහා සංවිධාන ව්‍යුහයක් ගොඩනැගී නොමැති වීම ගැටලුවක්ව පවතී.

4.7 හරස්කඩ සංචාරයේදී හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටලු

4.7.1. පාරිසරික පද්ධතියේ සිදුව ඇති හානිය නාම්බාකඩ කැදඹේ

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාවේ වැව් ආශ්‍රිතව පරිසර පද්ධතිය අනෙකුත් එල්ලංගාවන්ට ශාපේක්ෂව විනාශය අවම මට්ටමක පවතී. පහල දැකැතිපොතාන වැව ඉස්මත්තේ කෘෂිකාර්මික කටයුතු නිසාවෙන සිදුව ඇති පාරිසරික හානියත් කොඩින්නැව වැව ආශ්‍රිතව සිදුව ඇති වන විනාශයත් හැරුනු කොට පාරිසරික හානි සීමා වී ඇත. එල්ලංගාවේ වැව් සියල්ලේම කට්ටකටුව නැවත ස්ථාපිත කලයුතු තත්වයේ පවතී.

4.7.2. වැව් රක්ෂිත අනවසරයෙන් අත්පත් කරගෙන තිබීම

පහල දැකැතිපොතාන වැවේ රක්ෂිතයත් ඇලපත්වැව මුලුමනින්ම අනීතිකව අත්පත් කරගෙන ඇත.

4.7.3. පාංශු ඛාදනය

බොහොමයක් වැව් වන රක්ෂිතවලට මායිම්ව තිබීම පාංශු ඛාදනය ගැටළුවක් ලෙස දක්නට නැතත් පහල දැකැතිපොතාන වැව ඉහල කොටසේ සිදුවන කෘෂිකාර්මික කටයුතු මෙම වැවට තර්ජනයක්ව පවතී. විශේෂයෙන්ම මාස්කන්නයේ සිදුකරන බඩඉරිඟු වගාව සඳහා ගැඹුරට බිම් සකස් කිරිම, මාස්කන්නයේ ලැබෙන අධික වැසි තත්ත්වය හේතුවෙන් පාංශුඛාදනයේ තිව්රතාවය වැඩි කර ඇත. මේ නිසා පස නිසරුවිම හා එම රොන්මඩ වැව්වලට ගලාවිත් වැව් ගොඩවිම බහුලව දක්නට ලැබේ.

4.7.4. වන අලි උවදුර

මෙම එල්ලංගාව හුරුළු වන රක්ෂිතයට මායිම්ව නිසාවෙන් වන අලි උවදුරෙන් මුළු එල්ලංගාවෙම ගොවීන් බරපතල තර්ජනයකට මුහුණ දී ඇත. වන අලි පහරදීම් හා වගා විනාශයන් නිරතුරුවම සිදුවේ. වී අස්වනු නෙළීමෙන් පසුව ගොවීන් හැකි ඉක්මනින් අස්වැන්න අලෙවි කිරිමට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ, වී ගබඩා කර තබා ගැනිම වන අලි නිවස වෙත කැඳවාගැනිමට උත්තේජනයක් විමයි.

4.7.5. පශ්චාත් අස්වනු සකස් කිරිම පිලිබඳව පවතින ගැටළු

මෙම එල්ලංගාවේ පවතින සියළුම උස්බිම් මහ කන්නයේදි බඩ ඉරිඟු වගාව සිදු කරන අතර ඉහතින් සඳහන් කල පරිදි එය පාංශුඛාදනය හා පාරිසරික ප්‍රශ්න ගණනාවකට මුල් වී ඇතත් මෙම අස්වනු ප්‍රමිතියෙන් යුක්තව සකස් නොවනු ඇත. විශේෂයෙන්ම බඩඉරිඟු අස්වනු 100% වගේම අලෙවි වන්නේ සත්ව ආහාර සඳහාය. ඊට හේතුව වී ඇත්තේ ඇස්ලටොක්ෂින් බැක්ටීරියාව පවතින ප්‍රතිශතය ඉහළ අගයක් තිබිම නිසා මිනිස් ආහාර සඳහා ප්‍රතික්ෂේප විමයි. මේ සඳහා මූලිකම කරුණ වී ඇත්තේ බඩඉරිඟු කරල පැසුණු පසු ගසේ පොලොව දෙසට හරවා වියළිමට තබාගත යුතු කාලය එලෙස තබා නොගැනිමයි. නමුත් ප්‍රදේශයේ පවතින වන අලි තර්ජන නිසාවෙන් ගොවීන්ට මෙම ක්‍රමවේදයන් අනුගමනය කිරිම දුෂ්කර වන අතර එය අවධානමකි. සියළුම ගොවීන් උත්සහ කරන්නේ හැකි ඉක්මනින් අස්වනු ගොවිපලින් ඉවත් කර ගැනිමටයි. මුළු වගා කාලයම වන අලින්ගෙන් ආරක්ෂා කර ගැනිමේ බරපතල තර්ජනයකට මුහුණදෙන ගොවීන්ට පසු අස්වනු තාක්ෂණයන් අනුගමනය කිරිම යථාර්තවාදී වී නොමැත.

4.7.6. ජල කලමනාකරණය සිදුනොවිම

වසර 30කට අධික ජනවාර්ගික අර්බුධය හේතුවෙන් සිවිල් යුද්ධයක් මායිම් ගම්මානව පැවතිම නිසා මෙම එල්ලංගාවේ පමණක් නොව මෙම ප්‍රදේශයේම ජල කලමනාකරණ විධික්‍රම අනුගමනය කිරිම සිදු නොවේ. එමෙන්ම මුළුමනින්ම වාරි පද්ධතිය හානි වී ඇති නිසාවෙන් ජල කලමනාකරණ ප්‍රවේශයකට යාමට පුරුද්දක්ද ඔවුන්ට නොමැත. දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය විසින් පුනුරුත්තාපනය කරනලද වැව්වලද ජල කලමනාකරණය පිළිබඳව මුල සිටම දැනුවත් කිරිම හා හුරුව ඇති කිරිම සිදු කල යුතුය.

4.7.7. ඇළ වේලි නඩත්තුව සිදුනොවිම

වැව හා වාරි පද්ධතිය නඩත්තුව නිසියාකාරව සිදු නොවිම ගැටළුවක්ව පවති. දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතියේ හා ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව මැදිහත් විමෙන් පුනුරුත්තාපනය කරන ලද වැව්වල පංගු ලැයිස්තු සකස් කර ඇළවේලි පද්ධතිය නඩත්තුව සඳහා පුහුණුවිම හා සොයාබැලිම සිදුකලත් තවමත් එය සතුටුදායක මට්ටමකට පත්ව නැති අතර එය කෙතරම් දුරට තිරසාර වේදැයි ප්‍රශ්ණාර්ථයක්ද ඇත.මෙම තත්ත්වය සුළු වාරි මාර්ග ව්‍යාපෘතිවල සමාන්‍ය තත්ත්වය වී ඇති නිසා වැව හා වාරි පද්ධතිය කෙටිකාලයක් තුල නැවත පුනුරුත්තාපනය කලයුතු තත්ත්වයට පත්විම බරපතල ගැටළුවක් ව පවති.

4.7.8. ගොවි සංවිධානවල ක්‍රියාකාරිත්වය දූර්වල තත්ත්වයේ පැවතිම.

ගොවි සංවිධාන සියල්ලම පාහේ ඔවුනට පැවරි ඇති කාර්යභාර්ය නිසියාකාරව හදුනාගෙන නොමැත. ගොවිජන සේවා දෙපාර්තමේන්තුව මඟින් සිදුකරන මැදිහත්විම හැරුණුවිට ජල

කලමනාකරණය මෙන්ම අරමුදල් ගොඩනගාගෙන වාරි පද්ධතිය නඩත්තු කර පවත්වාගෙන යාමටත් සාමාජිකයන්ගේ සුබසිද්ධිය සඳහා නායකත්වය ලබාදීමට හැකි පරිදි ගොවි සංවිධාන ශක්තිමත් වී නොමැත.

4.7.9. වන සත්ව හානිය

වන අලි ගැටළුව ඉහතින් විස්තර කරන ලද අතර ඊට අමතරව මොනරුන්ගෙන් සිදුවන හානිය හා රිලවුන්ගෙන් වගා කටයුතු සඳහා වන හානිය උග්‍ර ගැටළුවක්ව පවති.

4.7.10. එල්ලංගාවේ හඳුනාගත් උග්‍ර ගැටළු

අංක	උග්‍ර ගැටලුව	විෂය පථය
1	නෙලුගොල්ලෑකඩ හා කුඹුක්ගොල්ලෑව වැව් දෙකේම සෙරොව්වවේ සිට පිලිවෙලින් මීටර 300 ක් හා 250 දුරට ඇලවල් වගුරු බිමක් හරහා සකස් කර ඇති බැවින් ජලය ව්‍යාප්ත වීම නිසා වාරි පද්ධතියේ ජලය පහලට ගෙනයාමට දුෂ්කර වී ඇත..	වැව පුනරුත්ථපනය හා ජල කළමනාකරණය
2	රත්මල්වැටිව වැවේ වාරි පද්ධතිය මුලුමනින්ම පාහේ විනාශව ඇති නිසා ජල කළමනාකරණය සිදු නොවීම	ජල කළමනාකරණය
3	ගල්ගේවැව 2023 වර්ශයේදී පුනරුත්ථාපණය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුනත් වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඒ සඳහා අවසරය නොලැබුනි. මෙම වැව යටතේ හෙක්. 6 පමන භූමි ප්‍රමාණයක් වගාකරන අතර වැවේ ජලය රඳවා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.	ජල කළමනාකරණය
4	කායන්ගොල්ලෑව වැවේ සොරොව්වේන් ජලය පාලනය කල නොහැකි නිසා වැවේ ජලය රඳවා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.	ජල කළමනාකරණය
5	පහල දැකැතිපොතාන වැවේ සෙරොව්ව සකස් කර ඇතත් දොර සවිකර නොමැති නිසා ජලය නාස්ති වීම	ජල කළමනාකරණය
6	කුරුඳුවැවට ජලය ගලාඑන පෝෂක ඇලේ බැම්ම ශක්තිමත් නොවීම හා උස මදිකම නිසාවෙන් එය කැඩීයාමේ අවධානමක් පවතී	ජල කළමනාකරණය
7	වැව් කීපයකම ඉහල කොටසේ සිදු කරන වගාවන්ගෙන් පාංශු ඛාදනය සිදු වීම නිසා වැව් ගොඩවීම හා පස නිසරුවීම සිදු වීම.	පාංශු ඛාදනය
9	බොහොමයක් වැව් වල පාරිසරික පද්ධතිය විනාශ වී ඇත.	පාරිසරික ගැටළු
10	වැව් රක්ෂිත අල්ලා ගැනීම නිතර සිදුවේ	වැව් රක්ෂිත විනාශ වීම
11	ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වල දරුවන්ට පෝෂණීය ආහාර වේලක් නොලැබීම	සමාජීය ගැටළු

5. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ දැනටමත් CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් සිදුවන ඉදිකිරීම් කටයුතු සහා ක්‍රියාකාරකම්

දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය මගින් නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාවේ ගොවීන් සංවිධානය කොට එම සංවිධාන ශක්තිමත් කර, ප්‍රතිලාභීන්ගේ හා අදාල රාජ්‍ය නිළධාරීන්ගේ ක්‍රියාකාරී දායකත්වය ඇතිව දේශගුණික සුහුරු කෘෂිකාර්මික වත් පිළිවෙත් ප්‍රචලිත කර කෘෂිකාර්මික ඵලදායීතාවය ඉහළ නැංවීම හා දේශගුණික වෙනස්වීම්වලට මුහුණදීමේ ශක්තිය ගොවීන් තුළ ඇති කිරීම සඳහා සිදුකර ඇති ව්‍යාපෘති මැදිහත්වීම් පිළිබඳව විස්තර පහත දැක්වේ.

5.1 ඉදිකිරීම් කටයුතු

මෙම එල්ලංගාවේ CSIA ව්‍යාපෘතිය මගින් 2023 වර්ශයේදී වැව් කීපයක් පුනරුත්ථාපනය කරන ලදී.

අං	වැවේ නම	කරන ලද අලුත්වැඩියා කටයුතු	ඇස්තමේන්තු වටිනාකම රු.මි.ලි.	භෞතික ප්‍රගතිය
01	ඉදිගොල්ලැව	• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (300 m) • වාන් ඇල සුද්ධ කිරීම (75m) • වම් සොරොව්ව, දකුණු සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම • සොරොව් ඇලවල් පිළිසකර කිරීම. (870 m)		100%
02	කුඹුක්ගොල්ලැව	• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (550 m) • සොරොව් ඇලවල් පිළිසකර කිරීම. (1200 m) •		100%
03	වැද්දේවැව	• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (350 m) • වාන් නිර්මිතය කොන්ක්‍රීට් කිරීම (10 m) • සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම •		100%
04	නෙලුගොල්ලෑකඩ වැව	• වැව් බැම්ම ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම (800 m) • වම් සොරොව්ව, දකුණු සොරොව්ව අලුතින් ඉදිකිරීම		100%
	මුළු එකතුව		**174.87**	

6. නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම

6.1 මූලික පරමාර්ථ

6.1.1 නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාවේ පවතින වැව් හා ඊට අදාල භූමියේ තිරසාර පැවැත්ම සහතික වන අයුරින් එක් පද්ධතියක් ලෙස සාමූහිකව කටයුතු කිරීම.

6.1.2 අරමුණු

i. දේශගුණ සුහුරු ආකල්ප හා භාවිතයන් වෙත ගොවීන් යොමු කිරීම.
ii. ජලාධාර ප්‍රදේශය, වැව හා පෝශක ප්‍රදේශය එක් පද්ධතියක් ලෙස ක්‍රියාත්මක කිරීම.
iii. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ සිදුවන පාරිසරික හානිය අවම කිරීම.
iv. එල්ලංගාව පැවති පාරිසරික පද්ධතිය නැවත ගොඩනැගීම.
v. වගා තීව්‍රතාවය (Crop Intensity) ඉහළ දැමීම.
vi. පාංශුඛාදනය අවම කිරීම හා රොන්මඩ තැන්පත් වීම වලකාලීම.
vii. ජල කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම.
viii. එල්ලංගාව කළමනාකරණය සඳහා ශක්තිමත් සංවිධාන ව්‍යුහයක් ගොඩනැගීම හා එහි තිරසාර පැවැත්ම තහවුරු කිරීම.
ix. අලි මිනිස් ගැටුම අවම කිරීමට දායක වීම.

6.2 එල්ලංගා පද්ධති කළමණාකරණ සැලැස්ම

එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ මූලික අරමුණ වනුයේ එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීම සඳහා තිරසාර ලෙස පවත්වාගෙන යාම සඳහා උපාය මාර්ගගත මැදිහත්වීම් හඳුනාගෙන ඒ සඳහා අවශ්‍ය වඩාත් උචිත ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමය. මේ සඳහා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ මූලික වගකීම වනුයේ සියලුම පාර්ශව එකතු කරගෙන එල්ලංගාවේ සියලුම සම්පත් මනාව කළමනාකරණය හා එල්ලංගාව ආරක්ෂා කිරීමය. මෙම කාර්ය ඉටු කිරීම පහසු කරවීම සඳහා එල්ලංගා පැතිකඩක් සහ කළමනාකරණ සැලැස්මක් සකස් කරනු ලබයි.

මේ සඳහා එල්ලංගා කළමනාකරණ කමිටුවේ සියලුම පාර්ශව එකතු වී එල්ලංගාවේ හරස්කඩ චාරිකාව සිදු කර ප්‍රාථමික දත්ත එකතු කරනු ලබන අතර එම දත්ත සහ ද්විතික මූලාශ්‍ර මගින් එල්ලංගාව පිලිබඳ එකතු කරගන්නා දත්ත පදනම් කරගෙන එල්ලංගා පැතිකඩ සහ එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කරනු ලබයි.

නාම්බාකඩ කැදඹේ එල්ලංගාවේ හරස්කඩ චාරිකාව 2025 පෙබ. 6 දින පවත්වනු ලැබූ අතර එහිදී එල්ලංගාව උප කොටස් (Polygon) 2 කට බෙදා ඒවායේ පවතින සමාජ, ආර්ථික, භූගෝලීය, කෘෂිකාර්මික,ජල විද්‍යාත්මක,පාරිසරික ගැටළු ඒවායේ ප්‍රමාණයන් එම ගැටළු වල ස්ථානීය පිහිටීම, ඒවාට සොයන විසඳුම පිළිබඳ තොරතුරු එකතු කර ගන්නා ලදී.

මෙම හරස්කඩ චාරිකාව තුළින් හඳුනා ගත් ගැටළු හා යෝජනා සමාලෝචනය කර වඩාත් උග්‍ර ගැටළු හඳුනා ගන්නා ලද අතර, එම ගැටළු විසඳීම සඳහා දීර්ඝ කාලීන, මධ්‍ය කාලීන හා කෙටි කාලීන ක්‍රියාකාරකම් හා කාල වකවානු ඇතුලත් නබඩ වැව එල්ලංගා කළමනාකරණ සැලැස්ම සකස් කරන ලදී.

ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම - නාම්බාකඩ කැඳමේ එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටුව															
No	උග්‍ර ගැටලුව	විසඳුම	විසඳුම ඉදිරිපත් කිරීමේ වගකිවයුතු සමාජිකයා		දල ඇස්තමේ: රු.මි.	2025									
			ප්‍රධාන	සම්බන්ධීකරණය		ජන	පෙබ	මාර්	අප්‍රේ	මැයි	ජුනි	ජූලි	අගෝ	සැප්
1	නෙලුගොල්ලෑකඩ හා කුඹුක්ගොල්ලෑව වැව් දෙකේම සෙරොව්වේ සිට පිලිවෙලින් මීටර 300 ක් හා 250 දුරට ඇලවල් වගුරු බිමක් හරහා සකස් කර ඇති බැවින් ජලය ව්‍යාප්ත වීම නිසා වාරි පද්ධතියේ ජලය පහලට ගෙනයාමට දුෂ්කර වී ඇත	මෙම මීටර 300 හා 250 කොටස කොන්ක්‍රීට් කර ඉදිකිරීම	ජ.ක.වි. CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	4.90									
2	රක්මල්වැව්ව වැවේ වාරි පද්ධතිය මුලුමනින්ම පාහේ විනාශව ඇති නිසා ජල කළමනාකරණය සිදු නොවීම	මීටර 500 පමණ දිග වාරි පද්ධතිය පුනරුත්ථාපණය කිරීම	ජ.ක.වි. CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	3.80									
3	ගලගෙවැව 2023 වර්ශයේදී පුනරුත්ථාපණය කිරීමට සැලසුම් කර තිබුනත් වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවෙන් ඒ සඳහා අවසරය නොලැබුනි. මෙම වැව යටතේ හෙක්. 6 පමන භූමි ප්‍රමාණයක් වගාකරන අතර වැවේ ජලය රඳවා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත	මීටර 8 පමන දිගට වාන ඉදිකිරීම	ජ.ක.වි. CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	3.50									
4	කායන්ගොල්ලෑව වැවේ සොරොව්වේන් ජලය පාලනය කල නොහැකි නිසා වැවේ ජලය රඳවා ගැනීමට නොහැකි වී ඇත.	සොරොව්ව පුනරුත්ථාපණය කිරීම	ජ.ක.වි. CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	1.20									

Page 1

No	උගු ගැටලුව	විසඳුම	විසඳුම ඉදිරියත් කිරීමෙ වගකිවයුතු සමාජිකයා		දළ ඇස්තමේ: රු.මි.	2025								
			ප්‍රධාන	සම්බන්ධීකරණ ය		ජන	පෙබ	මාර්	අප්‍රේ	මැයි	ජූනි	ජූලි	අගෝ	සැප්
5	පහල දැකැතිපොතාන වැවේ සෙරොව්ව සකස් කර ඇතත් දොර සවිකර නොමැති නිසා ජලය නාස්ති වීම	සොරොව් දොර අලුතින් යෙදීම හා වාන ඉදිකිරීම	ජ.ක.වි. CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	4.80					■	■			
6	කුරුළුවැවට ජලය ගලාඑන පෝෂක ඇලේ බැම්ම ශක්තිමත් නොවීම හා උස මදිකම නිසාවෙන් එය කැඩියාමේ අවධානමක් පවතී	ඇල බැම්ම සකස් කිරිම	ජ.ක.වි. CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	0.60					■	■			
7	වැව් කිපයකම ඉහල කොටසේ සිදු කරන වගාවන්ගෙන් පාංශු ඛාදනය සිදු වීම නිසා වැව් ගොඩවීම හා පස නිසරුවීම සිදු වීම.	නිතියානුකූල මැණුම් නියෝගයක් මගින් මායිම් තහවුරු කිරිම හා මායිම් ගල් යොදා වැව් මායිම් සලකුණු කිරිම	ප්‍රා. ලේකම් සහා ගො.ජ.ප්‍රා.නි. - කෝන්වැව	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	3.00			■	■					
		පාංශු ඛාදන වැටි යෙදීම	කෘ. උපදේශක හා අදාල ගො.සං හා කෘ.ප.නි.ස	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	1.00					■	■	■	■	
8	බොහොමයක් වැව් වල පාරිසරික පද්ධතිය විනාශ වී ඇත.	කට්ටකඩුව හා ගස්ගොම්මන නැවත ප්‍රතිස්ථාපමනය සඳහා වන වගාවන් සිදු කිරිම	ගො.සං./ පරිසර නිලධාරි - CSIAP	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP	0.20									■
9	ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ වල දරුවන්ට පෝෂණීය ආහාර වේලක් නොලැබීම	වැව් වලට මත්ශයින් යෙදීම	ආ.සං.හැ.ව.වි - CSIAP		1.00				■	■				

Page 2

07. ඇමුණුම්

ඇමුණුම් 01 - ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව විසින් එල්ලංගා කලමණාකරන කමිටු පිහිටුවීම සම්බන්ධයෙන් නිකුත් කර ඇති 2023.08.03 දිනැති අංක 6/ 2023 දරන චක්‍ර ලේඛය

ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
கமநல அபிவிருத்தித் திணைக்களம்
DEPARTMENT OF AGRARIAN DEVELOPMENT

මගේ අංකය எனது இல. My No.	7/3/9/CMC/2023	ඔබේ අංකය உமது இல. Your No.		දිනය திகதி Date	2023.08. 03

චක්‍රලේඛ අංකය - 06/2023

සියලුම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරුන් සහ ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන් වෙත,

<u>එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම හා පවත්වා ගෙන යාම.</u>

<u>Cascade Management Committee (CMC) Establishment & Continuity</u>

රට අභ්‍යන්තරයේ සිට මුහුදට ගලා බසින ප්‍රධාන ගංගා (Rivers) තෘතියික ජල මාර්ග ලෙසත්, එම ප්‍රධාන ගංගා වලට එකතුවන අතු ගංගා (Tributarite) ද්විතීක ජල මාර්ග ලෙසත්, එම අතු ගංගා වලට ජලය සපයන කුඩා ජල මාවත් (Small water ways) ප්‍රාථමික ජල මාර්ග ලෙසත් හැඳින්වේ. ග්‍රාමීය වැව් හා අමුණු වැඩි ප්‍රමාණයක් ප්‍රාථමික ජල් මාර්ග හරහා ඉදිකර ඇති අතර භූමිය මතුපිට ජලය ගබඩා කර පහළට ගලා යාමට සැලැස්වීමට සකස් කර ඇති වැව් ද මීට ඇතුළත් වේ.

02. මෙරට අභ්‍යන්තරයේ පවතින ප්‍රාථමික ජල මාර්ගයක් හෝ ප්‍රාථමික ජල මාර්ග පාලයක පිහිටා ඇති, ජල විද්‍යාත්මක විශයෙන් එකට බැඳුණු කුඩා හා මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ වැව් පද්ධති හෝ වැව් හා අමුණු පද්ධති හෝ අමුණු පද්ධති වලින් සමන්විත, මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශයක් (Meso-catchment) එල්ලංගා පද්ධතිය ලෙස හැඳින්වේ.

03. ශ්‍රී ලංකාවේ එල්ලංගා පද්ධති 1166 ක් දැනට හඳුනාගෙන ඇත. මෙම එල්ලංගා පද්ධති ආශ්‍රිතව භූ විද්‍යාත්මක, ජල විද්‍යාත්මක, පරිසර විද්‍යාත්මක සහ සමාජ ආර්ථික ප්‍රගමණය උදෙසා සම්පත් භාවිතය කාර්යක්ෂමව හා තිරසරව පවත්වාගෙන යාම ඉලක්ක කරගනිමින් 1968 අංක 48 දරන වාරිමාර්ග (සංශෝධන) පනත පනතින් සංශෝධිත 1946 අංක 32 දරන වාරිමාර්ග ආඥා පනතේ 1 (අ) 1, 2, 3, 4 වගන්ති ප්‍රකාරව ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල් වෙත පැවරී ඇති බලතල අනුව සහ උක්ත පනත යටතේ පවත්වනු ලබන දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුවේදී වාරි කර්මාන්ත ආශ්‍රිත වී වගාව ඇතුළු කෘෂිකර්මයට බලපාන හෝ අනුෂාංගික සියලු කරුණු සම්බන්ධව කටයුතු කිරීමට උක්ත පනතෙන් ඔබ වෙත පැවරී ඇති බලතල අනුව එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු [Cascade Management Committee (CMC)] පිහිටුවීම හා පවත්වාගෙන යාම සම්බන්ධයෙන් කෘෂිකර්ම කමිටුවේදී සමාලෝචනය කරන ලෙසත් ඊට පහත සඳහන් කරුණු මාර්ගෝපදේශ විශයෙන් යොදාගන්නා ලෙසත් කාරුණිකව දන්වා සිටිමි.

<u>3.1. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමේ පරමාර්ථ</u>

i. එල්ලංගාවක පිහිටි සියලු ස්වාභාවික සම්පත්, එනම් පස, ජලය, වන සම්පත, ජෛව පද්ධති, ඉඩම් හා වාරිමාර්ග පද්ධති කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිලාභීන් සහ අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් කටයුතු කිරීම සඳහා ආයතනික ව්‍යුහයක් සකස් කිරීම.

ii. වාරි කෘෂිකර්මය, පශු සම්පත් කටයුතු සහ විවිධ පිවර කර්මාන්තය, සඳහා ජලය සැපයීම, වන සම්පත හා වන ජීවී අවශ්‍යතා තුලනාත්මකව පවත්වාගෙන යාම, භූගත ජල මට්ටම ප්‍රශස්ත ලෙස පවත්වාගෙන යාම, මෙන්ම වගාව ඇතුළු ගෘහස්ථ ජල පරිභෝජනයන් ඊටිමත් ලෙස කළමනාකරණය කිරීම.

iii. කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා ජලය භාවිතා කරන්නන් ඇතුළුව එල්ලංගා පද්ධතිය නඩත්තු කිරීම සඳහා අනෙකුත් පරිශීලකයන්ගේ සහ පාර්ශවකරුවන්ගේ දායකත්වය ලබාගැනීම.

<u>3.2. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමේ අරමුණු</u>

i. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණය හා තිරසර පැවැත්ම සඳහා නීතිමය පිළිගැනීමක් සහිත ආයතනික ව්‍යුහයක් ඇති කිරීම.
ii. එක් එක් එල්ලංගා පද්ධති වලට අදාළව එහි ක්‍රියාකාරීත්වයට හා තිරසර පැවැත්මට අදාළ වන ගැටළු හා යෝජිත විසඳුම් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව සාකච්ඡා කර නීතිමය වශයෙන් පිළිගත් ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.
iii. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ පිහිටි වාරි කෘෂිකාර්මික, ජල කළමනාකරණ, පාරිසරික, සමාජ ආර්ථික හා භූ විද්‍යාත්මක සාධක පද්ධතියේ මනා ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා අඛණ්ඩව හා සක්‍රියව පවත්වාගෙන යාමට ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම.
iv. එල්ලංගා පද්ධතියේ සංවර්ධන කටයුතු වලදී, මුළු පද්ධතියට සිදුවන හායනයන් වලක්වා ගනිමින් අවශ්‍යතා නහවුරු කිරීම, ජල සම්පත් කාර්යක්ෂමව පරිහරණය සඳහා වගා කන්න පදනම් කර ගනිමින් සැලසුම් සකස් කිරීම.
v. එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන සැලැස්මක් සකස් කිරීම හා එම සැලැස්මෙ ක්‍රියාත්මක තත්ත්වය පසුවිපරම කිරීම.
vi. එල්ලංගා පද්ධතියක පැවතිය යුතු අංගෝපාංග ප්‍රතිස්ථාපනය සඳහා අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම.
vii. එල්ලංගා පද්ධති හා බැඳුනු සමාජ ආර්ථික සම්බන්ධතා ආරක්ෂා කිරීම හා ඒ පිළිබඳව පාර්ශවකරුවන් දැනුවත් කිරීම

<u>3.3. එල්ලංගා පද්ධති කලමනාකරණ කමිටුවේ කාර්යභාරය</u>

i. එල්ලංගා පද්ධතිය සඳහා වන සැලසුම් සකස් කිරීම, ක්‍රියාත්මක කිරීම හා පසුවිපරම් කිරීම.
ii. එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු සාමාජිකයන් විසින් ඉදිරිපත් කරනු ලබන ගැටලු, යෝජනා සහ සැලසුම් සඳහා විසඳුම් ලබාදීම සහ විසඳිය නොහැකි ගැටලු අදාළ වන පරිදි ප්‍රාදේශීය / දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත යොමු කර විසඳා ගැනීම.
iii. එල්ලංගා පද්ධති කලමනාකරණයට අදාල වාර්තාවක් අවස්ථානුකූලව ප්‍රාදේශීය / දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම කමිටුව වෙත ඉදිරිපත් කිරීම.
iv. ග්‍රාමීය වැව් එල්ලංගාවන් තුළ පිහිටි සියලුම ජල මූලාශ්‍ර හා ජල පාරිභෝගිකයින් එක්ව එල්ලංගාව අයත් මධ්‍යම ජල පෝෂක ප්‍රදේශය (Meso-Catchment) සඳහා ඒකාබද්ධ කෘෂිකාර්මික සැලැස්මක් පිළියෙල කොට ක්‍රියාත්මක කිරීම.
v. එල්ලංගාවක් තුළ කටයුතු කරන සියලුම ජල පාරිභෝගිකයන්ගේ අවශ්‍යතා අනුව ජල පෝෂක ප්‍රදේශය තුළ පවතින ස්වභාවික සම්පත් කළමනාකරණයට අදාළ තීරණ ගැනීම හා ක්‍රියාත්මක කිරීම.
vi. ස්වභාවික ආපදා, ව්‍යසන හා හානිකර මානව ක්‍රියාකාරකම් අවම කරගැනීමට හැකිවන පරිදි සියලු ජල මූලාශ්‍ර කළමනාකරණය කිරීම.
vii. එල්ලංගාව තුළ පිහිටි සියලු ජල මූලාශ්‍ර ආශ්‍රිත ජල පාරිභෝගිකයන් අතර කාර්යක්ෂම තොරතුරු සන්නිවේදන ක්‍රමයක් ස්ථාපිත කිරීම.
viii. එල්ලංගාව තුළ ඇති පරිසර පද්ධති වලට අදාළ යෙදවුම් හා නිමවුම් ප්‍රශස්ත ලෙස කළමනාකරණය සඳහා විධිමත් ක්‍රමවේදයක් ස්ථාපිත කිරීම.
ix. පවතින හා ඉදිරියේදී ඇතිවිය හැකි බවට අනාවැකි පල කරන දේශගුණික විචලනයන් සඳහා යෝග්‍ය වූ දේශගුණික සුහුරු උපායමාර්ගික සැලසුම් ක්‍රියාවට නැංවීම සහ ජල පාරිභෝගිකයන් එවැනි දේශගුණික අනුගත වීම් වලට හුරු කිරීම.
x. එල්ලංගා පද්ධතිය තුළ ජල පාරිභෝගිකයන් අතර දැනුම, ආකල්ප, කුසලතාවයන් සහ සම්පත් ඵලදායී ලෙස හුවමාරු කරගැනීම.
xi. ජල පාරිභෝගියන්ගේ ඉඩම්, ජලය හා පරිසර පද්ධතිවල ඵලදායිතාවය ඉහළ නැංවීමට කටයුතු කිරීම.

xii. කෘෂිකර්මයට හා ජල පරිභෝජනයට අදාළ වන පරිසර පද්ධති හා සම්බන්ධ සාම්ප්‍රදායික නීති හා පනවන ලද නීති බලාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය සහය ලබා දීම.

xiii. ඉඩම් හිමි ගොවීන්ගේ හා බුක්තිකරුවන්ගේ රැස්වීම (වගා කන්න රැස්වීම) පැවැත්වීම සඳහා අවශ්‍ය මූලික තීරණ ගැනීමට ගොවීන්ට සහාය වීම, ඊට අදාල සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීම සහ පසුවිපරම් කිරීම.

xiv. එල්ලංගා පද්ධති බල ප්‍රදේශය තුළ සියලු ජල මූලාශ්‍ර සහ ඊට අනුබද්ධ අනිකුත් පරිසර පද්ධති වල තිරසර බව සඳහා අදාල රාජ්‍ය ආයතනවල මඟ පෙන්වීම හා උපදෙස් අනුගමනය කරමින් සංරක්ෂණය කරවීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම.

xv. එල්ලංගා පද්ධතියට හානිකරන පාර්ශවයන්ට එරෙහිව නීතිමය පියවර ගැනීමට අවශ්‍ය කටයුතු කිරීම.

xvi. එල්ලංගා පද්ධතියේ සැම සංවර්ධන ක්‍රියාවලියකදීම ඒ සඳහා ක්‍රියාකාරී ලෙස දායකත්වය ලබාදීම හා ප්‍රගති සමාලෝචනය කිරීම.

xvii. එල්ලංගා පද්ධතියේ වාරි කර්මාන්ත වල කන්න රැස්වීම් තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්ත්වය පසුවිපරම් කිරීම.

xviii. එල්ලංගා පද්ධතියේ වාරි කර්මාන්ත වල මෙහෙයුම් හා නඩත්තු වැඩසටහන පසුවිපරම් කිරීම.

3.4. එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරණ කමිටුවේ සංයුතිය

3.4.1 ප්‍රාදේශීය මට්ටම

මෙම කමිටුව අදාල ප්‍රාදේශීය ලේකම් බල ප්‍රදේශයේ පහත නිලධරයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

i. ප්‍රාදේශීය ලේකම්
ii. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී
iii. කෘෂිකර්ම උපදේශක
iv. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් ඉංජිනේරු / තාක්ෂණික නිලධාරි
v. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් ප්‍රාදේශීය ඉංජිනේරු / තාක්ෂණික නිලධාරී
vi. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාර
vii. ග්‍රාම නිලධාරි
viii. සමෘද්ධි සංවර්ධන නිලධාරී
ix. ආර්ථික සංවර්ධන නිලධාරී
x. ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xi. පළාත් ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xii. ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ නියෝජිතයෙකු
xiii. පරිසර අධිකාරියේ නියෝජිතයෙකු
xiv. පොලිස් පරිසර ඒකකයේ නියෝජිතයෙකු
xv. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xvi. කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයේ නියෝජිතයෙකු
xvii. වාරි මාර්ග ඉංජිනේරු/තාක්ෂණ නිලධාරී
xviii. වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xix. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xx. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශයේ නියෝජිතයෙකු
xxi. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලයේ නියෝජිතයෙකු
xxii. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiii. සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiv. පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරමින් බලයලත් නිලධරයකු
xxv. ගොවි සංවිධාන, කාන්තා ගොවි සංවිධාන, නිෂ්පාදන ගොවි සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් එක් ගොවි සංවිධානයේ සභාපති හෝ ලේකම්
xxvi. ප්‍රජා ජල සංවිධානයක නියෝජිතයෙක්

xxvii. වෙනත් ප්‍රජා සංවිධාන හා පරිසර සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් සංවිධානයකින් එක් නියෝජිතයෙකු

3.4.2.<u>දිස්ත්‍රික් මට්ටම</u>

මෙම කමිටුව අදාල දිස්ත්‍රික්කයේ පහත නිලධරයන්ගෙන් සමන්විත වේ.

i. දිසාපති හෝ දිස්ත්‍රික් ලේකම්
ii. ප්‍රාදේශීය ලේකම්
iii. ගොවිජන සංවර්ධන නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්
iv. පළාත් පාලන ආයතන නියෝජනය කරමින් පළාත් පාලන සහකාර කොමසාරිස් හෝ නියෝජිතයෙකු
v. දිස්ත්‍රික් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂක
vi. පළාත් හා අන්තර් පළාත් නියෝජ්‍ය කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂකවරුන්
vii. වාරි මාර්ග අධ්‍යක්ෂක හෝ ප්‍රධාන ඉංජිනේරු
viii. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
ix. ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
x. පළාත් ධීවර දෙපාර්තමේන්තුවේ අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xi. ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරියේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
xii. පරිසර අධිකාරියේ දිස්ත්‍රික් සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
xiii. සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජ්‍ය අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xiv. කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලයේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ නියෝජිතයෙකු
xv. වන ජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
xvi. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ දිසා වන නිලධාරී හෝ නියෝජිතයෙකු
xvii. ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලපවාහන මණ්ඩලයේ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි හෝ ඉංජිනේරු
xviii. පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුවේ සහකාර අධ්‍යක්ෂක හෝ දිස්ත්‍රික් භාර නිලධාරි
xix. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශයේ නියෝජිතයෙකු
xx. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී
xxi. පොලිස් පරිසර ඒකකයේ ස්ථාන භාර නිලධාරි
xxii. සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුවේ නියෝජිතයෙකු
xxiii. දිස්ත්‍රික් ගොවි සංවිධාන බලමණ්ඩලය නියෝජනය කරමින් සභාපති / ලේකම් හෝ නියෝජිතයෙකු
xxiv. ප්‍රජා ජල සංවිධාන භාර නිලධාරි හෝ දිස්ත්‍රික් නියෝජිතයෙකු
xxv. වෙනත් ප්‍රජා සංවිධාන හා පරිසර සංවිධාන වල දිස්ත්‍රික් මට්ටම නියෝජනය කරමින් එක් සංවිධානයකින් එක් නියෝජිතයෙකු

සැ:යු :- එල්ලංගා පද්ධති බලප්‍රදේශ සීමාව තුළ අදාළ ආයතනයේ බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී එම එක් එක් බල ප්‍රදේශය නියෝජනය කරමින් ඉහත අනුව බලයලත් නිලධාරීන් සහභාගී විය යුතුය.

3.5. එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරණ කමිටුවක නිලධාරී මණ්ඩලය - ප්‍රාදේශීය මට්ටම

i. එල්ලංගා පද්ධතියට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී සහභාගී වන සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරයෙක්ම කමිටුවේ සම සභාපති ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

ii. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාල ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී කමිටුවේ ලේකම් ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එල්ලංගා පද්ධතියට ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී වැඩි පෝෂිත අක්කර ගණනක් පවතින බල ප්‍රදේශයේ ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.

iii. කමිටුවේ සභාපතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි ලේකම්වරයා විසින් රැස්වීම් කැඳවීම සිදු කළ යුතුය.

3.6. එල්ලංගා පද්ධති කලමණාකරණ කමිටුවක නිලධාරී මණ්ඩලය - දිස්ත්‍රික් මට්ටම

i. එල්ලංගා පද්ධතියට දිස්ත්‍රික් එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවක දී සහභාගී වන සෑම දිස්ත්‍රික් ලේකම්වරයෙක්ම කමිටුවේ සම සභාපති ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය.

ii. එල්ලංගා පද්ධතියට අදාළ දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්වරුන් කමිටුවේ ලේකම් ලෙස නිල වශයෙන් කටයුතු කළ යුතුය. එල්ලංගා පද්ධතියට ගොවිජන සේවා බල ප්‍රදේශ එකකට වැඩි ගණනක් පවතින අවස්ථාවන්හි දී වැඩි පෝෂිත අක්කර ගණනක් පවතින දිස්ත්‍රික් නියෝජ්‍ය / සහකාර කොමසාරිස්වරුන් ලේකම් ලෙස කටයුතු කළ යුතුය.

iii. කමිටුවේ සභාපතිවරයාගේ උපදෙස් පරිදි ලේකම්වරයා විසින් රැස්වීම් කැඳවීම සිදු කළ යුතුය.

04. ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකර්මාන්තයේ තිරසර බව රඳා පවතින ප්‍රධාන අංගයක් වන ජෛව පද්ධති කළමනාකරණය සඳහා එල්ලංගා වාරිමාර්ග කළමනාකරණය විධිමත් කිරීම සඳහා පිහිටුවනු ලබන එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු [Cascade Management Committee (CMC)] තුළින් අපේක්ෂිත කාර්යභාරය ඉටුකරගැනීම සඳහා ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් කටයුතු කරනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරමි.

ඒ.එච්.එම්.එල්.අබේරත්න
ගොවිජන සංවර්ධන කොමසාරිස් ජනරාල්

පිටපත් :-

i. ලේකම්, රාජ්‍ය පරිපාලන, ස්වදේශීය කටයුතු, පළාත් සභා හා පළාත් පාලන අමාත්‍යාංශය
ii. ලේකම්, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
iii. සියලුම පළාත් ප්‍රධාන ලේකම්වරුන්
iv. විගණකාධිපති, ජාතික විගණන කාර්යාලය
v. පොලිස්පති, ශ්‍රී ලංකා පොලිස් දෙපාර්තමේන්තුව
vi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
vii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව
viii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සමෘද්ධි සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
ix. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
x. වන සංරක්ෂක ජනරාල්, වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව

xi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
xii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ඉඩම් පරිහරණ හා ප්‍රතිපත්ති සැලසුම් දෙපාර්තමේන්තුව
xiii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, පුරාවිද්‍යා දෙපාර්තමේන්තුව
xiv. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, සිවිල් ආරක්ෂක දෙපාර්තමේන්තුව
xv. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, ජලජීවී වගා සංවර්ධන අධිකාරිය
xvi. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, මධ්‍යම පරිසර අධිකාරිය
xvii. අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යාංශය
xviii. සභාපති, කෘෂිකාර්මික හා ගොවිජන රක්ෂණ මණ්ඩලය
xix. සාමාන්‍යාධිකාරී, ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවාහන මණ්ඩලය
xx. සියලුම පළාත් ලේකම් වරුන්, පළාත් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
xxi. ලේකම්, පළාත් වාරිමාර්ග අමාත්‍යාංශය
xxii. සියලුම පළාත් කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂකවරුන්, පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
xxiii. සියලුම පළාත් සත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය අධ්‍යක්ෂකවරුන්, පළාත් සත්ත්ව නිෂ්පාදන හා සෞඛ්‍ය දෙපාර්තමේන්තුව
xxiv. ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂකවරුන් - CSIAP/ CRIWMP/ SARP
xxv. සියලුම ගොවිජන සංවර්ධන නියෝජ්‍ය/සහකාර කොමසාරිස් වරුන්

(කාරුණික දැනගැනීමට සහ අවශ්‍ය කටයුතු සඳහා)

6

ඇමුනුම් 2:

එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම පිළිබඳ කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශ ලේකම් විසින් නිකුත් කල ලිපිය

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
கமத்தொழில் அமைச்சு
Ministry of Agriculture

80/5 ,"ගොවිජන මන්දිරය", රජමල්වත්ත පටුමග, බත්තරමුල්ල, ශ්‍රී ලංකාව.
80/5, "கொவிஜன மந்திரய",ராஜமல்வத்தை ஒழுங்கை,பத்தரமுல்லை, இலங்கை.
80/5 ,"Govijana Mandiraya", Rajamalwatta Lane, Battaramulla, Sri Lanka.

මගේ අංකය. எனது இல. My No.	8/1/1/5/CSIAP/Cascade Mgt.	ඔබේ අංකය. உமது இல. Your No.		දිනය. திகதி. Date.	2022.07. 21

ප්‍රධාන ලේකම්/උතුරු මැද , වයඹ, දකුණ, ඌව, උතුර හා නැගෙනහිර පළාත,
දිස්ත්‍රික් ලේකම්/අනුරාධපුර, පොලොන්නරුව, මුලතිව්, කිලිනොච්චිය, වවුනියාව, ත්‍රිකුණාමලය, මඩකලපුව, අම්පාර, කුරුණෑගල, මොනරාගල, හම්බන්තොට,
කොමසාරිස් ජනරාල්, ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව,
වන සංරක්ෂක ජනරාල් , වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව,
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව,
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, වාරි මාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව,
අධ්‍යක්ෂ ජනරාල්, භූ විද්‍යා හා පතල් කැනීම් කාර්යාංශය,
සභාපති, ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලය,

දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීම

උපරිම කාර්යක්ෂමතාවයකින් යුක්තව ජලය පරිහරණය කිරීම හා සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා, හැකි සෑම විටම එක වැවකින් අනෙක් වැවට ජලය ලබා ගත හැකි වන ආකාරයට වාරිමාර්ග ඉදිකර ඇති, කිසියම් ජල ද්‍රෝනියක එකිනෙකට සම්බන්ධිත වැව් පද්ධතියක් **එල්ලංගා** ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. මෙවැනි එල්ලංගා පද්ධතියක් එම පරිපාලන බල ප්‍රදේශය තුල කටයුතු කරන සියලු ආයතන හා ප්‍රතිලාභින් එක්ව ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව කළමනාකරණය කල යුතු වුවද, වර්තමානයේ එම සංකල්පයෙන් බැහැරව එක් එක් ආයතන විසින් වෙන් වෙන්ව විවිධ සංවර්ධන කටයුතු සිදු කරන බව පෙනේ. මේ නිසා පද්ධතියේ පිහිටි පොදු සම්පත් හායනයට ලක් වූ අතර එහි ප්‍රතිපලයක් ලෙස වැව් ආශ්‍රිත පරිසර පද්ධතිය ක්‍රමානුකූලව විනාශයට පත් විය.

කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් ලෝක බැංකු ණය ආධාර මත ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන සියලුම සංවර්ධන කටයුතු එල්ලංගා පද්ධති මූලික කර ගනිමින් සිදුකිරීමට කටයුතු සැලසුම් කර ඇත. මෙම ප්‍රවේශය උක්ත ව්‍යාපෘතිය මගින් නැවත හඳුන්වාදීමට කටයුතු කරනු ලැබුවද සියලුම වාරි කර්මාන්ත ආශ්‍රිත සම්පත් කළමනාකරණය සඳහා මෙන්ම එල්ලාංගාවක තිරසාර පැවැත්ම සඳහා ද මෙම ප්‍රවේශය යොදා ගැනීම ඉතාමත් වැදගත් වන බව නිරීක්ෂණය කරමි. එබැවින් මෙම සංකල්පය දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක වන එල්ලංගා පද්ධතිවලට හඳුන්වා දී ඒ තුලින් ලබාගන්නා අත්දැකීම් පදනම් කරගෙන දිවයිනේ අනෙකුත් ප්‍රදේශ වලට ද ව්‍යාප්ත කිරීමට මෙම අමාත්‍යාංශය විසින් යෝජනා කෙරේ.

තවද, එල්ලාංගාවක පිහිටි සියලු ස්වභාවික සම්පත්, එනම් පස, ජලය, වන සම්පත්, ඉඩම්, ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව කළමනාකරණය කිරීම සඳහා ප්‍රතිලාභීන්ගෙන් සහ අදාළ රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගෙන් සමන්විත එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු පිහිටුවීමට ව්‍යාපෘතිය අපේක්ෂා කරයි. මෙම එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු මගින් මූලික වශයෙන් පහත කාර්යන් ඉටුකර ගැනීමට අපේක්ෂා කරයි.

ලේකම් දුරකථන தொலைபேசி Telephone - 011-2034340 | කාර්යාලය දුරකථන தொலைபேசி Telephone - 011-2034300
செயலாளர் ඊ-මේල් மின்னஞ்சல் e- mail - secretary@agrimin.gov.lk | அலுவலகம் ඊ-මේල් மின்னஞ்சல் e- mail - info@agrimin.gov.lk
Secretary ෆැක්ස් தொலைநகல் Fax - 011-2863497 | Office ෆැක්ස් தொலைநகல் Fax - 011-2868910

I. බල ප්‍රදේශයේ සියලුම ආයතන හා ප්‍රතිලාභීන් එක්ව ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයකින් යුක්තව එල්ලාංගාවේ සම්පත් කළමනාකරණය කිරීම සඳහා අවශ්‍ය තීරණ ගැනීම, එම තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්වය පසු විපරම් කිරීම හා ඒ අනුව අවශ්‍ය නිවැරදි කිරීම් සිදු කිරීම
II. බල ප්‍රදේශයේ සම්පත් පරිහරණය කරනු ලබන විවිධ පාර්ශව අතර සහජීවනය ගොඩ නැගීම.
III. පද්ධතියේ සිදුවන සම්පත් හායනය වළක්වා ගැනීමට කටයුතු කිරීම
IV. පද්ධතියේ ජල සම්පත් කාර්යක්ෂමව පරිහරණය සඳහා සෑම කන්නයකම පෙර කන්න රැස්වීමක් පැවැත්වීම.
V. බල ප්‍රදේශය සඳහා කෘෂිකර්ම නිෂ්පාදන සැලැස්මක් සැකසීම හා එම සැලැස්ම ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්වය පසු විපරම් කිරීම.
VI. කන්න රැස්වීම් තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ තත්වය පසුවිපරම් කිරීම.
VII. වැව් මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වාරිමාර්ග නඩත්තු කටයුතු වල තත්වය පසු විපරම් කිරීම.
VIII. ජල ධාරා ප්‍රදේශ කළමනාකරණය සඳහා වැඩසටහන් හඳුන්වා දීම හා ඒ පිළිබඳ පසුවිපරම් කිරීම.
IX. මාසිකව පැවැත්වෙන ප්‍රාදේශීය කෘෂිකර්ම කමිටුවට වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කිරීම.

එබැවින් එල්ලංගා පද්ධතිය තුලට අයත් බල ප්‍රදේශයේ සියලු රාජ්‍ය හා පෞද්ගලික ආයතන සහ ප්‍රතිලාභීන් එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණයට දායක කරවා ගැනීම සඳහා අවස්ථානුකූලව පහත ආයතන වල නියෝජිතයන්ගෙන් සමන්විත එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටුවක් පිහිට වීමට තීරණය කර ඇත.

I. බල ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ නියෝජිතයෙකු
II. ගොවිජන සංවර්ධන ප්‍රාදේශීය නිලධාරී
III. බල ප්‍රදේශයේ අන්තර් පළාත් හෝ පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවල සේවය කරනු ලබන කෘෂිකර්ම උපදේශකවරු
IV. පළාත් වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් තාක්ෂණික නිලධාරියකු
V. බල ප්‍රදේශයේ වාරි මාර්ග ඉංජිනේරුගේ නියෝජිතයකු (වාරිමාර්ග දෙපාර්තමේන්තුව යටතට ගැනෙන වැව් බල ප්‍රදේශයට අයත් නම්)
VI. වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයකු
VII. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයකු
VIII. භූ විද්‍යා හා පතල් කැණීම් කාර්යංශයේ නියෝජිතයකු
IX. ජාතික ජලසම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩල නියෝජිතයකු
X. පළාත් පාලන ආයතන (ප්‍රාදේශීය සභා) නියෝජනය කරමින් නියෝජිතයකු
XI. බල ප්‍රදේශයේ පිහිටි ගොවි සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් ගොවි සංවිධානයකින් එක් අයෙකු බැගින් (සභාපති හෝ ලේකම් යන දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකු)
XII. බල ප්‍රදේශයේ පිහිටි ග්‍රාමීය කමිටු නියෝජනය කරමින් එක් කමිටුවකින් එක් නියෝජිතයකු බැගින්
XIII. බල ප්‍රදේශයේ පිහිටි අනෙකුත් ප්‍රජා සංවිධාන නියෝජනය කරමින් එක් අයෙකු

ඒ අනුව, දේශගුණික සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය යටතේ එල්ලංගා පද්ධති මට්ටමින් පිහිටුවන ලබන එල්ලංගා පද්ධති කළමනාකරණ කමිටු සාමාජිකයින් ලෙස නම් කර ඇති ඔබ දෙපාර්තමේන්තුවේ අදාල නිලධාරීන් සහභාගි කරවීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරන ලෙසත්, මෙම කමිටු පිහිටුවීම සඳහා අවශ්‍ය සහය ලබාදෙන ලෙස ඔබ දෙපාර්තුමේන්තුවේ නිලධාරීන් දැනුවත් කරන ලෙසත් කාරුණිකව දන්වමි.

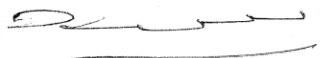

එම්. බී රෝහන පුෂ්පකුමාර
ලේකම්
කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය

පිටපත : ව්‍යාපෘති අධ්‍යක්ෂ, දේශගුණ සුහුරු වාරි කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘතිය

ඇමුණුම් අංක 03 - හරස්කඩ චාරිකාව සඳහා සහභාගී වූ හවුල්කාර ආයතනවල ලේඛණය

1. හොරොව්පොතින ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
2. වන සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව
3. පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
4. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
5. ජාතික ජලජ ජීවී සංවර්ධන අධිකාරිය
6. සියඹලෑව ගොවි සංවිධානය
7. පට්ටියාවල ගොවි සංවිධානය
8. ඇටඋරුලෑව ගොවි සංවිධානය
9. නාම්බාකඩ කැදඹේ ගොවි සංවිධානය
10. ඉහලවැව ගොවි සංවිධානය
11. හොරනක්කාරයාගම ගොවි සංවිධානය
12. නාම්බාකඩ ගොවි සංවිධානය

ඇමුණුම් අංක 04 - හොරොව්පොතාන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ 2024 ඔක්. 22 වන දින පැවති එල්ලංගා කලමනාකරණ සැලැස්මට ඇතුලත් කිරීමට යෝජිත විසඳුම් පත්‍රිකා ඉදිරිපත් කිරීමේ සැසිය සඳහා සහභාගි වූ හවුල්කාර ආයතනවල ලේඛණය

1. හොරොව්පොතින ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය
2. පළාත් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
3. ගොවිජන සංවර්ධන දෙපාර්තමේන්තුව
4. ජාතික ජලජ ජීවී සංවර්ධන අධිකාරිය
5. ප්‍රජා පොලිස් ඒකකය
6. වන සංරක්ෂණ දෙපාරතමේන්තුව
7. සියඹලෑව ගොවි සංවිධානය
8. පට්ටියාවල ගොවි සංවිධානය
9. ඇටඋරුලෑව ගොවි සංවිධානය
10. නාම්බාකඩ කැදඹේ ගොවි සංවිධානය
11. ඉහලවැව ගොවි සංවිධානය
12. හොරනක්කාරයාගම ගොවි සංවිධානය
13. නාම්බාකඩ ගොවි සංවිධානය